

MAGYAR PAPI EGYSÉG

Hunya Dániel

AZ ISTENI FŐPAP NYOMÁBAN

ELMÉLKEDÉSEK

AZ ISTENI FŐPAP NYOMÁBAN

MACYAR PAPI EGYSÉG

Hunya Dániel

AZ ISTENI FŐPAP NYOMÁBAN

ELMÉLKEDÉSEK

PAPI LELKISÉG FÜZETEK

7.

MAGYAR PAPI EGYSEG (Einheit Ungarischer Priester), Klerusblatt der ungarischen Priester, erscheint viermal im Jahr. Sondernummer 1967. — Mit Druckerlaubnis des Erzbischöflichen Ordinariates, Wien. — Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Kapellengasse 15. — Druck: Eisenstädter Graphische Ges. m. b. H., Eisenstadt, Haydng. 10. — Für den Inhalt verantwortlich: Ladislaus Marosi.

ELŐJÁRÓBAN

Tíz évvel ezelőtt halt meg P. Hunya: a magyar papság nagy spirituálisa. A Gondviselés mindössze 57 esztendőt engedett földi pályafutására. Ezt az életet is teletűzdelte keresztekkel: 20 éves korában, rögtön a nagy felajánlás után, „érzületi rokkantság” szállja meg, 30 éves korában „inkább szeretne a halálra készülni”, 40 éves korától szívizom elfajulás folytán csak székben ülve tud aludni, csontjai zsugorodnak, gerince ferdül, teste megrövidül, 51 éves korától súlyos lábfekély kínozza és egy erős szívroham után lassú haladoklás az élete. Fokozódó vérszegénység, étvágytalanság, fáradékonyosság és kimerültség életének állandó nehezékei. De ezekből a hősiiesen vállalt és elfogadott áldozatokból születik meg az ő nagy élete. Az évtizedes stációk egy-egy termékeny életszakasznak, a szellemi-lelki felkészülésnek, a szegedi spirituálisságnak, a Papi Lelkiség megindításának és a teljes beérésnek mérőföldjelzői.

P. Hunya törékeny testében meleg, résztvevő emberi szív dobogott és szellemileg makkegészséges, Istenből élő lélek lobogott. Sodró dinamizmus áradt belőle és a belső tűz fényt vetett ragyogó arcára. Eredeti egyéniség, bátor, becsületes és őszinte („a színészkedést utálok és életemben árnyékát sem tűröm”), reális és szociális („főleg az élet legrúgottabbjai felé”), gyermekded hitű és nagylelkű szellem, az akarás világában óriás volt. De igazi jellemmé a kegyelem faragta. Csak ennek erejével bírta el a testi szenvedéseket és a mérhetetlen lelki gyötrelmeket, amelyekből Isten nagykanállal juttatott neki. Főleg ennek tűzével formálta ki magában a Krisztus szerinti papi arcélt, amelynek vonzó erejét egy ország papsága érezte.

Egyetlen szenvedélye volt: Isten akaratának szüntelen keresése és maradéktalan teljesítése. Klerikus korában igazi prostrációs készséggel ajánlotta meg magát Istennek: „Uram és Atyám! Ingathatatlan hittel, határtalan bizalommal és fogyhatatlan szeretettel ölelem át szentséges terveidet és ezeknek a terveknek homályát és keresztjét is Jézus szentséges Szívével egyesülve.” — Amire az ifjú vállalkozott, azt a férfi megvalósította és az öregedő ember betetőzte. Hogy a kereszt elfogadásában milyen mérföldes lépésekkel haladt előre, mutatja nagylelkűségi imája (lásd a 15. elmékedést) és a papság szeretetől sugalmazott felajánlása: „Jézus Főpapi Szíve! Készítetve végtelen jószágodtól, porszemvoltom, érdemtelenségem és bűnösségem tudatában, irántad való szeretetem tiszta szándékával teljesen átadom magam Szent-séges Szíved főpapi szeretetének, mellyel a keresztáldozatot bemutattad.

Tudom, hogy Szentséges Szíved szeretete a kereszten érte el csúcspontját és lett a leglényegesebb főpapi lelkiség . . . Tudom azt is, hogy az áldozati szeretettel való egyesülés a legnagyobb emberi vállalkozás. Mégis félelem nélkül teljes készséggel ajánlom meg magamat a megfeszített Krisztus Szívének áldozati szeretetében való bármilyen részesedésre, ha lehet, teljes részesedésre. A Hétfájdalmú Szent Szűz Szívének áldozati szeretetével egyesítem a magamét és bizalmamat az ő segítségébe helyezem. Nagy kérésem az, hogy a Főpap e lényeges lelkiségét a papok jól megismerjék és saját lelkiségük gyakorlati eszményének tartsák."

Vállalkozásaiban csak egyet keresett: Isten dicsőségét. „Megigérem a te Isteni Fölségednek, hogy mindig, minden dologban, gondolataimban, szavaimban, cselekedeteimben, életem minden megnyilvánulásában egyedül és kizárólag a te nagyobb dicsőségedet keresem."

Ebből a papi szívből születtek meg az itt közölt elmélkedések. Tanítványai tanúsága szerint az estli pontákban sürítve adta önmagát. Nem csoda, hogy elmélkedéseit ereklyeként magukkal vitték a világ minden tájára. Az ő sürgető kérésükre adjuk ki az első kötetet. Ha Isten akarja, a többi is sorra kerül.

P. Hunyának nemcsak gondolatai eredetiek, de stílusa is törőlmetszett. Nem javítottunk rajta. Meghagytuk darabosságában és vulkánló lendületében. Amít mond, az mind átélelt igazság, „amely vérében lüktetett, arcát pirosította, izmait feszítette."

Az elmélkedéseket beleágyazta az egyházi évbe, de nem ragaszkodott a teljes kerethez. Egy-egy gondolatkört teljesen kimerített és az elméletet legtöbbször kiegészítette egy-egy szépen kiformált papi jellemmel (Sz. Gelért, Szent Pál . . .).

Kispapjait sokszor kérte, nőjjenek bele a papiségbe teljesen: ésszel, érzéssel, akarattal, testtel, lélekkel, élettal, halállal, mindennel. Ahogy ő maga nőtt bele mindaddig, míg elérkezett a szeretetből elfogadott halál.

1957 november első napjaiban haldoklási rohamok törtek rá. Órákon át agonizált. Ilyenkor negyven-ötvenszer is ismételte Jézus szent nevét. Nov. 6-án, a J. T. mindenszentek ünnepén, az ápoló nővér már hat óraker elhozhatja a Legszentebbet. Hét óraker megszólal: „Kedves nővér, hozzon ceruzát és papírt, diktálni akarok!" Az első mondat után hosszú szünet áll be. 20—30 percig csak zihál. A szavak akadoznak . . . Majd újra megszólal: „Mindenben érvényesüljön a kegyelem!" A hatalmas láng még egyet lobban. A ceruzát kezébe veszi, elkéri az frást, frásjeleket javít . . . Pontosan 9 óraker kiesik kezéből a ceruza. Egy-két perc és megáll a szív. Az a szív, amely annyira szerette Jézusát, Egyházát, népét és paptestvéreit.

Legyen ez a kiadvány közös koszorúnk P. Hunya szegedi sírjára.

1. A PÁP CSODÁLATOS HIVATÁS RÉSZESE

1. Hasonlíthatom e hivatást a papszentelés, vagy az oltár gyertyáihoz, melyet a szüzi méhek viaszából állítanak elő komoly tisztító, finomító munkával. Szép, tiszta, hibátlan egészen. Szép selyem szalag rajta; gyulékony, lobbanékony zsinór benne. Megszentelik. Főljánlják.

Gyertyatartóra kerül. Meggyújtják. Isten gyűjtja meg! Ég! Hol mozdulatlan, hol lobogó lángocskával. Önmagát égeti, emészt. Jelszava: folyton égni, ki nem aludni, míg csak egészen föl nem emésztődik, csak azért, hogy Jézus éljen, Jézus körül és a lelkekben világosság legyen. S mikor utolsó lobbant, mindenki oly természetesnek tartja, hogy önzetlenül világított, hogy elemésztette magát. Senki meg sem köszöni neki.

Csodálatosan ilyen a pápi hivatás is.

Jézusé Istenien tökéletesen ilyen volt. A papoké, Jézus utódaié is ilyen — ha sikerül. De ez olyan sok mindentől függ... Valami roppant nagy önzetlenség, odaadás, hűség és áldozatosság kell hozzá az égő pápi gyertyában.

2. Hasonlíthatom e hivatást az oltár legszebb virágaihoz. Gondos kertész-kezek ápolták. Sok napfény, harmat, eső, jó levegő, televény talaj dolgoztak össze, hogy olyan sikerült lett.

Aztán klemelték a saját talajából, esetleg letörték tövéből s az oltárra tették. Közel, egészen közel Jézushoz. Hogy csak az övé legyen minden szépsége, illata, csak rámosolyogjon minden színe, szirma, minden fiatal szép, harmatos üdesége.

S mindent oly önzetlenül. Nem kell neki érte semmi. Oly természetes, hogyha betöltötte e fontos hivatást, akkor elszárad és senkinek sem kell.

Csodálatosan ilyen a pápi hivatás is.

Jézus Istenien tökéletesen ilyen volt. Atyja felé fordult gyönyörű virág volt egész egyénisége. A papoké, Jézus utódaié is ilyen — ha sikerül. De ez olyan sokmindentől függ, a virágon kívül és a virágban. Szentségtelen kezek is olyan szívesen kinyúlnak az oltár virágai után, hogy elszakítsák onnan s maguk vigaszára fordítsák.

3. Hasonlíthatom e hivatást ahhoz a fehér kenyérhez az oltáron. Valamikor az anyaföldön ringott a szabad ég alatt. Mikor eljött az ő ideje, levágták gyökeréről, aztán csépezték, rostálták, magtárban óvták. Majd zúzták, megörölték, tészttá válygították, megsütötték. Szép tiszta, hófehér kerek ostya lett belőle. Méltó arra, hogy Jézussal egyesüljön, sőt Jézus teste legyen belőle.

Olyan fontos már az is, mikor följajánlaskor az Úrnak adják. Hát még mikor Jézussá válik, és imáadásra fölemelik! És talán még legfontosabb, mikor eledelként kiosztják. És megeszik. És szépülnek, nemesednek, szentülnek tőle a lelkek. A jószág netovábbja! Édes jó kenyér!

A papi hivatásnak is legfontosabb munkája: egészen áldozattá válni Jézusban és Vele együtt a lelkek tápláléka lenni! — Önzetlenül.

Istenien ilyen volt Jézus! Följajánlása: a világba lépésekor: Ecce venio, Pater, ut faciam voluntatem tuam! Teljes áldozata: a kereszten, a szentmise átváltozásában. A lelkek étele a szentáldozásban. Micsoda önzetlen jószág! — Ilyen a jézusi papok hivatása is.

Ugyanolyan utat kell megfutnia és ugyanolyan állomásokat megjárnia!

Add Uram, hogy papjaid mind ilyenek legyenek!

2. PAPI VOLT

Papi sírokat látogatok.

Neveket betűzők, és a nevek aláírása fölött elmélkedik ma a lelkem.

Székesegyházi kripták sűrű sorú felírásai rangokról, méltóságokról szólnak. Apát, kanonok, nagyprépost... Temetők egyszerű sírjai kisebb méltóságokat, beosztásokat emlegetnek.

Keresem a legkifejezőbb felírást, amiben minden benne lenne. Mert én a papi sírokra csak két szót írnék: pap volt, áldozópap volt.

Mert ezzel a két szóval, hogy: pap volt, mindent megmondottunk róla. Pap volt a szó krisztusi értelmében. Ez a legkifejezőbb papi sírfelirat.

Mit takar e két szó?

A p a p i s á g o t .

1. Roppant feladat:

Isten emberének, Isten követének lenni, emberiség ügyvivőjének lenni. Isten előtt eredményes közvetítőjének... Igen, kapocsnak, hídnak, a Végtelen és a legalacsonyabb, — a bűn között. A kapocsnak, a hídnak önzetlenségével és áldozatosságával. Mint Isten követének be kell mutatni egyéniségén az Isten elfogadhatóságát, jószágát, szeretetét. Mint az emberek ügyvivőjének, igen, bizalmi embernek kell lenni, az összbizalom letéteményesének s egyben érdemesének is.

De mégis legnagyobb dolog az egyetlen Főpapnak arcvonásait hordozni: szeretetével szeretni, jóságával jót tenni, tevékenységével tevékenykedni, áldozatával áldozni... hogy élete és munkája hű papjában valóban folytatva legyen!

2. Roppant felelősség:

Vállalni Isten képviselőt az emberek felé s az emberek ügyvivését az Isten felé. Kielégíteni a végtelent és fölsegíteni az inaszakadtat! Ezek élére állani, sorsukat, örök sorsukat kézbe venni. A Főpap szerepét folytatni. Micsoda felelősség ez!

A tisztet, hadvezért oly könnyen hadi törvényszék elé állítják elpocsékolott emberéletért. — Mi lesz azzal, aki örök életeket pocskékol?

Élni a felelősség tudatát is! Nem mint holt terhet, hanem mint óriási kincsset. Szítani e felelősségtudattal a célratörés feszültségét, lendületét, ívelését!

3. Roppant követelmény:

Komoly férfi nem lép meg, ha izmokra, karokra és vállakra van szükség. Annál kevésbé, ha vállalta az izommunkát. Nekiveti magát.

A papiség, mint roppant feladat és felelősség egész embert kíván, egész embert követel. Ez a legkevesebb!

4. Totális szolidaritás!

Az embernek mindenestől bele kell nőnie e roppant feladatba! Mindenestől! Már a kegyelemvilág sem tűri a megosztást; félkészség, fél-odaadás nem televénytalaja a kegyelemnek, igaz fejlődés ebből sohasem lesz. Annál kevésbé a papi feladat. Nem tűr megosztottságot. Itt a papi karikatúrák legmélyebb gyökere. Legyek képesek ezt belátni és elítélni! Aztán abszolút lendülettel akarjunk.

Belenőni mindenestől a papiségbe: ésszel, érzéssel, akarattal, testtel, lélekkel, étellel, halállal, mindennel, ami vagyok.

Kemény feltétel: egészen pap leszek!

S biztassam magam: nekem így érdemes élni.

3. NON VOS ME ELEGISTIS... (Jn. 15, 16.)

Kegyelemkérés: Uram, adj nekem igazi világosságot, hogy lássalak, és melegséget, hogy igazán mozdulni tudjak az örökértékek világa felé.

I. Rögzítsük jól lelkünkbe ezt az igazságot: Krisztus-közelségünk nem saját erőlködésünk műve, s hogy nem mi választottuk Őt.

a) Mintha hihetetlen volna ez az igazság! Uram, hogy mondhatsz ilyet? Hát nem én tülekedtem érted, testemmel, véremmel, rokonaimmal, világgal, sátánnal? Hiszen olykor vérverejtékeztem Érted!

Jézus azt feleli: „Én vontalak”:

b) Mintha elszomorító volna ez az igazság! Uram, én úgy örültem neki, hogy Érted már sokat cselekedtem, (hogy Érted csikorogtam már sokat) s most Te azt mondod, hogy semmit nem tettem.

Jézus válasza: „Azt nem mondom, hogy semmit nem tettél, csak azt mondom, hogy amit tettél, azt általam tettéd”.

c) Valóban, ez nem lehet másként. Mert természetfeletti életáramba belekerülni, Krisztus testvérévé lenni, papi áldozatában társként szerepelni: ez felülmúlja természetünket. Valami másvilági elv ez, melyben „sine me nihil potestis facere.”

II. Aknázzuk ki jól ezt az igazságot lelkünk, hivatásunk javára.

Tehát Tőled van Uram vonzódásom Feléd, a Te örök vonzásod miatt. És talán csakis az egészen az enyém, amivel ellenszegültem Neked életemben, amivel szomorítottalak Téged. Bárcsak jól megérteném ezt, akkor e megértésből kisarjadna egész életemre a „Domine non sum dignus”, a „servus inutilis” szellem, a prostrációs készség, az alázat. (Ez az igazi teremtményi helyzet, — prostrációs készség.)

4. SED EGO ELEGI VOS (Jn. 15, 16.)

Uram bárcsak ne csalódnál bennem soha, örülnél az örökkévalóságon át!

I. Áldott igazság.

a) Ő kikeresett száz és ezer közül. Talán fertőből keresett ki, verejtékes jópásztori utánjárással.

b) Most az Ő választottja vagyok!

1. Az Ővé: nem valami Piroskáé, vagy Mancikáé . . . aki testével izgatna és azért örülnék neki, de aztán majd megvénül, foga kihull, arca ráncokban lóg, végre a férgek széttúrják.

2. Az Ővé : a végtelen Jóé, a végtelen Szépé, s a végtelen hatalmasé.

3. Az Ővé : akivel csak győzni lehet, aki örökre megtart engem. (Űrülök, hogy Krisztusé vagyok. Ez a papi öntudat.)

II. **Legyen ez átélt igazság**, mely véremlen lüktet s arcomat szeretetre pirostíja, izmaimat áldozatos munkára feszíti!

Hogyan lehet átélt igazság, mely véremlen lüktet?! Így!

Uram, Te kiválasztottál engem, én is kiválasztalak Téged és csak Téged egyedül! Nem kell nekem senki és semmi más választott Rajtad kívül. Szívemnek csak a Te Szíved kell, értelmemnek csak a Te fényes, ékes igazságod kell! Akaratomnak csak a Te szentséges akaratod kell. Testemnek, véremlnek csak a Te tested, véred kell az Eucharisziában!

Sic volo, sic voveo, sic iuro, sic me Deus adiuvet et sanctissima Eucharistia, quam ore tango.

Add Uram, hogy amit elvársz, megtegyem.

Isten adjon igazi nagy hivatásokat!

5. ATTENDITE VOCATIONEM VESTRAM

Kézföltétellel történt a hatalom átadása. Örök, végtelen valóság van az egyszerű cselekmények mögött. Bárcsak egészen vágynék utána.

I. **Beszélj, Édesanyám, Anyaszentegyház, mert hallgat a Te fiad!** Az Anyaszentegyház csodásan nagy dolgokat mond. Szinte úgy beszél, mint egy túlzásra hajlamos, beképzelt elfogult anya.

Amikor az Anyaszentegyház elmondja szíve beszédjét, úgy érezzük, mintha elragadtatásba esett volna és azt mondaná: Fiam, te vagy mindenem, reményem, kincsem, csillagom. Szeretetem túlárad már akkor is, ha rád gondolk!

II. A mi csodálkozásunk:

a) Komolyan mondd ezt? Mind? Hiszen ezek csoda nagy dolgok, szinte emberfelettiek! És én gyönge, igen gyönge ember vagyok.

b) Vajjon remélhetek én is? E csoda-dolgok megvalósulnak bennem is?

III. **A papi méltóság fensége mindenekefelett.** Homlokomat ráteszem a hivatásra.

a) Mekkora fokozások a tonzurától a papságig, püspökségig.

b) Mekkora hatalmak (bűnbocsátás). Egyszerűbb dolog világot teremteni, mint bűnt megtéríteni. (A iustificatio több, mint világtéremtés.)

c) Mekkora szentség, mint föltétel ehhez az élethez! Ez a szentség ígérve van! Sőt feltételezve és lehetősége biztosan adva van.

Ez a hivatás, ez a kiválasztottság minden munkát megér, ezért semmi sem sok.

Jézus, Mária segíts, hogy soha se legyen semmi se sok!

6. A REVERENDA JELKÉPE, ZÁLOGA — ISTEN SZENT TERVÉNEK

(P. Spiritualis beszédje beöltözéskor.)

A reverendának az igazi jellege és értéke, messze túl anyagának, színének, formájának értékein . . .

Mennyire méltó, hogy a reverendában jelképezett nagy, örök szerető Isten-tervet valóra váltsák!

1. S most elvonúl előttem évszázadok sok százezer reverendás Istenkedveltje!

1. Egyik részük diadalmas, koszorús sereg! E sereg minden tagjában testet öltött a nagy szerető Isten-terv!

Elkoptak e reverendák is, elemeikre hulltak, poruk sincs.

De megdicsőülten előttünk ragyognak és beszélnek — nekünk papoknak. Ígyen:

Hősöket mutattunk be a világnak

amikor szívük hatalmasan dobogott Krisztusért, amikor emberszeretetük salakmentesen lángolt, amikor apostoli elszánások viharzottak keblükben, s amikor mindezek eszközül testüket feszítették az élet keresztfájára és feláldoztak mindent: vagyont, rangot, egészséget, vért, életet, akkor mi reverendák rajtuk szinte lángra lobbantunk az örömtől, hogy a nagy szerető Isten-tervnek ilyen valóra váltását mutathatjuk be országnak, világnak!

2. Másik részük gyászos, vert sereg!

Bennük meghíúsult a nagy szerető Isten-terv!

Elkoptak a reverendák is, elemeikre hulltak, poruk sincs.

És mégis lelkünk előtt sötétlenek — és beszélnek — nekünk papoknak. Ígyen:

Törpéket mutattunk be a világnak, jellemroncsokat!

Önző papokat — fából vaskarikákat!

Szívük nem dobogott Krisztusért! Dobogott Antikrisztusért.

Emberszeretetük füstösen lobogott — ha egyáltalán lobogott.

Apostoli elszánások helyett öncélú szenvedélyek viharzottak keblükben. Ők nem feszítettek keresztre testet, nem áldoztak vagyont... önbálványaik voltak...

Es mi reverendák rajtuk szinte elégtünk a szégyentől, hogy a nagy szerető Isten-tervek ilyen karikatúráját mutathatjuk be országnak-világnak!

Testvérek! Ugye még most nem tétovázznak, hogy vajjon a diadalmas koszorús seregbe álljanak-e be, vagy a gyászos vert seregbe!

Adja a Jóságos Isten, hogy soha ne tétovázzanak, soha ne ingadozzanak!

II. Amikor pedig eszközről gondolkozom,

mellyel a diadalmas reverendások életét valóra váltják — akkor megjelenik előttem a jeruzsálemi Szent Szűz víziója — amint egyszülöttjét karján tartva bemutatja az Úrnak.

a) Ha a Szent Szűz most Önöket egyenként odavezetné Isteni Fiához, Vezérünkhöz! És azt mondaná neki:

Ime ők felöltöztek az üdvösség ruházatába — új emberek lettek! Egészen tieid! Fogadd el örökre őket!

Befődték testüket, de kinyitották lelküket egészen Nekem!

Araszd kegyelmed harmatát e kinyílt lelkekre! Védenceim ők! Szeresd miattam őket!

Ezek hallatára bizonyára a Szűz Anya minden szavával együtt rezdülne lelkük.

b) És aztán odafordulna és azt mondaná:

Legyetek méltók a Vezérhez!

Ne gyalázzátok meg soha e szent ruhát! A Végtelen szeretetnek ajándékát!

Nemcsak bűnnel, lelki eldurvulással, de még félakarással, fél papi étellel, jellemtörpességgel sem! Mert az is hálátlanság és a végtelen Szeretetnek végtelenül fáj! Legyen szent elhatározástok: Reverendam Illibatam conservabo.

De annál többre is vagytok hívatva:

Legyetek méltók e szent ruhához!

S e szent ruhában kifejezett nagy Istentervhez! Hozzá méltónak lenni: ez a ti jövőtök fenséges műve! Ha a Szent Szűz szólna, azt hiszem, hogy egy szívvel, egy ajakkal tudnák elröbenni, vagy talán lelkendezve válaszolni neki:

Urnök! Édesanyánk! Legyen valóban úgy!

Egyetlen szent akarásunk legyen, hogy e reverendát életünk alkonyán úgy adjuk vissza Urunknak, mint egy szent papi élet szimbolumát, melyben örökre öröme teljék! Amen!

7. DOMINUS PARS HEREDITATIS MEAE . . .

I. pr. A mennyei udvar előtt állok. Meggyújtom felajánlási gyertyámat s átadom az ég Királyának. Őnmagam szimboluma az.

Királyom, csak azt kérem,

hogy mindig égjek — amíg el nem égtem;

hogy mindig jól égjek —

legalább az első tűzzel, de inkább erősödő lánggal,

hogy mindig vidáman égjek — lelkesen lobogva.

1. Az Őrnak szentelem mindenemet.

Mikor igazán szép és nagyszerű a konsekráció?

Ha száz százalékos nagylelkűség van benne.

Ha az egész embert lélekgyökereستől megragadó és soha többé el nem engedő,

Ha a tiszta szeretet lobbantja lángra

„pro amore divino“ (lásd a szertartás szövegét.)

2. Uram meghódítottáll

Sok kell ehhez! —

Nagyon kevés annál, akinek ilyesmire szinte született a teste-lelke;

Nagyon sok annál, akinek ilyesmire szinte nem született a teste-lelke;

Milyen jó nekem, hogy egészen az Őré vagyok!

Már most is tudom, de majd jobban is fogom tudni, ha megtépáz a világ, az élet;

Legjobban fogom tudni — ha megtört lelkemet végleg átadom neki.

8. ISTENNEK PAPJÁHOZ VALÓ VISZONYA

Rugalmas lelkiséget adj Uram!

I. Isten végtelen szeretetének különös tárgya a pap.

a) Dédelgető szeretetének: a legkevésbé előrelátott és várt helyen, időben, alkalommal, módon (játéknál, imánál, otthon, templomban, mezőn, ágyban...) végigsímít az Isten keze a lelkemen.

b) **Irgalmas szeretetének:** rossz voltál, még sem hagyott el. Kacérkodtál a veszélyekkel, még sem engedett elesni. Elestél, de lelkedet előtötte a bánat. Visszamentél hozzá, Ő ismét dédelgetett.

c) **Gondviselő szeretetének:** kiszámította utaidat. Elrendezte körülményeidet, hogy azok ne ejtsenek el. Sugallatokkal kormányzott, keresztekkel védett. Pl. Egy fejfájás mícsoda érték lehet!

II. Isten végtelen hatalmának karjain hordja a papot:

a) Talán érezted is ezt már, amikor problémákkal küzdöttél, kínlódtál, s egyszer hogy, hogy nem, megszűnt. „Afflavit Deus et dissipati sunt.”

Nagy bizalom Istenben! Problémákkal kínlódtak mások és Érted megszűntek győtrődéseik.

b) Majd később fogod ezt csodásan tapasztalni, mikor mozdul körülötted a világ Isten kegyelmének erejében, erjed a massa damnabilis. (Kárhozatra szánt tömeg.) Kezedben varázserő lesz.

III. Csak hűtlen ne légy!, mert a megcsalt, megvetett végtelen szeretet rettenetes! Végtelenül rettenetes!

A végtelen Szeretet karjaiból ki ne essél, mert nagyot fogsz esni. Jézus, Mária segíts!

Egyszerű megoldásom: **Kell nekem a Gondviselés. Odatöröm magam.**

9. A PAP ÉRTÉKE

1. Mi a pap Isten elgondolása szerint?

a) Isten kiválasztottja (aeterna caritate).

b) Jézus kebelbarátja, valósággal Szívének kincse: *Iam non dicam vos servos, sed amicos meos.*

c) A világ boldogítója: fényszórója, életközvetítője és Irgalmas szamaritánusa. Nincs más ilyen boldogítója a világnak, mint amilyen a katolikus pap, hivatásánál fogva.

2. Így gondolja ezt a hívő nép is.

Felfogása a jó papról igen magasztos és nagyon vigasztaló. Meggyőződése olykor olyan nyilatkozatra is viszi, hogy a pap méltó arra, hogy lábanyomát is megcsókolják. Meg van győződve arról, hogy primíciái áldásért érdemes egy pár cipőt is elkoptatni. Aztán a jó paphoz roppant bizalommal vannak; minden ügyes-bajos dolgukat kezébe és szívébe teszik. És ha az illető igazán szegény, szívesen megosztják vele saját szegénységüket is.

3. **Ne cáföld meg Istent**, se a hívő népet azzal, hogy te nem vagy ilyen érték, hogy méltatlan vagy az ő nagy gondolatukra és megbecsülésükre. De ne hozz gyalázatot paptársaidra sem, tudjuk ugyanis, mennyire általánosítanak az emberek.

Légy olyan pap, amilyennek Isten elgondolt és amilyennek a hívő nép szeretne látni.

Boldogságos Szűz Mária, segíts meg bennünket!

10. A PAPI REND

1. A papi rend Jézus megbecsülhetetlen ajándéka.

a) Elsősorban belső értékei miatt:

Szentséges Szíve embermegváltó szeretetének legnagyobb műve a papi hivatás, a papi szentség, de főleg a papi élet maradéktalan kiteljesedése. Ebben a hivatásban, ebben a szentségben, ebben a kiteljesedett életben minden 100 %-ban a Főpapra néz, Neki él, Neki dolgozik, Neki szenved, Neki hal, dicsőségére és a lelkek üdvére. Mekkora kegyelmek kellene ehhez?! S ezek vannak! Csak lelkünk legyen mindig fölnyitva számukra.

b) **Me**g**be**cs**ül**hetetlen továbbá a papi rend hatásai miatt. Vessünk csak egy pillantást a világra. Mi volna a világból, ha belőle minden pap valami ok miatt kipusztulna?! Sötétebb volna ez akkor a katakombák koránál, az üldözések koránál, a ma koránál.

2. **A papi rend boldog birtokosai értsék meg Jézus Szíve végtelen szeretetét**, mely hivatásunk gyökere. Értsék meg hivatásuknak teljesen Jézusra és a lelkek üdvösségére összpontosított tárgyi, objektív jellegét vagyis önzetlenségét. De értsék meg azt is, hogy ez az önzetlenül feláldozott és felemészthető élet mindent megér, ami érte csak adható. Ne is sajnáljanak érte odaadni semmit. Főleg ne azt, amit óhajt Jézus, hogy odaadjanak.

Ha ez a megértés mély gyökeret ver lelkünkben, akkor játszva sarjad ki abból a mélységes hála a Szent Szív iránt hivatásunkért, a még mélysebbe alázat annak tudatában, hogy minket méltatlanokat volt kegyes hívni. Végül kisarjad a legtisztább szeretet is, melynek minden ölelése Jézus Főpapunk szentséges Szíve felé irányul.

De addig is, amíg ez a papi szeretet így kiteljesedik, gyakoroljuk a szentséges Szív ilyen szeretetét úgy, ahogy tudjuk.

Jézusnak biztosan igen kedves és majd pótolja, ami annak tökéletességéből hiányzik.

11. HIVATÁSBELI ÉS PAPSZENTELÉSI KEGYELMEK

Minden Istentől lelkünkbe oltott hivatásbeli kegyelem azt a magas célt szolgálja, hogy teljes kibontakozását elnyerje a papszentelésben nyerendő kegyelmekkel.

A papszentelési kegyelmek azok, amelyek a hivatás megelőző kegyelmeit örökre megpecsételik, a lélekbe mélyebben begyökereztetik és a maguk részéről, vagyis, ha mi semmiképen sem gátoljuk, nagyértékű papi kibontakozásnak biztos lehetőségét teremtik meg.

Ha azokat a szertartásokat és szövegeket tekintjük, melyekkel az Egyház a hajkoronától kezdve föl a papszentelésig közvetíti ezeket a kegyelmeket és egyben meg is határozza őket, akkor azt látjuk, hogy valami egészen fontos kibontakozásnak Istentől biztosított lehetőségei nyílnak meg itt.

És ez valóban így van. Akit Isten igazán hívott és akinek hivatását az Egyház a papirend szentségével, — kezdve a hajkoronától, — szentesített, annak objektíve, vagyis a dolgok természete és rendje szerint elsőrendű kifejlődés és papi élet van kezébe téve. Csupán emberi inaszakadtság lehet gátlója ennek a kifejlődésnek. Meg kell itt éreznünk a papszenteléssel kapcsolatos vállalkozás nagyszerűsége mellett a roppant felelősségnek a súlyát, amelyet életszentségi és apostoli önzetlen munka látószögéből magunkra veszünk.

Hordjuk ezt a felelősséget és töltsük be a szeretet és nagylelkűség szellemében.

Isten végtelen szeretettel hívott meg bennünket és ugyanazon szeretettel pecsételi meg hívását az Egyházirend szentségében. Legyünk ezzel a minket annyira szerető Istennel szemben teljesen szolidárisak és az iránta való viszonzó szeretet nagylelkűségével mindenre készen és elszántan valljuk meg Istennek, hogy Érette és Óvele, bármikor, bármire készen vagyunk.

Jézus, örök Főpap!, akinek mintájára formál bennünket a papszentelés minden kegyelme, tedd rá kezedet teljesen lelkünkre, egész lényünkre, egész életünkre és ha már ennyit foglalkoztál velünk, akkor add meg nekünk azt a legvégső kegyelmet is, hogy egész lényünkön és egész életünkön a Te fölséges Főpapi személyed és szentséges Szívednek megváltó szeretete és buzgótsága legyen kifejezve.

12. A SZERETET SODRABAN

Olajjal bekenik a kezét a felszentelendőnek, Krisztushoz kötve. Minden papnak életében van valami végzetszerű. Ha beleér az isteni árba, akkor van benne tragikusan fönséges, ha eltér tőle, akkor tragikusan szomorú.

1. Vincus Christi (Krisztushoz van kötve sorsom. Col. 1, 3, Fil. 9.) Krisztusi sorshoz való abszolút odakötöttség! Értsem meg ezt a fönséges valóságot.

2. Sodró ár; a krisztusi szeretet árja, Sodor örök érvényesülés felé, ha akarok sodródni. Sodor örök pusztulás felé, ha nem akarok sodródni vele. Ebben van a papi élet tragikus nagyszerűsége: a szeretet sodró áramában élni. Kilépni belőle = parthoz vágódni és tönkre menni. „Isten szeretete erős, mint a halál.

3. Az áldozat szelleme: Ez teszi könnyűvé és tökéletessé a sodródást. Pap vagyok, akinek legfőbb ténykedése: áldozatot bemutatni. És áldozat is vagyok, akinek önmagát kell bemutatnia. Ez az életem egyetlen közös nevezője.

A papnak nagystílusnak, nagyértékűnek kell lenni, pedig ő is ember. Ha a kegyelemmel közreműködik, úgy erőlködéssel át is alakul. A pap a faluban minden: Krisztus, Anyaszentegyház, evangéliumi igazság. A papi élet monstanciája meggyőző, mert élő.

13. NINCS BOLDOGABB EMBER, KÜLÖNÖSEN PAP, MINT AZ, KINEK JÉZUS A MINDENE

1. Elgondolom az ilyenfajta papot.

Csodálatos világ: szegénységében is gazdag, megalázottságban is dicsőséges, szenvedésében is boldog. A hívek boldogan húzódnak köréje: övék a papjuk, mindenük...

Boldog munkájában is. Tudja miért dolgozik. Fáradozásaiiban Krisztus erősíti. És ha valamije fáj, Krisztus tesz rá gyógyírt.

2. Higyjük el ezt az igazságot és kalapáljuk mélyen lelkünkbe!

Mert Krisztus a legértékesebb kincs!

Ő az Út, az Igazság és az Élet!

Ő a legnagyobb érték: Istenember.

Együtt van benne minden tökéletesség.

Segítsen ebben a szentek példája és a Krisztussal teljesen összeforrt papi egyéniségek példája.

3. Tegyük magunkévá ez igazságot állandó gyakorlattal.

a) **Imákkal:** egyszerűen, röviden kifejezően, igazán őszintén:
Uram, szeretlek! Te minden vagy nekem! Igazán a Tiéd vagyok! Nem kell nekem senki és semmi más, csak Te! Ha 100 %-os öntudattal teszem, ez az igazi ima!

b) **Lényeges tettekkel!** Krisztusért kimutatom szeretetemet egy önmegtagadással. Rászánom magam, ha kell, szakítok pl. tapadásoknál. S amikor szenvedélyem megtorpan, mint az ágaskodó paripa, belevágom a sarkantyút. Ezek a Jézus-szeretet tűzpróbái!

Befejezésül: Imádkozzam ezért a boldogságért.

14. PAPI NAGYLELKÜSÉG ISTEN IRÁNT

I. **Mi az?** Roppant nagyrabecsült és imponáló erény. Persze mindenki inkább a másikban szereti, ha megvan. Nem pusztá fantázia, nemcsak érzelem, hanem tiszta Isten-fogalmon épült megbizonyosodás és ebből kinőtt könnyed, lendületes, akármire kész akarat! elszántság. Jellemzi tehát a nagy elgondolás, a bő mérték, az igazi nagykaliberűség, a túláradó készség. Utálja a kiskaliberűséget, az apró méretezést, a garasoknak foghoz verdesését, a muszáj-nak stílusát, a kötelességnek és iustitiának rőfjét.

II. Miért értékeljük annyira?

a) Első pillantásra nevetséges kérdés, mert akinek atomnyi érzéke van, hogy mi nekünk az Isten, az nem kérdezi, hogy miért értékeljük a nagylelkűséget.

b) Nekem más lénynek kell lennem, mint a civilnek. Igazi lelkesedő, lüktető, teocentrikus lénynek: filius lucisnak, homo Deinek, fényembernek. Ez a nagylelkűség, és annak mozdulásai: az igazán teocentrikus pihedés, mély lélegzés, szívdobbanás, izom és szárnyfeszítés ...

c) Ez az igazi nagykaliberűség prelúdiuma, megindítója.

d) Ezzel könnyű az élet, mert az ilyen ember semmit nem sokall; többet is szívesen tenne. (A pap arra való, hogy tömegeket hordjon a mennyországba.) Az ilyen ember sohasem roppan meg lelkében, mert nagyobb terhekre is be van állítva.

e) Istent a nagylelkűség versenyére provokálja, Istent nem lehet nagylelkűségben legyőzni.

III. Hogyan gyakoroljuk a papi nagylelkűséget?

a) Legyen klasszikus, rövid imádságunk a nagylelkűségért és mondogassuk szaporán!

b) Szárnypróbálgatás legalább az elmélkedés alatt, mint a sasfiók! Krisztus feszülő nagy energiája reám sugárzik az Oltáriszentségből. Euharisztikus Krisztus, taníts meg igazi nagylelkűségre!

c) Mondogassuk, beszéljük be magunknak, hogy mi nagylelkűek akarunk lenni! Hogy e kérdésben megalkudjunk és hogy valamikor is komának mondjuk a kiskaliberűséget: ez számunkra lehetetlen!

d) Őnelszánás. „Paratum cor meum”. Itt vagyok Uram, tégy velem, amit akarsz! „Loquere, Domine, quid me vis facere”. Itt minden csekélység, ha nehézség támad: „vártalak”. De jó is lesz így, Uram!

A nagylelkűség tartalomtőke.

Sok a fáradt, fonnyadt ember. Ezért jó az üldözés. Ezeket elsöpri!

Merészség kell kialakításához. Ráhagyatkozni Istenre, mint a kisgyermek apjára.

15. NAGYLELKŰSÉG IMAJA ÉS KIFEJTÉSE

Uram, én mindenre kész vagyok Érted!

Megbízom végtelen jószágodban!

Elfogadok mindent kezedből és megcsókolom kezedet, bármit is adsz nekem. Sőt megragadom kezedet, mint a gyermek atyjáét és megyek Veled, bárhová vezetsz! Kell nekem, akármilyen életet szövögetsz számomra és akármilyen erőket adsz, vagy veszel el tőlem. —

Uram, én szeretnék — őszintén szólva — igazán nagygyá lenni Érted! Hozzád egészen méltó lélekben és tettekben! Küzdeni mint egy óriás. Ellenfeleidet leigázni, nevedet új fényben felragyogtatni!

Uram! Szívesen felszálllok Érted a kereszttől oltárára is. Szívesen leszek villámaid hátrítója. Szívesen veszem életem refrenjének: Noli mihi parcere, Domine, sed parce populo tuo. (Ne irgalmazz nekem, de a rám bízott népnek.)

Uram, köszönöm minden megnyilatkozásodat velem szemben: akár cukrot adsz, akár száraz kenyeret, akár ostort adsz. Mindig köszönöm.

Uram! Mindezt nem kérek jutalmat. Legfőjebb azt, hogy még nagyobb lelkű lehessenek Veled szemben!

Ha a bronzkorszakból kikerülne egy koporsó és ez lenne ráírva: nagylelkű volt (Isten iránt), egészen megnőne vélekedésem róla.

Temetőben lenne egy koponyafej és aranybetűkkel felírva rajta: nagylelkű volt.

Ha az én keresztfámra írhatnák: nagylelkű volt Isten iránt! Emellett minden más írás eltörpülne. Mily örömmel gondolnánk porladó tetemünkre.

A nagylelkűek útján akarok járni életemben, nem a kiskaliberűek széles útján.

Uram, olyan pap legyen belőlem, amilyent Te igényelsz!

A nagylelkűség imájának alapgondolatai:

I. Az öt bekezdés szerint.

1. A legteljesebb szabadkarati odaadás Jézusnak, mint istengyermeki létem és életem főntartó és fejlesztő elvének. Végérvényes begyökerezés Krisztusba egész mívoltommal.

Libera adhaesio radicalis — radices altas mittendo in Principium Vitale Absolutum: in Jesum Christum. Consolidatio perfecta christiana.

2. A vágyak hatalmas feszültsége a személyiség kiteljesedésére Jézus Szíve szerint. Érette, ügyéért, országáért.

Fervens desiderium evolventi me totum tamquam instrumentum aptum Jesu Christi.

3. Az önfeláldozás maradéktalan készsége — Krisztus Főpap tetszése szerint. A papi lelkiségnek ezt a legmélyebb tényét minden keresztény gyakorolhatja a keresztségi karakter szerint. Ebben az értelemben minden keresztény papi küldetést hordoz lelkében.

Promptitudo plena sacrificandi me secundum beneplacitum Christi sacerdotis.

4. Minden valódi lelkiség, főként pedig a nagylelkűség legmélyebb problémájának, a vigasztalanságnak, az elhagyatottságnak, a számkivetettségnek, a kifosztottságnak, az ostorozottságnak lényegi föloldása a hálás, köszönő elfogadás által. A lényegi föloldás azt jelenti, hogy a probléma nem mérgezheti meg a lelket, mert megkapta ellenmértékét.

Venenum problematis maximi sterilisatur.

5. A tiszta szándék rögzítése. Nem önhasznáért teszi mindezt a lélek, hanem Istenéért. Az énközpontiság végső fordulatát jelenti ez Isten felé.

Egocentrismi finalis conversio in Theocentrismum.

II. Egységesen

Teremtényi kötöttségünk egységes kiindulópontja. Mind az öt bekezdés elején ugyanaz a szó áll: Uram! Nem erőltetve került ez oda, hanem valahogyan a dolog legmélyebb természete szerint.

Legmélyebb mivoltunk, létfeli legelső mozzanatunk ugyanis az, hogy teremtve vagyunk; és mint teremtmények, mindenkor mindenestül függvényei vagyunk a Végtelennek. Abszolút tulajdonjoga van Istennek felettünk, amelyhez hasonló tulajdonjog nincs másik a lét rendjében. Emberi tulajdonjogok csak halvány utánpótlásai ennek.

Ennek a tulajdonjognak címén mi teljesen Istenéi vagyunk; jobban, mint bárkié lehet bármi.

Azért fontos ezt hangsúlyoznunk, mert bármennyire valóság és igazság is akarati szabadságunk ténye, ez a szabadság nem Isten szabadsága, hanem egy abszolút függvénynek a szabadsága. Üdvösséges eligazodásunk első ténye tehát és ilyenformán nagylelkűségünk elindulásának is lényeges feltétele, hogy kijózanodjunk abból az alapvető emberi ábrándból, és hóbortból, hogy mi teljesen magunk urai vagyunk, illetve lehetünk. Föl kell ébrednünk abból a kábulatból, amely a múlt században került az emberi történelem hullámtalajára és szabadelvűség nevet viselt, hogy az embernek valamiféle abszolút szabadsága van, amelynek jogában és módjában van el nem ismerni semmi korlátot és kötöttséget, csak azt, amelyet önként vállal.

A nagylelkűség imájának bekezdései tehát azt akarják kifejezésre juttatni, hogy:

Istenem! Mindenem! Tudom, hogy teljesen a Tied vagyok a tulajdonjognak általam föl sem fogható mértékében és erejében; s bár teljes bizonyossággal hiszem, hogy szabadakaratom van és annak önkéntes szabad tényével fordulok Hozzád, mégis tudom azt is, hogy ezt a szabadságot is Te tartod fenn és üdvösséges használatára Te segítesz. Nem feszelvek tehát azzal, hogy valaki vagyok, amikor nagylelkű vagyok, hanem a servus inutillus parányiságának tudatával hiszem és vallom, hogy nagylelkűségem, bár szabad elhatározásom gyümölcse, a Te végtelen Jóságod igen nagy ingyen-adománya. Ez az én alázatam gyökere és ezzel az alázattal arra kérlek esdően, hogy erősítsd ezt a gyökeret és ne engedd elsorvadni soha. Nagylelkűségem csak addig lehet valódi és életerős, amíg ebből a gyökérből táplálkozik.

16. AZ APOSTOLI KÜLDETÉS LEGLÉNYEGESEBB MOZZANATA

Próbáljuk megérteni az apostoli küldetés leglényegesebb mozzanatát. Három szempont az apostoli munka mibenlétére vonatkozólag:

1. Apostolnak lenni annyit jelent, hogy lelkeket kell üdvözíteni, meg kell közelíteni őket és megnyerni saját érdekeiknek, örök üdvösségüknek és Istennek.

Az üdvösségnek vannak roppant hatékony eszközei: Krisztus és az Egyház alapításai. Használjuk fel ezeket. Igehirdetés, szentségek. Keretbe kell foglalni a nyáját és jól összetartani.

Ezeket lehet így is betölteni, hogy Isten átkot szór rá: *Vae pastoribus, qui pascebant semetipsos, non gregem.*

Az Ószövetségben találunk ilyen fenyegetést: Az áldozati adományt nem fogadja el kezükből, mondja Isten az ószövetségi papságnak. Majd új áldozatot fognak Neki bemutatni (Malakiás).

Az emberek üdvözítésében **az első mozzanat: közvetíteni az üdvösséget.** Kicsit groteszk hasonlattal: mintha talicskában átfuvaroznánk valamit. Ez az első is becsületes munka már, amely nemcsak a nyáj nyírására törekszik. De ez még a legprimitívebb fok és az a baj, hogy itt meg is rekedünk. Eladmisztrálgatjuk az embereket, a szentségeket kiszolgáltatjuk.

2. Második formája az üdvözítésnek az, hogy valaki maga eltelik az üdvösség kincsével és a saját lelke teltségéből adja tovább. Ez már egészen más típus, mint az, aki csak átlapátol. Minél inkább kapitalista jellegű a társadalom, minél inkább vagyunk jól ellátva, annál inkább az előbbi pap-típusnál maradunk. Ha Amerikában az Egyházat az állam támogatta volna, régen megrothadt volna az már, csak hogy ott az állam nem támogatja az Egyházat, s a papnak komolyan dolgoznia kell azért, hogy a hívek eltartsák. Ez a szerencséje. A második típusnál kezdődik az apostoli munka értékessége.

A lélek bőségből ad az apostol. Egész hangján érződik (t. i. a prédikáló papnak), hogy ő a lelkét adja, nem pedig valamit, ami nem is az övé. A modern embernek éles karakterológiai szemlélete van és észreveszi ezt.

3. A lélek mélyéig ható munkát azonban a harmadik típus végzi: kezes eszköznek nevezhetnénk a Szentlélek-Isten kezében, Aquinói Szent Tamásnál nagy fogalom: *instrumentum conjunctum*. A kézben levésnek teljes alkalmassága. Ennek végső titkát nem könnyen értjük meg.

Ennek a legmélyebb titka az, ami Krisztusnak legmélyebb titka, hogy embertermészetének nincs énisége, éntudata, hanem van abszolút odaapplikáltsága a Verbumhoz, az egész emberi természetnek a Verbumban van éntudata.

Ez jelenti az Adámban elbukott emberi természetnek: *eritis sicut Dii*, — a mélységes *sanctio*-ját *in radice*. Az önteltség teljes megsemmisülése és teljes feloldódása Istenben. Szt. Pál: *Vivo ego...* Kezes eszköz: Isten terve szerint, kedve szerint dolgozik Vele. Ez az üdvözítés munkájának valódi stílusa, ehhez képest a második is eltörpül, bár szent lehet az is.

Az én tudatom beleszemmisül Krisztus áldozatába, — ez az a nagy vállalkozás, nagy megajánlás, Suscipe, amelynek erejében lesz valaki apostollá.

Vivo ego...

A relatív papi ember akkor lesz igazán instrumentum conjunctum, ha Krisztusnak e nagy éntudat-hiányát mi is elérjük.

Ekkor már a Szentlélek Isten veszi kezébe az apostolt és csodás dolgokat művel vele. A mai korban, mai dolgokat.

17. A PAPI SZERETETHIVATÁS OFFERTÓRIUMOS NAGY MŰVE

Irányítsuk rá figyelmünket egy nagyszerű, fölmérhetetlenül jelentős és mégis oly egyszerű igazságra.

A szeretet legmélyebb vonatkozása: a javak önzetlen közlése, amelyek a másíknak hiányzanak, nekem pedig megvannak. Minél gyötrőbb és életbevágóbb bizonyos javak hiánya, annál inkább megéljük önzetlen szeretetét annak, aki reálisan segít, sürgősen segít, ellenszolgáltatás nélkül segít.

A papi hivatás **excellenter közjót szolgáló és építő hivatás.** A legminőségibb közjót, a legmélyrehatóbb közjót, a legtartósabb közjót. Az emberi lét gyökérszetéig, valósága legvelejéig és örökkévalóságig elérő közjót. Pusztán testi segítség, átmeneti segítség, bajokat tünetileg kezelő segítség — bár igen nagy dolog még Jézus Krisztus szemléletében és tanításában is, örök számadásunknak ez is lényeges tétele lesz — a papi segítség vonalán inkább szimbolum, jelkép, utalás, figyelemfelhívás a lényeges papi segítségre. Áldott papi hivatás, amely a jelképes és lényeges segítség szerves összetartozását megértette és a kettő cselekvési összhangját a gyakorlatban eltalálta. Ez mindenkor döntően esett latba a papi hivatás gyakorlati érvényesüléséhez; ma pedig fokozottan. A jelen papi korszerűségnek különösen is döntő mozzanata ez az összhang.

De nemcsak intenzitásban szolgálja és építi excellenter a közjót a papi elhivatottság, hanem **extenzitásban is.** A papi hivatás, a papszentelés, a papi jelleg nem egyik, vagy másik ember üdvözítése felé néz, még kevésbé magának a papnak üdvözítése felé, — hanem az emberi közösség üdvözítése felé. Az üdvözítésnek sem eszmei, sem gyakorlati teljessége nem egyedek megváltásának összegezése, hanem a közösség megváltásának eláradása a tagokra. Papi gondolkodásunk is, papi működésünk is akkor igazán papi, ha a közösség egészét szolgálja, az egyedeket pedig igazságosan és szervesen, mint a közösség tagjait. Vagyis az egyedek szolgálata sohasem lehet igazolt a közösség rovására. Elhanyagolni a közösséget és néhány lelket dédelgetni: nem papi hivatás. Egészen más azonban: nem elhanyagolni a közösséget és annak javára egyeseket külön is kiművelni — közösségszolgálatra. Így nevelte Jézus apostolait, tanítványait.

Olyan igazságról van itt szó, amelynek tanulmányozását nagyon elhanyagoltuk, meg sem igen ismertük. Erre az ismeretre korunk korbácsolja és töri rá a papságot. Hogy a közösség előbbrevaló mint az egyed. Hogy a közösség java több, mint az egyed java. Hogy előbb a közösségnek kell rendbe jönnie, aztán jöhet rendbe az egyed. Hogy közösségi jólét kell ahhoz, hogy az egyedek igazságos jóléthez jussanak.

Nagyot fordult korunkban a világ. A munka, ez a nagyon emberi valami, alakul át közösségépítő munkává. És pedig úgy, hogy minden ember boldogulása, csak függvényként jöhessen létre a közösség boldogulásából, amelyre irányul minden ember munkája.

Ehhez bizony nagyon sok kell. Már megértéséhez is. Az egyedi ember — s csakis ezekből áll a közösség — nem egykönnyen mond le jólétéről és boldogságáról és pedig mindaddig, amíg a közösség egésze nem boldogul.

Legtöbb embernek ez túl magas eszmény. S akinek nem túl magas, az is csak akkor győzi a lendületet az ilyen munkához, amíg közvetlen és többi főnökeiben látja ennek az önzetlen munkának eszményét. A történelem azonban ebbe az irányba sodródik. Kítűnő lecke ez nekünk papoknak!

Krisztus papságának ugyan sohasem volt más programja. Sőt nem is csak ennyi volt a programja, hanem lényegesen több. Jézus Krisztus Istenembségében az egész emberi nem legmagasabbrendű közjava készen, főlhalmozottan áll rendelkezésére minden egyednek, Krisztus esküdt ellenségeinek is. Ezt a közjót tehát nem emberek, mégcsak nem is a papok teremtik meg. Az egyedekhez való eljuttatása azonban már elkerülhetetlen emberi feladat. Minden Krisztushívő feladata. Sajátosan is különleges elhívás, felavatás; életforma szerint is. A papság az emberiségnek az a csoportja, amely minden más csoportot megelőzően a közjónak él, dolgozik és áldozódik fel. Ez a program azonban az emberi pap életében hamar kőbe jut. Zátonyra is. Roppant reátus ez! A papban éri el tetőpontját a közösségszolgálatnak az a meghamisítása, amikor valaki saját jólétén, alanyi boldogságán túl, illetve azon keresztül akarja boldogítani a közösséget. Nem könnyű papi tudnivaló ez.

Azért hálásak lehetünk korunknak, hogy felráz bennünket ősválódi, eredeti krisztuspapsági öntudatunkra!

18. SZENT GELLÉRT PAPISÁGA: BECSÜLETES PAPISÁG

I. Elgondolom Szent Gellértet apostoli munkájában . . . Amint Aba Sámuelnek szól . . . vagy amint kordéján halad . . .

K e g y e l e m : Könyörögj értünk, hogy becsületes papok lehessünk.

II. Szent Gellért papiséga becsületes papiség volt.

Hogyha a papiségunkat dómnak tekintjük, akkor annak vasbeton alapja: az emberies becsületesség. Ha nagyszerű növénynek tekintjük, akkor ennek egészséges gyökere: az emberies becsületesség.

Szent Gellértben megtaláljuk a papi becsületességnek alkotó elemét.

Nézem ezt a szálfá egyéniséget! Ezt a maradéktalan papot! Vértanú püspököt!

1. Csodálatos nagyvállalkozó! Maradéktalan elszántsággal, küzdelmes elszántsággal, ragyogó hősies befejezéssel.

Tudta, mire vállalkozott! Abban soha meg nem ingott. A szent papiség öntudatával vállalt mindent!

2. Megvolt benne az igazi alázatos teremtményi készség és helytállás Isten akaratával szemben, akárhogyan és akárki által jelentkezett is ez: Razin apát hívása, bóra szél vihara . . . Szent István szava.

3. Féltrecsúszásoktól mentes következetesség abban, amit egyszer nyomatékosan, férfiasan, pláne ünnepélyesen kimondott! Amit egyszer így vállalt! Pap volt és az is maradt! Amint látta, mit akar az Isten, vállalta: nem disputál többet!

4. Összes energiáit ráfordította a papiségra! Nézd az egyszerű szerzetest, apátot, a bakonyi remetét, az apostolt, hogy imádkozik éjjel, tanul, ír . . .

É l e t e l v e : csakis tisztaszándékú becsületes pap!

III. **Lelkem magába issza ezt a csodás papi jellemet.** Rajta felejttem tekintetem. Csodálom, hálálkodom, lelkesedem, követem!

1. Én is becsületes pap akarok lenni és semmi más.

2. Komolyan, keményen szembenézek leggyengébb pontjaimmal: hiúság, pénz, tapadás, sextum . . .

3. Elfogadom mástól is a tükröt, melyből hibáim merednek felém! (Ha nem kellemes ember és nem kellemes módon is adja ezeket tudtomra.)

4. Világos képet alkotok magamnak a papi becsületességről és annak gátlásairól.

5. És javítom hibáim férfias elszántsággal!

Jézusom, Igazán és egészen becsületes papod akarok lenni! Segíts!
Szent Gellért könyörögj érettem!

19. SZENT GELLÉRT PAPSÁGA: ÁLDOZATOS PAPISÁG

I. Szent Gellért, amint a Dunaparton áll, kezében kereszt.

II. Szent Gellért könyörögj értünk, hogy megértsem és vállaljam az áldozatos papságot.

1. Szent Gellért élete áldozatos papság volt.

5 éves korától a szerzetesi élete: áldozatos élet. Szerzetesi kötelességeit példaadó pontossággal végezte. Kora fiatalságától kezdve ciliciummal sa-nyargatta testét. Áldozatos volt élete: szülőkről való lemondásban. Ez az áldozatosság vágya hajtotta, úzte: a Szentföldre. Majd az apostoli út hazánkba: Karszton, Velebiten keresztül, gyalog a lelkekért. Királyi palotában sem engedett önmegtagadó papi életéből semmit. Majd bakonybéli remete élet ideje: bőjtrel, virrasztással telt el. Majd a marosvári püspökség megszervezése: mint püspök úgyszólván állandóan úton volt: prédikált, keresztelt, vigasztalt, alamlisznárt osztott, templomokat épített, plébániákat alapított. Gyakran megfordult a királyi udvarban. Micsoda út ez! Útközben is szakadatlanul dolgozott. Ilyen lázas munkában hosszú évek multak el. Lángban, vérben állt az ország, pogányok lázadása, Vértanú halál . . .

Milyen világos volt előtte, hogy az apostoli élet lelke: az áldozat.

2. Elgondolkozom:

a) Az áldozatiság törvényén.

E törvény megvan! Pap és áldozat egymáshoz tartozó, egymást kiegészítő fogalmak.

A papságnak lényeges célja és értelme az áldozatban van, az áldozat viszont a papságban teljeseedik ki.

Ez így van, akár tetszik, akár nem. Nem vonhatjuk Istent kérdőre miatta. Az igazi nagylelkűség meg is érti ezt. Megérti, hogy az új élethez miért pusztulnak anyagok, vagy a régi élet (gabonaszem); megérti, hogy a magasabb élet emésztí magába az alacsonyabbat (lásd a táplálkozás törvényét). Megérti Krisztust a kereszten és megérti az életnek rengeteg keresztjét.

Elgondolkozom.

b) az áldozatiság elvén:

Nem állok szembe az Istennel, nem szállok pörbe vele! Vállalom mindazt, amit nekem szánt. Állom a terhet!

Nagylelkűségemet belevágom ebbe a legnagyobb földi teljesítménybe. És tudom, hogyha valamilyen úton, akkor ezen az úton igazán boldog leszek, mert ez az út az igazi boldogságnak egyetlen útja!

Papságom lelke és veleje áldozati magatartásom, hogy kisebbségi áldozataim maradéktalan készséggel és lendülettel való vállalása egyenes arányban van papí értékekkel és a lelkekre való hatással.

c) Elgondolkozom áldozatiságom gyakorlatán:
Tökéletes készség!

1. Nem lepődöm meg semmin!

Okos magatartás az, hogy szinte mindennap többet várok, mint amennyit kapok (két pofont kaptam, pedig hármát vártam) Olyan jól kiegyensúlyoz ez. Trenírozni magam ebben a fölfogásban. Létezik-e Jézus Szíve szellemében való nagylelkű följajánlásom, föláldozottságom, melyet naponta megújítok?

2. Elfogadom életem keresztjeit.

Előjárókban, társakban, körülményekben, munkában. És meg is akarom találni bennük az Istentől beléjük helyezett gyémántot! (pl. egy nehéz princípális: egy nagyértékű gyémánt foglalhatja.)

Megkérdem magamtól: jókedvű adakozó vagyok-e? Vagyis az áldozatot mosolygósan, koszorúsán hozom-e? Nem vagyok-e nyafogó, fűnek-fának panaszkodó? Málé ember?

Verjem jól a fejembe, hogy soha okosabb nem lehetek, hogy soha gyakorlatibb, keresztényibb, és apostolibb nem lehetek, mintha egész áldozatiságra adom magam!

Kikerülni úgy sem tudom. Ez a sorsom! Ha hősiesen nem akarom megragadni, akkor tragikusan fogom cipelni!

3. Egyesülök Jézussal!

Vele igazán nem lesz majd legalább túlnehéz az én keresztm.
Krisztus és én, mi ketten együtt!!!

4. Gyönyörűteljesítmények még azoknál is, akik nyafognak.
Sokat imádkozzunk egymásért!
Jézusom, segíts igazi nagylelkű áldozatiságra!
Szent Gellért vértanú püspök, könyörögj érettünk!

20. SZENT GELLÉRT PAPISÁGA: SZOCIÁLIS PAPSÁG

Gyökér: a becsület;
törzs: az alázatosság;
gyümölcs: a szociális lelkiület.

I. Így volt a Szent Gellértnél is.

Önzetlen, nagylelkű, segítő szeretete a lelkekért áldozattá érlelte életét. Jóságos, önmagáról megfélelmező odaadás jellemezte. Áldozattá lenni a lelkekért, a közjóért.

Minden tette, fáradozása, imája másokért volt.

Önmagát nem kereste soha és nem kímélte soha.

Mi haszna volt neki az áldozatokból? — Semmi.

Mindenkin segített, ahogy tudott: vigasztalt, lázadókért közbenjárt, szegénynek adott.

Hagyjam hatni lelkemre példáját...

III. Tudom-e, értem-e, hogy a szociális papság Jézus leghőbb igénye?

Az Egyház reménysége.

A világ problémáinak legbiztosabb oldozgatása.

A föld legnagyobb kincse, a hivek legnagyobb áldása az ilyen pap! Azé a népé, amely úgy várja az ő látható messiását, Krisztus igazi utódját!

III. Néhány kérdésre adjak ma őszinte választ:

1. Van-e önzetlen lelkem?

mert enélkül nincs szociális papság, csak szociális szájalás!

Legnehezebb lelkiismereti elem a szociális elem, magából kivetkőző szociális segítés: olyasmí, mint az édesanyáé. Ez a legnehezebb erény!

2. Van-e áldozatos nagylelkűségem, amely nem igen méricskél, hogy mit és mennyit adott a felebarátnak; mit és mennyit dolgozott érte.

Ez is olyan vonás, amely nélkül nincs szociális lelkiismeret, csak szociális szájalás.

3. Van-e meleg, segítő szeretetem, amely úgy tud közeledni, hogy a másikban melegen érinti és megmozdítja a lelket, — szinte úgy hat, mint a nap-sugár?

Ezt így is lehet fogalmazni: tudok-e egész szívet adni embertársaimnak apró-cseprő érintkezésekben is?

4. Meg vagyok-e győződve arról, hogy a segítő szeretetnek apró tényei a legfontosabbak, mert ezek nevelik ki a folytonos jótékony szellemet s lassan a nagyjértékű szociális lelket.

Itt igazán nagy dolog a kicsi dolog is!

Nagy dolog: egy jó gondolat is a felebarátról.

5. Meg vagyok-e győződve arról, hogy a mai vilámegváltás csak ízig-vérig szociális papságtól várható?

6. Tudom-e, hogy a szociális papiságnak egyéni próbája a testvérszeretet? Megjósolhatjuk: hogy akiben megvan ez a segítő, önzetlen áldozatos testvérszeretet, az biztos szociális pappá is fejlődik.

Testvér! Szeretnél-e boldog pap lenni? Hát akkor mondj le saját boldogságodról és tégy másokat boldoggá. S ugyanakkor magad is, meglásd, nagyon boldog leszel...

Testvér! Szeretnél-e lelkileg gazdag pap lenni? Hát akkor üresítsd ki magad testileg — lelkileg mások gazdagítására és magad is igen gazdag leszel!

K o l l o k v i u m b a n k é r j e m J é z u s t : g o n d o l j o n r ó l a m i s n a g y o t é s í g é r j e m m e g , h o g y e g é s z e n b e l e m e g y e k t e r v e i b e . . .

Kérem, hogy az igazi szociális papiság alakuljon ki bennem!

Szent Gellért püspök, könyörögj értünk!

21. PROPE EST IAM DOMINUS

Advent utolsó napjainak szelleme.

1. Csakugyan milyen közel van az Úr!

Már istenségénél fogva is. Szent Pál szerint: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk!” Egészen átjár bennünket. Jobban, mint az étel. Ilyen közel van tehát a második isteni Személy is, aki érettünk emberré lett.

Milyen közel van az Úr az Eucharisztiaiban, az áldozatban, a szentáldozási egyesülésben és a Tabernákulumban. Tapinthatom, kezembe vehetem, megehetem.

És mégis az Egyház mintha még ezek fölött is egy többletközeledésről beszélne karácsony felé. Mintha Istennek azt a végtelen nagy ajándékát, amelyet Jézus Krisztusnak nevezünk, egészen különös közelségbe akarná hozni lelkünkhöz.

Milyen csodálatos közeledés is ez évről-évre a karácsony misztériumában. A legkedvesebb gyermekként, szinte erőltetve ajánlja föl magát Jézus nekünk tiszta szeretetből.

2. És mégis milyen távol van az Úr a lelkektől. Terülünk végig téli köd módjára a világon és lássuk. Keressük Krisztust a lelkekben! Mi mindent találunk bennük; és talán egyáltalán nem leljük Krisztust bennük, vagy csak a legutolsó helyen. De ha keressük Krisztust azokban a lelkekben, akik neki vannak szentelve, vajjon úgy találjuk-e, hogy ők mindannyian el vannak telve

Krisztussal? Bizony nagyon kevés azoknak a száma, akiknek a lelke egészen telítve van Krisztussal. (Én mások számára lettem pap. Mediátor vagyok, Krisztus és a nép között. Az Úr Jézus szívünk-lelkünk odaadását és abszolút hűséget követel. A pap kegyelmi alkalmassága miatt ad Isten a népnek kegyelmet. A pap kegyelmisége miatt Isten százaknak kegyelmez.)

3. Mi a kínai válaszfal, vagy, ha úgy tetszik, szakadék Jézus és a lelkek között?

A legrejtélyesebb válaszfal a mysterium libertatis, amely szabadság görcsösen szembekerülhet Istennel. Hatalmas válaszfalak aztán a t e r e m t - m é n y e k, amelyeket rendetlenül szeretgetünk. Különösen pedig a szenvedélyek, amelyek szinte kikorbácsolják lelkünkől az Isten-embert.

4. Leszek-e igazi közvetítő Krisztus és a lelkek között?

Igen, hogyha jól megértem Krisztus közeledésének és közelségének szellemét, ha magamat egészen kegyelmiessé teszem és nem vonakodom mindenemet fölajánlani és föláldozni a betlehemi Királyért és a lelkekért.

Kis Királyunk, Jézus Krisztus, tégy engem igazi karácsonyi lelkű apostoloddá!

22. TANULJUNK KERESZTELO SZENT JÁNOSTÓL

Előkészületek Karácsonyra.

I. Prael: Keresztelő Szent János nyomorúságos öltözetében, erdőben (végzi a maga munkáját.)

II. Prael: Legyünk mi is tisztánlátó emberek. Egészen nyugodt látás, hogy mi délibáb, mi valóság, mi fantazma, mi veritas?

I. Szent János nagystílú ember volt.

a) Nagy hivatásért akar csak élni, ha már él. Aldott irány! minden kincs fölött áll.

b) Nagy hivatásért nagyot is akar tenni: mindent, ami szükséges hozzá az utolsó pontig.

Aldott maradéknélküliség!

c) Meg nem hátrált semmitől, ami Isten akarátának útján zavarja, vagy megfélemlíteni akarta. Amit a Szentlélek János fülébe súg és a magányba csalogatja és amikor ott iskolájába veszi: **János nem fél és még kevésbé alkuszik!** Nem probléma neki a durva vadon, a szűkös táplálék, a testet gyötrő ruha, a lelki vadon (megpróbáltatások) **Beatus vir!** Csak a nagystílú ember boldog!

II. A nagy ádventi stílus embere volt.

a) Jézusra irányítva minden ideje és minden energiája: alázatosan (lásd szavait a saruszíjról) abszolút elszántsággal hirdeti az igazságot, ha agyonütik is. (Félelemmentes ember, igazi férfi-típus.)

b) Lelkét a legteljesebb mértékben készítette elő Krisztusra. Tisztasággal, csodás erénygyakorlattal. Mértékletesen és keményen élve. A bő élet árt a tisztaságnak.

c) Vezekelt mindenkiért, hogy Krisztus országának minél kevesebb akadálya legyen. Ilyeneké egészen a karácsonyi Jézus, Isten országa, a lelkek. Objektív ember, kemény, férfias, félelemmentes.

III. Van-e érzékünk nekünk a nagy stílus iránt? Vagy szeretnénk legalább, ha volna?

a) Könyörgés: Uram, faragj belőlem valami nagyot!

b) Cselekvés: Ádventi előkészület egy-egy kis vezekléssel, lélektisztulással, a Jézussal való nagy élet vágyával.

23. TANULJUK A BOLDOGSÁGOS SZÚZTÓL ELŐKÉSZÜLETET JÉZUSNAK BENNÜNK VALÓ INCARNÁLÓDÁSÁRA

I. Szűz Mária szerepe.

1. Végtelenül egyszerű:

a) Tisztán, szentül élni,

b) Isten akaratához igent mondani.

A mi lelkünkben is történik Krisztus incarnációja. Mindinkább Krisztusba beleépülni. Minél több bennünk a kegyelem, annál több bennünk a krisztusi vonás.

Fölmelegíteni ezt a gondolatot. Krisztus a minden. Krisztus érdekei, ügyei, a lelkek a fontosak. Beledobom Krisztus munkáiba magamat.

Meg kell ezt szeretni. Úr Jézus, adj elszántságot!

S hozzá viszonyítva a mi szerepünk végtelenül egyszerű, épp úgy, mint Szűz Máriánál:

a) Tisztán, szentül élni.

b) Isten akaratához igent mondani.

2. Végtelenül egyszerű: a legmagasabb teljesítmény, a legértékesebb közreműködés. Miért? Mert:

a) A tiszta szent élet

aa) Nagy tény,

bb) Istent egyedül kielégítő, sőt meghódító tény,

cc) a lehető legtökéletesebb diszpozíció a Szentlélek-Isten munkájához.

- b) Az igen-mondás:
- aa) A nagy szeretet jele.
  - bb) Diadal, csatanyerés.
  - cc) Őnfeláldozás.

II. A mi szerepünk is ilyen: végtelenül nagyszerű, mint Szűz-Máriánál.

A szenvedélyt gyökerénél kell megfogni. Ha beleadom minden erőmet, biztosan győzök a szenvedély fölött. Az „Űr” harcát csak így vívhatom. A civitas Dei és a civitas diaboli küzdeni. Zászlóhordozók a papok. Amor Dei usque ad contemptum sui.

Organizálódunk a szeretetben, egy test és egy lélekként. Ez sok kegyelmet hoz le Isten Szívéből. Uram, mutasd meg az alkalmat és adj hozzá világozást. Organikus szeretet kell kint az életben.

24. A KIS JÉZUS DOBOGÓ SZÍVÉBŐL VEGYÜNK MOTIVUMOT KARÁCSONYI ELŐKÉSZÜLETRE!

I. Miről beszél ez a Szív?

1. Pazar személyes szeretetről. E szeretet miatt mennyit gondol rám, tervez, fonja a Gondviselését körülöttem. Mennyire a Szívben vagyok.

Mennyire akar mindig jobban bírtokolni, magáénak mondani!

2. Epedő a vágya az én haladásom után. Mennyi kegyelmet óhajt nekem adni! Sokkal többet, mint én óhajtok magamnak. Mennyire várja erőfeszítéseimet! Mily boldog, ha teszek valamit, ha sikerül valamely nagyobb áldozatom, ha Őhöz hasonló!

3. Őnmagát kínálja eszközül: dobogó Szívét, az Eucharisziát, lelkesítő példáját végig az életben, örök baráti szövetségét, örök egységét velem.

A szeretet a legmesszebbmenő és mégis a legközelebb lévő. Isten szeretetére mindent fel lehet építeni és ezért teljes erővel érdemes dolgozni; a másra való építmény összedől.

Igaz Isten-és felebaráti szeretetért imádkozom!

II. Miről beszél az én szívem Jézussal, az Ő kis Szívével kapcsolatban? Dobog feléje? Tűz van benne? És milyen tűz? Vajjon az én szívem beszédjét is így három részre lehet osztani?

1. Teljes szeretet? Egész Szív? Egész odaadás? Szívemben senki más ne legyen, csak Jézus. Mindennap egy lépéssel közelebb Hozzá!

2. **Epedő vágy Feléd**, hogy állandóan Veled legyek, Nálad legyek? **Hogy bírjalak minél tökéletesebben?** Hogy másokkal is megismertesselek, vagyis hogy megdicsőítselek.

3. **Önfelkínálás eszközül**: Uram, mindenre kész vagyok **Érted!** Ne aggódjál miattam, hogy sírni fogok, ha nehéz és keserű lesz valami a Te utaidon, ne kímélj, csak alkalmazz terveidben és mondd, mit tegyek! **Megteszem!**

25. BETLEHEMBEN

a) **Szemlélek**: elnézelődöm, mint egy gyermek. Körülnézek, megfigyelek, jól megtapasztalok itt mindent: Nyirkos falak, penész, pókháló, durva jászol, állatoktól félig összerágott, benyálazott szalma, felrugott, bepiszkolt talaj.

Aztán a személyeket nézem: Milyen nyugodtak, boldogak, olyan más emberek ezek, mintha cáfolnák szemeink azt, hogy nincs a földön mennyország.

Végül egészen megállapodom a Kisdednél és kezdek figyelmes lenni, hogy valami csodás meleg lép meg szívemet, sőt úgy tűnik fel, mintha ez az egész rideg félszer tele volna valami soha nem tapasztalt melegséggel, amely olyan jól esik.

Szemem szemére esik és belőle mintha életáram kapcsolódnék belém.

b) **Lelkem megindul:**

1. **Gondolataimmal felmérem szeretetének magasságát**: az Atya kebeléből a barlangig; szeretetének mélységét: le egészen az emberi nyomorban való részesedésig. Alig merem kimondani magamban, hogy ez a nagy út értem is van.

Hívó értelmem előtt feltárul ennek az Istenembernek gyönyörűsége jelleme, amely úgy húz, vonz, hiszen már külseje is csupa jószág és emberiség. (Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri) Feltárul előttem életútjának — amelyen most elindul — hősi merészsége: a főpapi út, amely az én életutamnak is előképe. Értelmem magamra eszmél, színes gondolatokkal kapcsol össze engem Ővele — a papot a Főpappal. Ez az együttes, a betlehemi éjszakának számomra legfőnségesebb misztériuma. Add Uram, Királyom és Főpapom, hogy ez a misztérium számomra tiszta valóság, boldogság, elsodró élmény és soha meg nem torpanó erő legyen a sírig. **Én magam teljes szívemből akarom, hogy ez legyen. Áldd meg akaratomat!**

2. Vágyaim szárnyat bontanak:

Szeretnék úgy szeretni, hogy megközelíthetném ennek az Istenembernek a szeretetét írártam.

Szeretnék önfeladt szeretetből én is mindent elhagyni. Szeretnék én is legmélyebbre ereszkedni. Embervoltom miatt és bűneim és gyalórságaim miatt elég mélyen vagyok ugyan már, de azért mégis van lehetőségem: leereszkedni azokhoz, akik lejjebb vannak nálam: bűnben vergődő, raboskodó szegény lelkekhez, bajban, inségben nyomorgó testvérekhez. Velük jóindulat szerint egyvonatra helyezkedni.

Szeretnék én is ilyen lélekké fejlődni és olyan pappá lenni, aki Hozzá igazán méltó.

3. **Akarásom tette készítet.** Leborulok, Neki adom magam egészen, magaménak kérem Őt egészen. Életemet kezébe teszem és onnan veszem vissza, mint az Ő akaratát. Kis kezét szívemre teszem és azt mondom: Szakadjon meg előbb ez a szív, ha valaha is hűtlen akarna lenni Hozzád.

Boldogságos Szűz Mária, Szent József, segítsetek meg engem!

26. KARÁCSONYI JÁSZOL-KOSZONTÓ

Kicsi Jézus! Betlehemi születésednek annyi év után újraünnepelt éjszakáján odakúszunk vágyó, epedő lelkünkkel durva fából hevenyészett s még durvábban bélelt jászolod pereméhez csodálni Téged!

I. Mert nem értünk Téged!

Fölcserélted dicsőséged honát Izrael rögével!

trónod pazar fényét egy istáló jászolával;

hatalmatat gügyögő, védtelen tehetetlenségbe öltöztetted,

mérhetetlen boldogságodba könnyet, didergést, szalmaszúrást keversz.

Miért mindez?

Betlehemért? Be sem fogadott! A pásztorokért?

Édesanyádért? Ő csak egy lélek, ha drága is.

Érdemes volt ennyiért? Ily utat tenni?

Vagy az egész világért?

De kinek kellesz Te, Uram? Lásd az egész világot!

Rövid szemlélt tartok a Krisztust nem ismerő és Krisztustól elrugaskodott világ fölött!

Ma már azért szervezkedik a világ, hogy még a szívekből is kitépje képedet, emlékedet.

Uram, ezekért jöttél?! — Annyiért jöttél?

Uram, mi nem értünk Téged!

Mert mi úgy gondoljuk a kis ember gondolataival, hogy ha már jössz, akkor . . .

(amplifikálom a jövetel határát, eredményét!)

II. Mi nagyon értünk Téged!

Erőtlenül, szomorúan, a lelki bonyodalom terhének mázsás súlya alatt lekonyul, jóságodra hajlik lelkünk.

Az alázat hajlása, silányságunk lábaidhoz omló őszinte megvallása ez.

S mintha nyugodnánk, mintha derülnénk. Pirkad a lelkünk! Úgy tűnik föl, mintha helytelenül közeledtünk volna Hozzád.

Mert megismerésednek, értékelésednek igaz s rövid útja nem a kétely. Nem is nyugtalan kérdések zuhataga, hanem a csodálatnak nyugodt, hódolatos szemléletbe merülő imádása.

Ez imádás éleszti, emeli lelkünket, megindítja karácsonyi kegyelmeid áramát benne; mígnem szemünk fölnyílik, szempárod sugaraiból töltekezik és lát!

Látjuk szemeidben Szívednek tűzét, isteni lángját!

Látunk új világot, eredetit, elragadót, égít, istenit: a Te Szíved szeretetének világát. Arányait nem értjük, határait nem tartjuk, de szépségébe beleszédülünk, beleszeretünk.

Kicsi Urunk! Nemde itt van a Te érthetetlen tetteid rugója? O ineffabilis dilectio! O nimia caritas!

Ennek számára nem kicsi és nem kevés az ember, amelyért mindent áldoz! Áldoz még akkor is, ha nem kell az emberféregnek.

Ennek nem nagy és nem sok a menny, égi trón és dicsőség, amelyet fölálldoz, még akkor is, ha kevés sikerrel áldoz.

Ennek nem fájdalom és nem kín a didergés, szalmán gyötrődés, kérges kézzel robotolt munkás élet; halálíg hurcoltatás és bitófán magasztaltatás.

Ez ennek a Szívnek stílusa! Más nem illő Hozzá: isteni méret!

Már nincs kételyünk, már nincs értelmetlen csodálatunk . . . Szíved fénye, tüze lelkünkbe nyilalt . . . S e lélek ujjong, örömeben fölkacag: **Urunk, mi értünk, mi nagyon értünk Téged!**

Annyira értünk, hogy örökre megszeretünk Téged!

Ha ideálunk nem volnál, azzá tennénk Téged!

Ha királyunk nem volnál, megkoronáznánk Téged!

Ha Főpapunk nem volnál, fölkennénk Téged!

De vajjon nemcsak mára szól e lelkesedés, nem karácsonyesti hangulat az egész, nem úgy kap-e szívünkbe Szíved tüze, hogy aztán kioltunk s utána annál hidegebb legyen, nem úgy villámlik-e lelkünkbe áldott fényed, hogy

aztán kiöjlük s még sötétebb legyen... Nem úgy hat-e ránk gyermeki szem-párod édes, delejes Igézete, hogy tőle utóbb szabadulni akarjunk... vissza a hideg sötét, „független“ léleknyomorba?

Nem, Urunk, és ismételten nem!!!

Mi kitartunk Melletted végig és pedig nemcsak hangulattal, nemcsak vággyal, hanem összes energiánk munkájával:

Mi ugyanis ideálunknak akarunk Téged azért, hogy egyéni-ségünket szerinted alakítsuk, elszánt, mindennapi becsületes munkával!

Mi királyunknak akarunk Téged azért, hogy törvényt szabj és mi megtartsuk, egyetlen Urunk légy s mi hűséges szolgáid, egyetlen vezérünk árkon-bokron át, hogy kövessünk Téged, harcoljunk, vérünket ontsuk s lelkünket leheljük ki Érted!

Mi Főpapunknak választunk Téged, mert nem akarunk félni az áldozat tűzétől és füstszagától, még akkor sem, ha alattunk ég az áldozat tüze s saját testünk, bűneink, hibáink, szenvedélyeink füstje bodorodik Feléd az égbe.

Nemcsak félni nem akarunk, de legnagyobb dicsőségünknek tartjuk, ha erénygyakorlataink és áldozatos életünk keresztoltárán Hozzád hasonulva, Veled a Főpappal örökre összeforrvá, szeretetünknek utolsó akkordjaként rebeghetjük el:

Ideálunk, Királyunk, Főpapunk, örök mindenünk — kezedbe, Szívedbe ajánljuk lelkünket.

Legyen úgy! Áldj meg minket, úgy legyen, Ámen!

27. MÁRIA ÉS JÓZSEF LELKÜLETE, AMELYBEN JÉZUSNAK A LEGNAGYOBB ÖRÖME VAN SZÜLETÉSEKOR

1. Szemléljük a lelkület három vonását.* Ezek: Szűz Mária szülés előtt van és épp akkor kénytelen útrakelni és pedig milyen útra! Betlehemben nincs fogadtatás, nincs hely sem, ellenkezőleg kidobatas. (Sui eum non receperunt) Barlang, istálló: teljes elhagyatottság.

1. Isten akaratán való teljes megnyugvás.

És ők? Ne gondoljuk, hogy valami csodás mindentudással értették ezt! De Istentől fogadták. És beleélték magukat hősiesen, nyugodtan. És mi?

2. Lángoló Isten-szeretet: „O quam amabilis“. Biztos az, hogy csodás contemplatio uralkodott lelkükben, csodás lélekközeledés közöttük és Jézus között és éppen ennek kapcsán csodálatos boldogság árasztotta el lelküket.

És mi? Hogy vagyunk a lángoló Jézus-szeretettel? A tétovázásban hajt-e Jézus szeretete?

3. **Abszolút világfőlény.** Vajon mi érdekelte őket a világból? Vajon mi kellett nekik a világból? Amire Jézusnak szüksége volt.

Uram, adj sok kegyelmet!

II. Mi is hasonlítottunk ehhez a két szent személyhez legalább valameny-nyire? Nem a világtól való elrugaszkodásról van szó, nem emberiszonyról, világfélelemről, világfájdalomról, skatulyaéletéről, hanem:

1. **Jézusnak szentelt percekéről, órákról, napokról,** hogy ezekben csak Jézusnak éljünk. Soli Jesu vivere. Tibi soli vivo.

2. **Felszabadult lelkiségről** van szó, amelynek mindig csak az kell, ami Jézusnak, amit Jézus akar, óhajt.

Betlehemi Kisdéd, add nekem ezt a lelkületet, amellyel Mária és József vett körül! És próbálgassuk ezt a lelkületet: mintha ott volnánk a kis Jézus mellett és onnan mérnök föl egész esztendei magatartásunkat, stílusunkat. Apostoli szempontból legyünk meggyőződve, hogy ez a vázolt lelkiség és annak belső tényei többet használnak a világnak, mint ezeken kívül bármi izgulás, törődés az emberek javára. (Krisztushoz tartozás a minden, Jézusért teszem. Mind Neked csinálom. Örök kihatása van az ilyen magatartásnak a szegényeknél is.)

28. A BETLEHEMI BARLANG DIADALMAS VILÁGNÉZETE

1. A „glória” világnézete

Az angyalok énekelték ezt a főséges világnézetet. Énekelték ujjongva s az Isten szeretetétől, a megtestesült Igének csodálatától áradozva. Csodálatos zengésű dal ez. Oly igen Istennek való. Oly főségesen fejezi ki azt a szeretettől túláradó nagylelkűséget, amellyel Isten egyszülött Fiát adta a világnak.

A „glória” világnézete számunkra azt jelenti, hogy ebből az Isten iránt való csupa odaadásból, szeretetből, lelkesedésből képezzük ki életszemléletünknek legfőbb elemeit. Vajon az ember nem képes arra, amire a pacsirta? Arra, hogy túláradó érzelmekkel éneket zengjen Istennek? Igaz, erre emelkedett lelkület szükséges, de a karácsonyi kegyelmek épp ezt akarják megteremtteni bennünk.

2. A „pax” világnézete

Jézus, mint a béke Fejedelme, a rex pacificus lép a világba akkor, amikor az egész világon elült minden harc. Lelke és egész egyénisége békét lehel. Olyan csodálatosan fog hangzani majd később ajkáról a „pax vobis”, a „nolite timere”.

Sugárzó szemei ott a betlehemi jászolban ezzel a békével akarják elárasztani lelkünket olyan mértékben, hogy az élet minden nehézségén át

tudjon törni az Istenben megbékélt léleknek tiszta ragyogása.

Mily szöges ellentétben van ez a béke és a békének világnézete a bűnös embernek békétlenségével és békétlen világnézetével! Mérföldtávon vigasztaló az számunkra, hogy Isten ezt a békét oly igen szerény föltételhez kötötte: a jóakarathoz.

Betlehemi kicsi Jézus, teremtsd meg bennünk ezt a jóakaratot. Add, hogy ezzel lépjük át az újesztendőnek küszöbét; minden hibától mentes jóakarattal.

3. Főnséges, győzelemittas harcnak világnézete

Krisztus betlehemi helyzetében is hős hadvezér. Ővéi pedig katonák. A harc az ő erejük is. És ez a harc nem várat magára. A kis Jézus nyomában hamarosan föltűnnek az aprószentek, a szent István vértanúk, a hősiezen harcias lelkeknek egész sora, beláthatatlan sora, akik Krisztusért mindenüket odaadták és a legtisztább szeretettel mondták: Követlek Uram, bárhová mégy.

Ezzel a szellemmel kell nekünk az élet minden esélye fölött diadalmasan állnunk, Jézus dicsőségére.

29. BETLEHEMI PROBLÉMA

Bevezető megjegyzés: Isten végtelen bölcsesége számára határtalan lehetőség állt nyitva a születés módját, helyét, stb. illetőleg. Miért választotta pontosan ezt? Vegyük hozzá még azt, hogy nagytekintélyű személy első bemutatkozása is egészen jellegzetes, tehát Istené annál inkább. De vajon az ő jellegzetes stílusa ez?

1. A barlangi viszonyok fölött elmélázó lélek kérdése: Uram, miért kellett mindennek így lennie?

Vajon nem tudtál volna-e kissé emberibb környezetben a világba lépni? Nem éppen kevély hívalkodó pompával, hanem legalább emberhez méltóbb helyen? Vajon szükséges volt-e születésedhez az istálló, a jászol, a barmok?

Ha egy pillanatra észrt adtál volna az ökörnek és számárnak, a jászolnak és szalmának, a rideg, nyirkos falaknak és a hideg szélnek, ezek mind csodálkoztak volna, hogy miért esett épp rájuk a Te választásod. Hiszen olyan sok jobb körülmény van Izraelben. Vannak ott Simeon próféták és Anna prófétanők, akik évtizedek óta állandóan várnak Téged.

A válasz Krisztus szemében az, hogy „Qui potest capere, capiat, — aki fel tudja fogni, fogja fel”.

Ki fogja ezt föl? Profán szemeknek véletlen az egész: ők utasok és szállást nem kaptak. Tehát meghúzódtak, ahol tudtak. Hittől megvilágosult szemeknek azonban isteni terv és örök kiszámítás szerepel itt.

1) Jézus ezzel az általa bemutatott gyermekies, erőtlén Istenképpel le akarja rontani bennünk a félelmet a hatalmas Istennel szemben.

2) Kedves, vonzó gyermekiségével szeretetre akart indítani Isten iránt.

3) Tudatára akart ébreszteni a világi értékek semmiségének.

4) Fől akarta léptetni az erős, világfölényes, világtipró öntudatot, az igazi lelkiség érdekében.

5) Tudatunkba akarta vágni a kevélység, érzékiség, birtokvágy borzasztó betegségeit, mert bizony borzasztók ezek, ha így kell őket gyógyítani: a kevélységet ilyen megalázódással, az érzékiséget ilyen nélkülözéssel, a gazdagodási vágyat pedig ilyen szegénységgel.

6) Istenien hősi példájával követésére akart vonni bennünket. Ugyanis ez az út, vagyis az Ő útja, a gyógyulás útja: ez az út a felszabadulás útja: ez az út istenien hősi élet útja.

Hiszen nem Ő a kevély, az érzéki, a birtokéhes forog itt szóban. Ezeket róla mondani káromlás lenne, — hanem Krisztus születésének és születési körülményeinek egész stílusában rólunk van szó. Nekünk kellett ez a példa. Ez a mi orvosságunk.

Ilyen értelemben a nagylelkű Krisztusnak valóban így kellett születnie.

Ezt a fölfogást azonban nem érti meg a világ. Nem érti sokszor a pap sem.

Kicsi Jézus, Szent Szívedre kérünk, add, hogy mi igazán megért-
sünk Téged!

2. A kis Krisztus Király úgy tűnik fel előttünk Betlehemben, mint csatasor élén a hadvezér. Ő csak testben kicsi, de valóságban óriás és hős, aki első megjelenésével is súlyos vereséget mér a sátánra, más szóval az érzékiségre, kevélységre és az anyagi javak istenítésére.

Hozzánk meg úgy viszonylik ez a hős hadvezér, mintha azt mondaná: Utánam! A keresztény már erre esküdött, a világi is erre köteles. Sajnos, ez nem él a keresztény köztudatban!

A papnak hivatása nagyobb! Neki vezérként kell kiemelkednie a keresztények közül! Egész életük egy elhajtott kocka: Dominus pars hereditatis meae . . .

Aki többre vágyik a nyárspolgári lelkiségnél, a vakond életnél, kiskaliberűségeknel, az jöjjön utánam. Egy a mérték: senkinek sem kell többet tennie, mint a vezérnek. Viszont az együtt folytatott küzdelem után közös lesz a győzelem is, amely abszolút biztos.

Krisztus Király, adj nekünk igazi hős lelket, a Te lelkedet!

a) Hasonlítsuk össze a mi lelkünket a kis Jézushoz közeledő pásztorokéval és adakozó lelkületükkel (Minden értéküket odaadták.)

Vitam et sanguinem sed avenam non!

Mellbeteg aszkézis: a nagyra vállalkozik, de a kicsire nem. Ezek a pásztorok 100 %-os bonae voluntatis-űek voltak. Bár mi is!

Kérem a kis Jézust, hogy megértsem Őt az első megjelenésénél.

Ha mi papok sem értjük, akkor ki? Lucifer?

b) Uram kénytelen voltál Te így bemutatkozni?

Vagy szükséges volt mindennek így történnie?

Uram, nem tudtál volna . . . ?

c) Uram, ily istenien hős példák és ily végtelen szeretet láttára, vajon az emberek belédszeretnek és utánad mennek? Legalább úgy mint jegyes a jegyese után: hogy ahol a Te hazád, ott az én hazám is.

Papjaid, Uram, valósággal szerelmesek Beléd? Vagy a valóság más?

Van elég kevéség, érzékiség és birtokvágy?

Uram, mondd meg nekem őszintén, hogy én milyen vagyok.

És hass rám úgy példádval, hogy orvosolj velem.

30. DONUM DEI = ISTEN AJÁNDÉKA

Isten első ajándéka a miénk. A karácsonyi ajándék összefügg az első ajándékkal.

Mert mi Betlehemben minden emberi elmét és igényt fölülmuló ajándékot kaptunk mindnyájan külön, az Isten legnagyobb ajándékát, Őt egészen. Olyan ajándékot, amelyet, ha egész lélekkel fogadnánk, magunkévá tennénk, minket minden ajándéknál jobban isteni módon gazdagítana és boldogítana.

I. **Isten legnagyobb adománya nyugszik a jászolban:** az Ő egyszülött, végtelenül szeretett Fia. Végtelen és mindenható szeretet adakozó jökevénék non plus ultrája ez az ajándék. Elragadóan kedves formában: kis gyermek, akít mindenki szeret, akire mindenki mosolyog, becézik, kacsóit csókolgatják, akítől félni nem lehet, aki nem tiltakozik, ha magunkénak mondjuk.

A mi kimeríthetetlen energiaforrásunk, örök végcélja minden törekvésünknek — és ilyen közel mindez; látható, tapintható, megcsókolható.

II. Ez Isten-Gyermek megjelenési stílusának három fővonása:

a) **borzalmas szegénység,** kiáltó, ordító, hajmeresztő.

Miért jött így? Így mindenkinél alacsonyabban áll. Micsoda vigasz és lélektani erő ez a szegényekre! Senki sem tartózkodik Tőle gazdasági fölnye miatt. Ha Jézus elsőrangú palotában születik, a pásztorok nem mennek be

hozzá, gondolták volna: kidobnak innen. Jézus mellett, a legfőbb Pásztor mellett jól érzik magukat. — Mindenkit emel a földtől, mert Ő egyáltalán nem tapad.

b) **Kedvesség**: apparuit benignitas et humanitas. Eltűnt a félelmes Jahve, aki mennydörgéssel hirdeti törvényeit. Jézusom, mivel szerzek Neked örömet? Ha megértjük egymást, ennél többet adok Neked. Köszönöm végtelen Isten, hogy így jelentél meg nekem. Odakönyökölök a jászol szélére és beszélek Vele.

c) **Rejtett belső nagyság**. Divinitas abscondita. Mire való ez a nagy rejtegetés?

1. **Hogy ne legyen ez se akadály**, (az ószövetségben: „Vesd le sarúdat . . .” Mózes félve közeledett. Az Újszövetségben nagyszerű választása esz Istennek. Az „ács fiának” mondták) — hanem igazán embermódra közeledjen hozzá, mint egy valakihez miközülünk. Ez az egyik ok, amiért Szent Pál szerint „kiüresítette önmagát”. A szent ostyában minden akadály lehengerelve, nincs mons és collis. „Minden völgy betöltsék . . .” Elrejtí teljesen belső nagyságát.

2. A másik ok, amiért úgy jelent meg köztünk, mint egy a sok közül, hogy elmondja a prédikációját az igazi nagyságról. Gondolkozzam egy kicsit, vajon mit mond nekem a betlehem-i példa az igazi nagyságról. A földön a nagyságnak ez a stílusa: a nagyságot csak belülről lehet hordani.

III. Ajándékozuk magunkat ennek a Gyermeke-Istennek minél gyermekdedebb lelki formában.

1. a) **Őszinte közvetlenséggel**. Ez a via plana Isten számára.

b) **Alázattal**: A gyermek még úgy adja magát, amint van. Vagyis gyöngén, tudatlanul, segítséget koldulva.

c) **Bizalommal**.

2. A gyermekded odaadás stílusának három fő vonása.

a) **Szegénység**. Jézus megjelenési formája megdöbbentő szegénység. Ezt meg kell valószínűsíteni. Emelkedett lelkiség kell ehhez. A modern apostol leglényegesebb vonása. Ezzel a szellemmel kell dolgozni: ez a szegénység szelleme, szeretete, gyakorlása. Indító okok:

aa) **Jézus követésének vágya**. Jézushoz való hasonlóság vágya. Ha semmi jelentősége nem volna, akkor is kellene.

bb) **Ez az orvosság az anyaghoz való tapadás vágya**, a szenvedélyek ellen.

cc) **Igen nagy vigasz lenne szegény, nyomorult híveimre**, az apostolkodásnak pedig épp ily formán eszköze.

dd) Talán épp ezzel fogok legértékesebben hozzászólni a szociális kérdéshez.

ee) Függetlenség lelkiileg és függetlenség az igazság hirdetésében.

Szent föltétel: Szeretni fogom Krisztus szegénységét! Rosszul fogom magam érezni, ha gazdagság vagy jólét vesz körül, mert Mesterem élete más.

Fölládozom magam egészen Jézusnak. Meg kell halni, hogy Jézusé lehessenek. Egyedl, ösztönös, sokrétű az ember és e miatt nehéz szentté lenni. Aprószentes lelkület szükséges.

A szegénységnek megszeretése szükséges, mert Jézust szeretem. Nagy pozitívumokat kell szerezni. Assisi Szent Ferenc.

Nyitja: Ezt a személyes szeretetet Jézus iránt szeretem. Csiraként, kegyelemként meg lehet a szegénység szellemét kapni.

Az evangéliumi szegény Krisztus képviselője a pap. Bárcsak akadna közöttünk minél több testvér, akinek az Isten olyan testi és kegyelmi adottságokat ajándékozna, hogy kibírná és egészen megosztaná az utolsó proletár nyomorát is. Ők volnának a mai kornak legbeérkezettebb lelkipásztorai. (Szellemi magas emelkedettség kell ehhez.)

b) **Kedvesség.** Miből áll ez a kedvesség? Természetesség, (maga az igazság), egyszerűség, meleg közvetlenség, alázat (önzetlen közvetlenség), szerénység.

Elvek: Utánozzam a Gyermek-Jézust.

Ajándékozom meg a felebarátomat ezzel a kedvességgel. Szentlélek Isten, adj kegyelmet, hogy ne bosszantsak más!

Motívum: Mesterem, gondtalan kis gyermek. Mindennel megelégedett. Ő egészen enyém és én az övé és minden testvérem is Hozzá tartozik. Ő annyira átszötte életemet optimizmussal, hogy minden ború igazában derű. (Elpanaszokodom Neki.)

c) **Lelki értékeink elrejtése**

aa) **Külsőleg:** Legyünk igazán emberiek, de tökéletes emberiek. Ne legyen bennünk sohasem kihívó, ordító jámborság. (Fakírszerű, hengegő jámborság.) És ne szorítsunk másokat, mint valami erényhősök és erénycsőszök, túlzott buzgóságra, vagy jámborságra! Ne is szórjuk az életszentség jeleit, mint valami adatokat a jövődő életrajzhoz.

Gyakorlati szempontja ennek az elvnek ez: ne legyen akadály a hívek számára a kihívó érték!

bb) **Belsőleg:** minél nagyobb kincsek. (Külső magatartásban közép-arány, belső értékben maximum...) Őntudatos ember, fényember.

Az egyrétű, egyszerű lélekben Isten igazságfénye besugároz, a többretű lélek visszaveri a jóságos Isten besugárzását és elferdíti.

31. A VILÁG FIAINAK SZELLEME ÉS ISTEN GYERMEKEINEK SZELLEME

1. A világ fiai

Jelzavuk: megragadni az utolsó napot, az utolsó órákat, az utolsó perceket. Miért? Hogy behozza, amit évközben esetleg még elmulasztott és hogy jól kihasználja az utolsó időt.

Mi az, amit pótolni és behozni akar a világ fia? Élvezet. (Senki sem hozza be törtető munkával az évi munkamulasztást, sem az uzsorázást azzal, hogy ezen a napon bőven oszt a szegényeknek.)

Nála tehát a Szilveszter szelleme: élvezet! Enni, inni mulatni, dorbézolni, erkölcstelenkedni. Az ilyen Szilveszter-nap valóban méltó a világ szelleméhez.

(Lehet ez ellen harcolni? Okos plébános nem szól hozzá, itt a vad szenvedélyek dolgoznak. Pogányságból sem lehet egyszerre az embereket kiemelni. Ebből sem. Ezen a napon egy pár jó szót szóljunk, arról hogy Isten gyermekeinek Szilveszter napja milyen. Melegen beszéljünk erről. Ne gúnyoljuk a világ szellemét.)

2. Isten gyermeke

a) Nála is van valami a lélek-harang hangulatából. A mulandóság gondolata megüli az ő lelkét is. De az nála számadáshoz és bűnbánathoz vezet. (Van ebben valami mély emberi: szánja-bánja bűneit.) Az előbbi subiectív, a másik obiectív: az örök, végtelen életet nézi. Örök távlatokban méretezi az életet. Számo t kell adnunk Istennek.

Mennyivel több a katolikus világnézet! (Mennyire emberien emberi az egyik, — a másik állati.)

b) A lélek-harang szavát azonban elnyomja a hála csengő harangja. Isten gyermeke oly sok mindenért tud hálát adni. S oly gyermekien s annyi szeretettel tud hálát adni. Nem azért, mert a végtelen jó Isten megérdemli.

Csodálatos a hála himnusza az élet alkonyán. Emeljük ezt ki lelkünkől és ajánljuk fel az évért. Másokért is, akik nem teszik. Így lesz a mi Szilveszterünk apostoli jellegű is.

32. BOLDOG ÚJÉVET!

1. „Garasos boldog“ újévet!

Nyugodtan mondhatjuk ennek az új évet, amelyet talán semmi egyébbel nem iparkodnak az emberek megalapozni, mint üres szavakkal. Nem iparkodnak megalapozni sem önmaguk számára, sem mások számára.

Olyan elszomorító jelenség ez a világszerte elhangzó üres szó, amely mögött, ha van is olykor jóindulatú érzés, az bizony semmi megalapozást nem jelent az új esztendőhöz. Nekünk, akik elsősorban vagyunk az emberiségnek Istentől elhivatott boldogítói, nekünk kellene megmutatnunk, hogy milyen lelkiülettel kell boldog újévet kívánni.

2. A mi boldog újévünk

Ennek homlokán ő t b e t ú ragyog: JÉZUS neve. Ő valóban ezen a napon kapta ezt a nevet. Van-e hát természetesebb dolog a világon, mint az, hogy egész új évünknek homlokán Jézus neve ragyogjon?

E névtől dobban meg szívem. E nevet szívembe írom, lelkembe égetem és úgy akarom, hogy e nevet nemcsak hordozza esztendőmnek minden napja és minden perce, hanem e névhez valóban méltó is legyen minden időm, amelyet Isten megégni enged.

Az új évnek tehát varázsvesszeje az a jelszó: m i n d e n t J é z u s s a l !

De mivel én mások boldogítására is hivatva vagyok, azért nemcsak az én magam boldog új esztendejéről gondoskodom, hanem embertestvéreimnek boldog új esztendejéről is. És itt elvem az, hogy inkább csináljam, mint kívánjam az ő boldog új évüket. S itt nem kell megzavarodnom, hogy tehát mi is az én teendőm, mert bizony igen sok módja van annak, hogy legalább kicsiben boldogítsam felebarátomat. Tartsak fontosnak ebből a szempontból először negatívum minden kíméletet, minden türelmet, minden elnézést és minden megértést a felebarátnak gyöngéjét illetőleg. De tartsak fontosnak pozitívum minden kicsi emberi jószágot, amelyet nyújthatok a felebarátnak egy őszinte mosolyban; minden őszinte jó szót, amely vigasztal és fölemel; minden őszinte szeretetből fakadó kis tettet, legyen ez a legkisebb udvariassági tény is; de főleg a segítő szeretetnek önzetlen megnyilatkozásait.

Akikhez pedig az ilyen kisebbfajta emberies jószágonk elérni nem tud, azok iránt csak a legmagasabbfokú jószágot tudjuk gyakorolni, de azt aztán gyakoroljuk szaporán irántuk is és minden ember iránt.

Ez a legmagasabbfokú jószág az imádságos szeretetnek, az erényeket gyakorló szeretetnek és az áldozatot hozó szeretetnek önzetlen és buzgó felajánlása az embertestvérek boldogítására.

Ha papiasan nagylelkű akarok lenni és boldog újévet nemcsak kívánni, hanem csinálni is akarok embertestvéreimnek, akkor ajánlom már fel ezt az első napját is az évnek Jézus Szívén át ölérettük. Természetesen ez az így felajánlott nap csak akkor lesz nekik újévi kincs, ha ez a napom papiasan jól sikerült nap, vagyis Jézus Szívéhez igazán méltó.

33. JÉZUS NEVENAPJA

A mennyei udvar ünneplése: a Boldogságos Szűznek, a szenteknek mit jelent ez?

Jézus nevét hordjam méltón ajkamon, szívemben, cselekedeteimben.

I. Örüljünk a névnek őszinte örömmel, a meleg szeretet örvendezésével: éspedig azért, hogy van neve, amelyen szólíthatjuk, amely által könnyebben beszélgethetünk Vele;

amelyet elrebeghetünk: a szeretet gyöngéd áramlataiban, az öröm tavaszi lelkendezésében, a búsulás téli kódében, bajaink tanácsstalanságában, amikor úgy állunk az életút szélén, mint a síró gyermek;

amelybe, mint eleven erőbe, bekapaszkodhatunk: amikor keresztjeink elnyomással fenyegetnek, amikor az élet hullámai torlódnak fölénk és eltemetni akarnak, amikor lelkünk ellenségei végezni akarnak velünk.

Örömlenket egyesítsük az égiekével!

Ismételgessük különösen holnap e drága szent nevet!

II. Ünnepeljünk!

Hogyan?

a) Lásd a bensőséges névünnepet a mindennapi életben: Hogyan készülnek rá, milyen meleg szeretettel fonják körül, olyan sajátságos nimbusza van annak a névnek, annak a személynek. Mennyi szív van a szavakban, a sürgés-forgásban, az ajándékban, akármilyen kicsi is az. És épp ez az, ami meghatja az ünnepet.

A legnagyobb ajándék azonban nagy lelkek számára az egész lelkületnek odaadó kiadása: „Atyám, én csak szívemet tartom elég nagy ajándéknak. Bárcsak kezembe tehetném, de anélkül is egészen a Tiéd.” (Önzetlen, férfias szeretet.)

b) Ugyanígy ünnepeled Jézus nevenapját!

Sőt, ha tudod, még jobban, szebben. A hangsúly itt is a szeretetben van, a szívnek egészen önzetlen, de annál férfiasabb és maradéktalanabb odaadottságában. Egészen Krisztussal leszerződött, igaz embertípus. Az Istennek odaadott élet folytatása az örök élet, minden más csalódás. Az a legbol-

dogabb, akinek nem kell a boldogság, de összes erejét Jézus miatt fölemészti azok miatt, akik Krisztushoz tartoznak. A legboldogabb élet Istennek felajánlott, felemészített élet az emberekért.

Légy egy kicsit találékony is! Milyen koszorút tudnál te kedves, szerető ujjakkal fenni Jézus neve köré? Csak ne holnap hibáid töviskoszorúját!

34. EGYETLEN KIFEJEZŐ NÉV

I. Milyen a Jézus-név, az Isten-ember neve?

Benne van egész hivatása, egész életének tartalma.

Csodáljuk meg ezt az egyetlen fogalommal és névvel kifejezhető nagy-szerű jellemegységet! Mert ez van a név mögött.

Az Ő életében minden erre a hivatásra irányul: összes képességei, összes energiái, — kizárólag.

1. És most egy kissé elmélyedhetünk abban is, hogy vajon az ilyen kizárólagos életegység igazán értékes-e és nagy érték-e?

Valóban nemcsak nagy érték, hanem egészen rendkívüli érték. Ha ezt bizonyítani akarjuk, akkor érvelhetünk:

a) A dolog természetéből is: minél több dologgal foglalkozik valaki, annál szétforgácsoltabb egyéniség és a szétforgácsolt ember soha sem lehet nagy jellem és nagy feladatnak teljesítője. Az újságműveltségűek, a minden iránt hamar érdeklődők, a bagatell dolgokat hamar fontosnak tartók, nagy jellemek nem lehetnek. Az ember is úgy van, mint a mozdony: ha erőt széteresztjük, soha sem fog egy célba befutni.

b) A tapasztalat pedig azt bizonyítja, hogy a nagy jellemek, de még az u. n. nagy emberek is mind exclusívek voltak. Fontos selectiót végeztek és egy cél felé törtek és oda el is érkeztek. Különben maga az élet is kényszerít gyakorlati kizárólagosságra. Pl. cipész, szabó, hivatalnok, stb. szakirányú lekötöttsége.

2. Vajjon könnyű volt-e ez az exclusív élet Jézusnak? Nagyon nehéz nem volt, amint általában nagyobb szellemeknek és fennkölt gondolkodású embereknek nem nehéz jó értelemben exclusívnek lenniük. De nem is volt nagyon könnyű Jézusnak ez a kizárólagosan egy-célú élet, amelyet a Jézus név fejez ki. Gondoljunk csak Betlehemtől az Olajfák hegyén át a golgotai befejezésre.

II. Bárcsak hasonlítanánk mi is Hozzá!:

1. Nemcsak hivatásunkban, hanem egész életünknek és jellemiségünknek egységében és kizárólagosságában.

Bárcsak a mi nevünk is egyetlen fogalom, egyetlen név lenne, amelyben kifejezésre jutna egy egész életnek nagy hivatása, nagy munkája, fölemész-tődése. Ilyen név a pap számára pl. ez: „Jézus utódja.”

De ebben a roppant értékű egynevűségben a legfontosabb a jellemegység, a kizárólagos akaratirány. Vagyis minden erőnek és képességnek egyazon szent cél felé irányítása, irányulása.

Hogy ez nagyon értékes, azt már az 1. pontban láttuk.

2. Vajjon könnyű-e nekünk ez az egyöntetűség?

Nem nagyon, mert kiskaliberűek vagyunk: minden iránt érdeklődők, a semmit is fontosnak tartók, olykor pedig a fontost is semmibe vevők. Szétszórtak vagyunk, a nagystilű egycélúság nem kenyerünk. Végül is gyakran a legjelentéktelenebb dolgok is, sőt nevetséges dolgok is kielégítenek.

III. Mi könnyítené meg ezt leginkább?

a) Világos gondolkodás Istenről, önmagamról és arról, ami körülöttem van. Meglátni azt, ami érték és megkülönböztetni attól, ami nem érték.

Imádkozzam ezért sokat, mert ez a világosság rengeteg kegyelemnek és szorgos értelmi munkának az eredménye. Ha enyém lesz ez az értékes fény, ez orvosolná kiskaliberűségemet.

b) De nagyon megkönnyíti akaratí egycélúságunkat az Isten szent akaratába való beleszeretés és annak teljes készséggel való felkarolása s valósítása is. Ugyanúgy, mint azt Jézus is tette, akinek legfőbb eledele volt mennyei Atyjának szent akarat.

Jézusom, szeretnék teljes szívemből igazi utódod lenni! Olyan igazi másodlagos Jézus, akiben az első Jézusnak csodálatos jellemegysége és életegysége ragyog föl az emberszíveknek nemcsak vigasztalására, hanem örök boldogítására is.

35. A NAPKELETI BÖLCSEK ÉS MI

I. Ők

A) Krisztus születésekor ők a világ legmerészebb idealistái.

a) Szinte megdöbbenően nagyot gondolnak! S nem néznek szepegve körül, hogy vajon mit szól hozzá a tömeg; nem kérnek ezért bocsánatot senkitől. (Kérjem Istentől a küldetés óriási öntudatát.) Biztosak hivatásukban.

b) Gondolataikkal arányos akarásúak. Ők valóban nagy vállalkozók.

c) A végrehajtásban nem ismernek legyőzhetetlen akadályt.

B) S egyben legreálisabb idealisták!

a) mert a legreálisabb eszményt választják.

- b) mert a legértékesebb eszményt választják.
- c) mert minden magassága, nagysága, szépsége és nehézsége mellett is a teljesen elérhető eszményt választják.

II. MI

Vajon hasonlítunk-e hozzájuk (leendő vezéregyéniségek?)

Vagy szürke hétköznapi törpe emberek vagyunk? Eggyel több a világban, vagy a papságban, akinek „több” volta sem nem oszt, sem nem szoroz?

És vajon leszünk-e többek, mint azok, akik sem nem osztanak, sem nem szoroznak? Vajon igazán meggondolva, nem lehetnénk-e mi valóban nagyok és elszántak, mint ők?

Motívumok:

- a) Nem érdemes élni hétköznapi céllal! Aki ezt nem érti, papnak nem való!
- b) Ha Jézus Krisztus szinte hajunknál fogva kiemelt a világból és az idealizmus pályájára helyezett: legyünk hálásak, Hozzá méltók tettekben.

36. A HÁROM KIRÁLY HITE (I)

Gondoljuk el röviden az evangéliumi történetet, amely e nagy emberekről szól és állapodjunk meg velük együtt leborulva Betlehemben a kis Király előtt és

ismételten kérjük az élő hitnek nagy kincsét.

Urunk, adj nekünk legalább ilyen hitet apostoli életünkben!

Legalább!! Hiszen a három király nem szegődött Krisztusnak önfeláldozó szolgálatába, hogy Krisztus művét folytassa. Annál kevésbé lettek konszekráva ilyen életre. Aki tehát Krisztus önfeláldozó szolgálatába szegődött, az Ő művének a folytatása céljából is erre az életre konszekrálódott, annak legalább is ilyen hittel kell rendelkeznie.

1. **Élő hit kell apostoli életünkbe**, amellyel követjük Krisztusnak fénysugarait, mint a napkeleti bölcsek.

A) Ők

a) Melyek voltak számukra a fénysugarak?

- 1) Jövendölés a Megváltóról,
- 2) a csillag,
- 3) a belső sugallat.

b) Hogyan követték ezeket a fénysugarakat?

- 1) Teljes hitbeli odaadással.
- 2) Férfias elszántsággal vállalkoznak az útra, szinte mindent kockára téve: hatalmas állásukat, vagyonukat, egészségüket, életüket.

3) S mindezt teszik tisztán nagylelkűségből, mert Istennek semmi parancsa sem kötelezi őket erre.

B) MI

a) Melyek Jézus fénysugarai számunkra?

1) A kinyilatkoztatás.

2) A tekintély, amely Istentől jön Krisztuson át az Egyház közvetítésében és közvetlen Előjáróinkban, hivatalos nevelőkben lép eléink.

3) A szentségi kegyelmek,

4) A sugallatok.

b) Hogyan követjük ezeket a fénysugarakat?

Vajon úgy, mint a napkeleti bölcsek követték az ő fénysugarait?

Mi akarunk tőlük tanulni igazi élő hitet!

2. Nagy hit kell nekünk

Adj Uram nagy hitet, amely a fény megszüntekor is eligazodik.

A) A bölcsek példája

a) A fényhiány náluk súlyos volt és alkalmas arra, hogy lelküket egészen megzavarja a megváltozóhoz vezető útjukon. Hogy is ne. Hiszen éppen azon a földön tűnik el a csillag, amelyen már a legbiztosabban kellene mutatnia a végső utat. És hozzá ennek a népnek fiai mitsem tudnak az új királyról, sőt egész Jeruzsálem megzavarodik kérdéseik miatt.

b) Eligazodásuk Nem vesztik el nyugalmukat. Erős hitük nem inog meg. Kitartanak következetesen tervük megvalósításában. Azonban okosan használják a lehetséges eszközöket. (Tudakozódás Jeruzsálemben.) És boldogulnak. Vagyis hitüknek alagútján sértetlenül futottak át.

B) A mi hitünk

a) A fényhiány nálunk

aa) Legközönségesebb fényhiány: a vigasztalanság, amikor úgy érzi az ember, hogy valami csillag kihullt a lelkéből és nem találja a helyét.

bb) Erősebb fényhiány: a szomorúság, nyomottság az elsötétülés Istennel, Eucharisziával, hittel és tekintéllyel szemben. És ebben az elsötétülésben rendszeren mély ördögi támadások és rohamok érik az embert.

cc) A legerősebb fényhiány idegbomlás, vagy huzamos szenvedések alapján állhat elő, amikor a sötétség, zavar, felfordulás, kétségbeejtő hullámszinté tetőfokát éri el.

b) Eligazodás: Nem engedünk előző föltételeinkből. Aztán egészen nyugodtan tartjuk magunkat, vagyis nem engedünk a nyugtalankodás fölfordító és szétbomlasztó erejének.

Ha lehetséges, legalább kicsikét növeljük buzgóságunkat. Ez az ellengőz, amelynek oly nagy fontossága van a lelki megpróbáltatások idején. (Azért is megteszem). Jézus példáját nézem az Ő szenvedése idején.

Viszont nézzünk okosan eszközök után, — amelyeknek elseje a tudakozódás, a megbeszélés arra alkalmas személyekkel, különösen olyannal, akit talán Isten arra rendelt, hogy számunkra eligazító legyen.

S ezen az alapon boldogulni fogunk: megtaláljuk Krisztust.

37. A HÁROM KIRÁLYOK HITE (II)

3. Élő hit kell nekünk, amelynek minden megpróbáltatása, küzdelme, keserve végül is a helyes eligazodás örömeiben csendül ki.

a) Isten nagylelkű. A megpróbáltatás mindig átmeneti, akármilyen hosszú is és csak arra való, hogy az erényt és az érdemet tűzpróbára tegye. Isten terveiben minden megpróbáltatásnak vége: a túláradó öröm. S minél nagyobb Isten elgondolása valakiről, minél nagyobb a megpróbáltatás és minél nagyobb és hőselelkűbb a megpróbált hűsége és nagylelkűsége, annál túláradóbb örömben fog végződni minden.

b) Így volt ez a bölcseknél. Gondolkozzunk egy kicsit a Szentírás szavain, hogy amikor Jeruzsálemből kijutottak, ismét előkerült a csillag és futott előttük, láttára pedig lelkük megtelt az öröm túláradó hullámaival.

c) Nálunk is ugyanez a jó Isten eljárása, csak ne ingadozzunk soha útközben és ne feledjük, hogy az alagútakat ugyanazon végtelenül szerető Isteni Szív gondolta el és állította be sorsunkba, amely az alagút után következő verőfényes és virágos tájat készítette.

4. Az apostolnak élő hit kell, amelynek mindegy, hogy Jézus milyen külső formában áll eléje.

A) A bölcsek

a) Ez a megpróbáltatás volt náluk talán a legerősebb: a csillag megállt egy jelentéktelen falunak még jelentéktelenebb házikója fölött s ott igen egyszerű családot találtak és a családban egy szegény gyermeket. Emberszemeknek túlnagy megpróbáltatás volt ez. Hiszen, ha olyan nagy valaki jön a világra, hogy a mindenható Isten még csillagot is mozgat érdekében, akkor annak mégis csak jelentős formában kellene a világ elé állania. Ez a szegénység, ez a végtelen szerénység, ez a jelentéktelen életforma tette napkelet nagy fiainak hitét leginkább próbára.

b) Magatartásuk: ugyanolyan, mintha ezt az új királyt fényes palotában, mesés gazdagságban, szolgasereg közepette találták volna. Az

Írás azt mondja, hogy leborulva imádták őt. Aztán megnyitották kincseiket és följajánlották Neki részben önmagukban is értékes, de főleg szimbólumában kedves ajándékukat.

A bölcsek hite tehát kiállotta a legerősebb tűzpróbát is és nagystílusú, tökéletes értékűnek mutatkozott be.

B) A mi hitünk

a) Nekünk is van épp elég megpróbáltatásunk: a mi emberszemünknek, a mi emberfülünknek, a mi emberi érzékeinknek, a mi emberszívünknek, (a mi emberi érzékeinknek) annyira nem felel meg sok minden dolog, tény és forma, amelyekben pedig a mi Megváltó Krisztusunk lép eléink. Hogy miért lép eléink olyan formában és hogy Ő az pontosan, aki előttünk van, — épp ezt nem látjuk, épp ehhez kicsi a hitünk nagyon sokszor.

b) Bárcsak a mi magatartásunk is a bölcsekhez stilizált bölcs magatartás lenne! Bárcsak hitünk fényes tekintetével tudnánk áthatolni a legnyomorultabb és legbántóbb körülményeken is úgy, hogy lelki szemünk látása mindig Jézus Krisztuson állapodnék meg, s ennek a nagy Királynak abszolút hódolattal és odaadással ajándékoznánk oda legértékesebb kincsünket: egész szívünket és egész egyéniségünket örök, hűséges szolgálatra.

38. ISTEN ÉS A KIRÁLYOK HŰSÉGE

1. A királyok hűsége Isten iránt:

a) Elhitték Isten jövendölését a Megváltóról és várták a megjövendölt csillagot. Annyira hittek, hogy biztos valóságnak tartották a csillag megjelenésekor a Megváltó létezését.

b) Készek voltak mindjárt útrakelni, akármilyen hosszú útra, akármilyen veszélyes útra.

c) Kitartottak az úton a csillag eltűntével is. Ez mutatja roppant bizalmukat Istenben.

d) Merészen megjelentek a király előtt és világos beszéddel kérdezősködtek, mint akik nem félnek semmitől. A fölvilágosítás után haladéktalanul folytatták az utat. Lélekhasadás nem történt bennük. Még hitük sem rendült meg, amikor eljutottak a hajlékhoz és látták a szegény családot szegény állapotban. Ők a királyok Királyához jöttek és egy szegény gyermeket találtak. Tétovázás nélkül borultak le, imádták és nyujtották át kincseiket. (Vajon kíséretükben nem szórakozott-e gúnyosan egyik-másik értelmetlen szolga, a bölcsek ilyen egyszerű viselkedésén?)

2. Isten hűsége a királyok iránt

a) **Megelőző hűség:** örök szeretettel választotta ki őket, nevelte lelküket csodálatos hitre és jellemerőre, a csillagot nekik küldte elsősorban és ezzel egyidőben hatalmas kegyelmi indításokat juttatott lelküknek.

b) **Kísérő hűsége:** adott nekik bő kegyelmet a kitartáshoz, próbára tette őket a csillag eltűnével, mert hiszen illik, hogy igazi értékek próbán is menjenek keresztül. Ők átmentek sértetlenül. Jeruzsálemben Isten fölvilágosította őket a helyes eligazodásról. Aztán újra megjelent nekik a csillag s ezzel a megjelenésével kapcsolatban határtalan örömmel telt meg a lelkük. Elérték pontosan a célt is, s ott a legdúsabban dolgozott lelkükben Isten fölvilágosító és boldogító kegyelme. Kétségtelen, hogy Isten kegyelmileg kezén hordta ezeket az embereket.

c) **Követő hűsége:** megmentette Heródes körmei közül, nagy apostoli hívást adott nekik, boldog életet, boldog halált és boldog mennyországot és nagy tiszteletet az Egyházban.

A **kettős hűség:** vagyis Istené és az emberé együtt csodálatos nagy, szent egységet alkot.

39. A HÁROM KIRÁLY AJÁNDÉKA

I. Prael: Képzeljük el a három királyt imádó helyzetben.

II. Prael: Kérjük a kegyelmet, hogy tudjunk mindig hozzá méltóan megjelenni Előtte.

1. Az ajándékozás ténye (Mt 2, 11)

Az igaz szeretet nem közelít üres kézzel, sem a legkisebbhez, sem a legnagyobbhoz. Ez már a szeretet természete, hogy adjon, hogy stílszerűen adjon, hogy boldogítóan adjon.

Alkalmazzuk az igazságot a mi szentséglátogatásainkra. Vajon, amikor mi idejövünk Jézus színe elé, akkor a szeretetnek természete szerint ajándékot hozunk, stílszerű és Jézust boldogító ajándékot hozunk? Vagy pedig mindig csak koldusként járulunk Eléje, tartjuk tenyerünket és kérünk? Olyan tökéletlen és bántó ez a stílus, ha folytonos. Bántó pedig, bizony ha szépen módunkban volna kisebb-nagyobb ajándékokat hozni. Próbáljam őszinte, igaz szeretettel eltalálni, hogy milyen ajándékokat hozhatnék én Jézusnak, amelyek Neki egészen kedvesek volnának.

2. Az ajándékok jelentése:

Ezek a bölcsek értették, legalább is homályosan, hogy mit jelentettek ezek az ajándékok.

Krisztusra vonatkoztatva tudjuk, hogy az arany a Királynak szólt, a tömjén Istennek, a mirha az embernek. A bölcsek lelkében bizonyára ez a jelentés állt szilárdan, hogy: Urunk, a mi értékelésünkben a legnagyobb Te vagy és mi azt adjuk Neked, ami nagyságodat leginkább jelképezi.

Ha az ajándékoknak jelentését a bölcsekre nézve keressük, akkor azt mondhatjuk, hogy ők adták szeretetük aranyát, hitből fakadó imádásukat és szívesen hozott áldozatuk mirháját. Vagyis önmaguk legjavát.

3. A mi ajándékunk

Vajon arany-e a mi szeretetünk? Vajon tömjén-e a mi hitből fakadó imádásunk? Vajon mirha-e a mi áldozatunk? Főleg az Oltáriszentséggel kapcsolatban? Mert van szeretet, amely nem arany, hanem az önzés sárgareze. Mert van hit és imádás, amely nem tömjénfüst. Mert van áldozat, amely nem mirha.

Melyik a legjobb ajándék?

A „Suscipe” szellemében történő, nagylelkű, maradéktalan önátadás, és aztán értelmeknek és akaratomnak szeretettől hajtott áldozatos teljesítményei, és végül jellemeknek egész életemen át képzett remeke.

Ez utolsót teszem kezébe, Királyom, akkor, amikor majd szemtől szembe állok Veled.

Segíts, hogy ez az ajándék hibátlan legyen!

40. A ZSIDÓ PAPOK VAKSÁGA

(Bevezető magyarázat: megdöbbentő az ellentét a hivatalos papság és a világ végéről jövő idegenek között. Az előbbi csoport egész létjogosultsága abban van, hogy Istent és az eljövendő Megváltó ügyét szolgálja és a valóságban ebből semmit sem csinál. Az utóbbi csoport tökéletesen távol esik az ígért Messiástól és mégis itt van minden ajándékkal felszerelve, teljes elszántsággal és óriási hittel. Szinte megoldhatatlan probléma ez.)

1. **A tény:** Fényes, feltűnő csoport keletről. Csillaggal. Jeruzsálem közepében csillaguk eltűnik. Bemennek a városba. Érdeklődnek. Mindenki figyelmes lesz. Egész Jeruzsálem nyugtalan. Heródes ráparancsol a papokra. Azok idegesen lapoznak, kutatnak. Megállapítják a biztos születési helyet. A keletiek elvonulnak. A papok otthon föllélegzenek.

2. Ebben a tényben élénk áll:

a) **Isten nagylelkű gondviselése.** Nagyértékű gondviselés volt, hogy a csillag fénye megszűnt, hogy egész Jeruzsálemnek fel kellett figyelnie, hogy a papok rá voltak kényszerítve a legpontosabb megfontolásra a Messiás születését illetően.

b) A papok megdöbbenő elvakultsága Hát nem volt ezeknek semmi öntudatuk, hivatástudatuk? Semmi lelkiismeretük? Még csak kíváncsiságuk sem, hogy legalább lopakodva utánuk mentek volna?

3. **A vakság gyökere:** a hármás concupiscentia. Házukba, jólétükbe, gazdagságukba, érzékiségükbe bevasodtak és berozsdásodtak. Kevélységük, a hatalom felé való kacsingatásuk pórázon tartotta őket, a hatalom pórázán. Ennek a hatalomnak engedelmes, szótalan, lapulól cselédei voltak.

4. **Vakságuk kárhozatos hatása:**

A legkevésbé, hogy ők maguk — a papok — nyomorultan éltek testies életüket, hogy a Sátán kergette őket és talán a pokol felé üget velük. Roppant kárhozatos hatás az, hogy a nép nem készült fel a Messiás eljövételére és nem megy a megszületett Üdvözítőhöz, az élet Forrásához. Roppant kárhozatos hatás, hogy az ilyen papoktól vezetett nép, mint bitangul hagyott nyáj nyomorog. Minden nyomor bosszúért kiált az égre! A papok ellen!

Applicatio:

Hasonló vakságtól ments meg, Uram, minket!

a) Pedig lehetnek katolikus papok is ilyen vakok: mélyen gyökerező vaksággal, Istennek lelket verő, sőt döngető kegyelmeit észre nem vevő vaksággal, kárhozatos hatású vaksággal.

b) Nem akarok ilyen vak lenni semmi áron. Fejembe verem. Szívembe vésem, és idegeimbe égetem.

c) Védekezem e rettenetes veszéllyel szemben. A védekezésnek kettős nagy ténye:

1) Kikapogatom a vakság gyökereit bennem és a gyökérre ráteszem a fejszét;

2) Isten megvilágosító kegyelmeit nem tékozlom el, hanem megragadom, lelkembe mélyesztem és a fény irányát követem.

41. „MIUTÁN ÁLMUKBAN UTASÍTÁST KAPTAK” (Mt 2, 12)

Isten gondoskodik rólunk.

Hagyjuk magunkat nyugalommal Isten kezére. Értsük meg ezt:

Isten gondviselő ATYÁNK!

1. **Isten gondviselése:**

a) a három király fokozatos lelki kezelésében. Külső természeti jelenséggel, csillaggal vezeti Isten őket, azután hivatalos tekintélyek által, zsinagóga által, végül közvetlen kinyilatkoztatás által. Hogy megerősödtek hitükben ezáltal! A zsidók magatartása Jéruzsálemben nagy

próbára tette hitüket, ezután a Szent Család egyszerűsége, szegénysége, elhagyatottsága hogy megviselte hitüket! És amikor ők mégis kitartottak, a végén Isten közvetlenül tesz bizonyosságot hitük igazsága mellett. Milyen bölcs és jó az Isten, milyen engedelmes a három szent király.

Az évezredek lassú fejlődése megismétlődik a lélekben. Isten lassan fejleszt; a csodálatos engedelmességet szereti és jutalmazza. A nagy kaliberű ember lelke egyszerű Istennel szemben. Megfogja Isten segítő kezét.

b) A kis Jézus fölött. Mi lett volna könnyebb, mint egy ilyen gyermeket elpusztítani. Hiszen gyöngy volt és senki sem védte volna meg. Azonban Isten őrzi és minket is őrzi. Si Deus custodit nos . . . Ezzel a gondolkozással vonok be mindent. Ha Isten őrzi bennünket, hiába tör ránk minden. E gondolkodás világából új élet nő ki. Csak a kicsinyhitűség, kiskaliberűség, carnalis világ von ki minket a gondviselés biztonságából. Isten kezében vagyunk és szeressünk is ott.

II. Isten gondviselésének gondolatai, vonalvezetései nem azonosak a mieinkkel.

Kiskaliberűen gondolkozunk. Aggaldalmaskodunk minden miatt.

a) E gondviselés gondolatai rejtettek, nem látjuk és éppen azért azt hisszük, hogy nincs. Szűz Mária és Szent József nem tudták az álmot.

b) Isten az ő akaratának rendszeresen nem adja magyarázatát. A három királynak egyszerűen azt mondja, hogy ne menjenek Heródeshez. A Szent Családnak: Menjetez Egyitomba!

c) Boldog, aki Istenem meg nem botránkozik.

Nagyon sokszor kezel bennünket Isten úgy, hogy nem értjük, sőt észellenesnek tűnik fel.

Uram, legyen meg a Te akaratod!

42. A HÁROM KIRÁLYNAK KRISZTUS-ESZMÉNYE

„Procidentes adoraverunt eum . . .” Az eszmény viszi az embert egész életén keresztül.

I. A Krisztus-eszmény teljesen lefoglalja őket.

1. Követik úgy, hogy érte minden áldozatot szívesen meghoznak. Legfőbb áldozataik:

a) Az értelem áldozata (Sacrificium intellectus) Főnséges ez az áldozat a napkeleti bölcseknél, amikor egy csillag bizonytalan vezetésére bízzák magukat. Ki tudja, hová vezet, mennyi ideig vezet és egyáltalán biztosan elvezet-e?

b) Az élet áldozata: úttalan-utakon egy karavánnak nincs nagy életbiztonsága; hát még akkor, ha kincseket visz?

c) Minden külső javaik áldozata:

aa) A királyi hatalom.

bb) Birtokok.

cc) Család. (Otthon nem nézték őket normálisoknak.)

2. Szinte „vakon” követik a csillagot, a csillag hívását, amely egyben az ő hivatásuk.

3. Nem engedik ki lelkükből az eszményt, akkor sem, amikor látszólag csalódnak benne, Jeruzsálemben ugyanis eltűnik a csillag. Sötét lett a hivatás. De ők nagyon jól tudják, hogy a csillag nem Jézus. Eltűnhetik a csillag. Jézus marad ugyanaz. Ők tudják ezt és nem zavaródnak meg. Amíg a csillag sötét, a hivatalos személyekre hagyatkoznak s általuk újra megtalálják a csillagot.

4. Nem rendülnek meg akkor sem, amikor Krisztussal szemtől-szembe látszólag nagy csalódás éri őket. Kis falunak közönséges, házában szegény gyermeket találnak. És semmit, ami emberileg föltűnő volna. Még a betlehemiék sem hederítenek a Szent Családra. Talán kísérő szolgálók is mosolyognak. (Hát ide jöttünk? Ez az egész! mondották a szolgálók. Soha meg ne botránkozzunk Istenben. Hittel kell élnünk és dolgoznunk.)

Isten is hívta őket a csillaggal. Sok kegyelmet kaptak. Sok áldozatot is hoztak.

II. Pedig ők nem voltak Krisztus papjai, Krisztus fölmentjei, akiknek egész kiválasztottsága Krisztusnak szól, akik egyedül Krisztusért élnek.

III. MI pedig Krisztus papjai vagyunk.

Milyen a mi Krisztus-eszményünk?

Van-e legalább olyan, mint a három királyé? Lefoglal-e bennünket úgy, mint őket? És itt ismételjük meg magunkra vonatkozólag az első pont 4. alpontját.

1) Vajon meghozunk-e mi bármilyen áldozatot szívesen a mi Krisztus-eszményünkért?

2) Van-e bennünk töprengések, aggodalmaskodás nélküli, szinte „vak” utánamenés a hivatás csillagának?

3) Vajon, amikor a csillag eltűnik, vagyis lelkünkben az eszmény kiesni látszik, megtorpanunk-e és eltérünk-e egyenes útunktól?

A legközönségesebb élménye a pap (ha nem is mindenkinek) életében az, hogy csalódottnak érzi magát, mintha becsapta volna a hivatás, az eszmények hívó csillaga.

Distingue Christum et stellam!

Jézus ugyanaz marad akkor is, ha a te lelkedben elsötétül az eszmény. Különösen ez az elsötétülés nagy értékű próbaidő. Ilyenkor mutathatjuk meg, hogy nem a délibábos káprázatért, vagy görögtüzes érzelmekért követjük Krisztus hívását, hanem az Ő nagy értékei és a papi hivatás nagy objektív értékei miatt. Az objektív ember a sötétség idején sem zavarodik meg és következőképp nem is téved el. (Lehet olyan ez a lelkiállapot, amikor a papnak semmit sem mond az, hogy ő pap. Ismereti, érzelmi, és akarati élményeken épül a hivatás. A hivatás, mint élmény, subiectív dolog. Bármilyen elsötétülés történjék, az engedelmisség útja mindig biztos út.)

4) Vajon nem rendülünk-e meg, amikor látszólag még Krisztusban magában is csalódunk. (Kápláni lak fölött a csillag megáll: hát ez az egész? Nincs itt semmi. Az ördög érvelése: Ha Krisztus Krisztus volna, nem így volna.) Hétköznapi száraz élet.

Törj át az emberies korlátoltság kódén és bemutatkozik Neked Krisztus.

43. A SZENT CSALÁD EGYIPTOMBAN

I. Prael: Jézus, Mária, József menekülnek Egyiptomba. Egy napi út végén megpihennek; elnézem őket.

II. Prael: Kérjük azt a kegyelmet, hogy megértsük és másokkal is megértetni tudjuk a Szent Család titkát.

Tételünk ez: a Szent Család boldog volt. Isten gyönyörűségének virágoskertje volt.

1. A boldogság tényei:

Legfőbb állomások itt: Betlehem, a menekülés, Egyiptom és Názáret.

Figyelgetem őket, hogyan élnek ezeken a helyeken. Csodálkozom rajtuk és örülök velük.

Majd észreveszem, hogy az ő boldogságuk még sem olyan, mint az embereké. Nem hejehujáznak, nem zajoskodnak, talán még örömeik kifejezésében is mérsékeltek. Az a sejtésem, hogy a lelkükben kiteljesedett, csodálatos világ egészen különös fegyelmezettség keretében él.

2. A boldogság titka: Tökéletes realizmus.

a) Nekik csak Isten elég nagy, elég szép és elég szeretetreméltó. S ugyanakkor semmi sem túlkicsi nekik, ami Istené.

b) Főnséges igénytelenség jellemzi ezt a realizmust, amelynek gyökere szintén Isten abszolút igénylése . . . A föld javaiból pedig annyit igényelnek, amennyi éppen Istenhez visz. Dicsőség, gazdagság és élvezetek eltávolítanak Istentől. Azért ezekből minél kevesebbet. (Itt van a nagy földi igénytelenségnek egyetlen igaz gyökere.)

c) A tökéletes realizmus harmadik ténye a csodálatos felvilágosultság, amely Isten látószögéből és mintegy Isten mellől nézi a dolgok folyását. S magukat a dolgokat saját értékük szerint látja. Sem többet, sem kevesebbet.

Mily kevés van ebből a felvilágosultságból az emberi lelkekben! Mit nem jelentenek emberek előtt címek, rangok, jelvények, vagyon, pénz, élvezetek stb. Ezek relatív értéke csodálatosan világos, ha valaki Isten mellől nézi őket.

d) A tökéletes realizmus leggyakorlatibb fogása

az Isten akaratához való maradéktalan odahajlás:
adhaerere Deo bonum est. Amikor valaki megtapasztalta egészen ennek az adhaesionak értékét, akkor már csak egy teendőt lát maga előtt a földön, hogy

Isten akaratát mindenben végrehajtsa!

Kérjem a Szent Családot, adja meg nekem is a boldogságnak ezt a titkát, a tökéletes realizmust, hogy aztán majd magam is képes legyek másokban, főleg katolikus családokban ugyanezt a realizmust kifejteni és azáltal őket boldogítani.

44. A PAPNAK IS SOKSZOR KIJUT EGYIPTOM

A Szent Család számkivetése helyén

Nagyon egyszerű élet. Uram, készíts elő engem akármilyen Egyiptomnak elviseelésére.

1. Milyen a pap Egyiptoma?

a) Nehéz:

1. Legnehezebb a külföldi misszió.
2. De itthon is vannak egyiptomok: egészen töretlen vidékek, ahol ő az első úttörő, szervező, templomépítő.
3. Társadalmi egyedüllét (Tanyavilág). Társadalmi izoláltság, amikor a pap nem kell senkinek; társadalmi bojkott, amikor istentelenek közé kerül.
4. Testi betegség, akár kórházban, akár otthon egyedül.
5. Leiki elhagyatottság: szárazság, nyomottság, tehetetlenség tudata, esetleg elkeseredés, stb.

b) Könnyű: Isten mindig velünk és Jézus mindig velünk. Vegyük az esélyeket az Ő kezükből, amint tegnap vettük, amikor minden jól ment.

c) Eszközkérdés: Legfőbbek ezek: Indifferencia bármely jövőendő eséllyel szemben. Emelkedett lelkiség.

d) Helyezzük magunkat már most számkivetésbe; így kevésbé fogunk meglepődni, ha beköszönt.

II. Fogadjuk életünk összes esélyeit és keresztjét Isten atyai kezéből.

1. Ez az életfelfogás nagyon helyes és teljesen igaz. Nem más ez a felfogás, mint a gondviselés tanának gyakorlati alkalmazása, megélése. Csakugyan Istentől jön minden, a bűnt kivéve. Sőt még a bűnt is Isten engedi meg.

Annyira helyes ez az életfelfogás, hogy a szenteknél ez volt a fejlődés nagyszerű útja.

2. Ennek az életfelfogásnak vannak gyakorlati nehézségei:

- a) Magasabb, tisztultabb lelkiség kell hozzá.
- b) Összeszedettség kell hozzá.
- c) Sok kegyelem kell hozzá.
- d) Különös nehézsége, hogy keserőségeink, problémáink mintegy Istenre hullanak vissza: „Tehát miattad Uram?!“ S itt szeretettel, odaadással, maradék nélkül megoldani mindent, nagy munka.

3. Ennek az életfelfogásnak az értékei:

- a) Csodálatos emelkedettség, fölény az élet esélyei között.
  - b) Csodálatos könnyedség a problémák között való eligazodásban.
  - c) Tökéletes egység a lelkiéletben.
  - d) Ez a legnagyobb orientáció: a legintelligensebb megoldás és a leg-tökéletesebben emberi.
  - e) Rengeteg kegyelmet biztosít.
- Uram, vezess ide engem!

45. NAGY HIVATÁSOK ALAGÚTJAI

1. Különbélek ezek az alagútak.

Legegyszerűbb még az, hogy olykor némely kereszt alkalmával kissé elborul a lelkünk és megzavarodunk, gondolkodásunkba és értékelésünkbe idegen elemek kerülnek.

Szoros értelemben vett alagútaknak számítanak huzamosabb elsötétülés a lélekben, tartós, belső gyötrődések, reménytelenség, fojtogató keret.

A lélek magasabb fejlődési fokán: hosszabb és súlyosabb alagútak is lehetségesek: a legnagyobb megpróbáltatások közé tartozik az Istentől való elvetettségnek, vagy elhagyottságnak erős megélése, vagy a tiszta léleknek büntudattal való vergődése.

Természetesen az alagút a lélek számára annyiban teher, amennyiben megviseli. Mert hiszen lehet a legsötétebb fizikai alagúton keresztül is vidám lélekkel átfutni. Voltak vértanúk szép számmal, akik a máglyán is énekeltek.

A lélek alagútja tehát relativ dolog. Annyit jelent, hogy neki nehéz, esetleg kínos.

2. A nehézség lélektana.

Egy kis hasonlattal kezdem: ha a mozdonynak lelke volna, s miután nap-sütéses tájakon és virágos réteken nagy vígan átnyargalt, alagút előtt ébredne arra rá, hogy ilyen is van a világon, vajon milyen élménye lenne? Első pillanatra meglepődés, de aztán csak bátorságos nekivágás a megelőző kedv és hangulat erejében. Ezt a kedvet és hangulatot azonban rohamosan emészti az alagút jellege: keskeny és alacsony, falai erősek, nedvesek, füstösök, piszkosak, csak az biztos, hogy oldalt kilépni sem lehet belőle és hogy amerre megy, arra sötét van. Semmi fény és vége ismeretlen. Főbaj az, hogy még sohasem járt benne, így azt sem tudja, hogy közben még ott a sötétben esetleg milyen akadályok és szakadékok vannak.

3. Megoldása ennek az alagút-problémának

Sok fényt és tüzet vinni be az alagútba; mélyen beágyazott fényt és okosan fojtott tüzet; hogy legyen erő, amely az alagútban megfenekelni nem enged.

Ha igazán Istennek és Istennel éltem az alagút előtt, legyek a legszilárdabban meggyőződve arról, hogy az alagútban Isten még inkább velem van, mint előbb volt, csak én maradjak hűségesen Övele.

Rémképeknek ne adjak helyet!
Legfőbb jelszó: hűség!

46. A HŰSÉG

1. A hűség a jellemes ember igazi értékjelzője

Isten emberének pedig alapvető jellege.

Olyan főszege és aranykeretes már maga a fogalom is! Mennyi vigasz, öröm fonódik köréje. Még a könnyei is vigaszosak, — még a keresztsjei is könnyűek.

Egészen megható már az állatban is: egy kutyának, egy lónak a hűsége.

De szinte egészen megigéző a fogalom az eszményi hűségben, amint látjuk a Szent Család minden tagjában. Az Isten-emberi hűség csúcspontját még eszményileg is a keresztfán érte el. Ezt volt aztán az igazi hűség Istenhez és az emberekhez. Az egyetlen Főpapnak utólréhetetlen hűsége.

Ha gyakorlati kulcsát keressük a hűségnek, azt a kicsi dolgokban találjuk meg. A kicsi dolgok a hűség nyitja és próbaköve. Azért is, mert ezekkel találkozunk legtöbbször; azért is, mert nagyobb benyomást

nem tesznek ránk; azért is, mert gyakori fonákságukkal bosszantanak s viszont mi épp kicsiségük folytán nagy energiákat nem fektetünk be intézésükbe. Értjük tehát, hogy a hűségnek leglényegesebb gyakorlata a kis dolgokban való hűség. Értsük meg ezt jól. Életünk tele lesz szürke hétköznapi tényekkel. Ezekben kell nekünk nagy lélekkel Isten embereinek és az emberek megváltóinak lennünk.

Tartsunk menten komoly lelkiismeretvizsgálatot a kis dolgokban való hűségünkre nézve.

Talán vigaszomra szolgálhat az a megjegyzés, amelyből kiindultunk, hogy az ilyen hűség az igazi nagy jellemek ismertetőjegye. Milyen vigasztaló az is, hogy nem kell harakirit elkövetnem azért, hogy igazán nagy ember legyek.

2. A hűtlenség az alávalóságnak biztos tünete

Már maga a fogalom is milyen torz, mennyi fonákság van benne, s mennyi keserűség a méhében. Mennyi rosszaság mások számára, mennyi életterhelő szerencsétlenség!

Hogy jól megfoghassuk a hűtlenség kezdetét, tanulmányozzuk mélyebben a hűtlenség lélektanát egy-egy hűtlen cselekedetünkben.

Ezen kezdeteknél az a bántó és undorító, hogy az ember egészen kicsi dolgokkal sem akar elkészülni, rendbejönni, boldogulni. És amiért nem akar, az rendszeren olyan motívum, amely az emberhez egészen méltatlan, egy pillanatnyi lustaság, egy ici-pici hiú vakság, egy csöppnyi limonádé, élvezet, stb.

Ezekben bukik el az önszemében góliátember.

Jegyezzük meg, hogy a lex minimorum óriási dolgok görgetője. Kicsi szakadás a ruhán, kis sérülés a gépben, a homokszem és a hegy, a fillér és a milliók.

Vegyem szigorú vizsgálat alá, melyek az én kicsi dolgaim, amelyeknél sehonnai vagyok, csatát vesztek, góliátként hanyatvágódom.

Igérjek Pál-fordulást, vagyis embereljem meg magam.

Uram Jézus-Krisztus! Add meg nekem azt a kegyelmet, hogy koporsómra ráírhassák:

h ú v o l t m i n d h a l á l l i g !

47. NÁZÁRET

I. Prael: Állítsuk lelkünk elé a dolgozó kis Jézust.

II. Prael: Kérjük Öt, hogy meg tudjuk érteni Isten nagy gondolatait és velünk való nagy szándékait.

1. A názáreti család élete

Tökéletes volt, szépséges volt, boldog volt.

Azért volt ilyen, mert volt hittel teli lelkük, volt imádságos lelkük, volt munkaszeretetük, volt szerénységük és igénytelenségük, volt engedelmes-ségük Isten és egymás iránt.

Tanuljak ebből sokat arra nézve, hogy milyennek kell lennem, ha valamilyen közösségben igazán boldog Isten gyermeke akarok lenni. Tegyek már most föl magamban, hogy a katolikus családok erőssége és boldogsága érdekében sokat fogok majd buzgólkodni, hogy beköltözzék hajlékaikba a názáreti család szelleme.

Álljon előttem világosan, hogy a legtöbb ember boldogsága a családi boldogsággal kezdődik és végződik.

2. A családi lak

Meglep minket a ház roppant egyszerűsége és a bennlakók roppant igénytelensége.

Értsem meg belőle, a meglepő tényből, hogy az emberi érték, az emberi boldogság nem címekben, rangokban, gazdagságban, ragyogó lakásban, bőséges és izletes táplálkozásban és egyéb gyönyörűségben van, hanem az emberi léleknek Istennel való telítettségében.

Barbár világnézet az ellenkező. És sajnos ilyenformán kisebbnagyobb fokban mindnyájan barbárok vagyunk. Nem igen értjük az egyszerű viszonyok között való bontakozás törvényét. Kérem nagyon a Szent Családot, hogy megértsem ezt.

3. Názáreti Jézus

Miért kellett Jézusnak názáretinek lennie? Mikor Natanael is így jellemzi: „Jöhet-e valami jó Názáretből?” Vagyis Názáret lenézett, megvetett hely volt lakóival együtt. (Já, 1, 46)

Jézus fonséges megváltói szeretete abban is megnyilatkozott, hogy még származási helyét illetőleg is a legmélyebbre ereszkedett közénk: a betlehemi istálló után názáreti akart lenni.

Apológiai jellege is van ennek a ténynek: Betlehemből és Názáretből csak isteni erővel lehetett megindulni világmegváltó útra.

Becsüljük meg a kis helyeket, az értéktelen szülőhelyeket, lakóhelyeket, munkahelyeket. Örüljünk, ha itt-ott részünk is van a jézusi stílusból.

Uram Jézus, gyógyítsd korlátoltágomat, hogy megértsem a Te nagy gondolataidat és szándékaidat.

48. CSODÁLATOS HARMINC ÉVES NAPFOGYATKOZÁS

Jézus, add, hogy megértsünk Téged és megvalósítsuk szellemedet életünkben.

1. E napfogvatkozás értelme.

Kezdjük a csodálkozással a látszólag elveszett sok idő fölött. Mit tehetél volna, Uram, úgy 18 éves korod óta legalább? Te pedig úgy elrejtetted kincseidet: bölcsességedet, szónoki képességedet, jószágodat, hatalmadat és csodatevéseidet. Alig is értem, hogy emberszerető szentséges Szíved hogyan bírta ki ezt?

Lábaidnál ülve elgondolkozom s lassan mintha megértenélek.

Gyöngy a tenger mélyén képződik csöndben és rejtetten. Bányák kincsei még rejtettebbek. Lelkek kincsei is csak ott a mélyben és jól elzárva tudnak érlelődni. Ha kikíváncoznak, elvesztik értéküket.

Hol érlelődnek nagy gondolatok és találmányok? Hol érlelődnek nagy emberek? Mózesek, szentek, rendalapítók? Hol érlelődnek jellemek? Kétség-telenül a magány csöndjében, az összeszedettség rejtekében.

2. Vajon értékelem-e én a magányt?

Előbb a külső magányt, a fizikai csendet . . .

Aztán és talán méginkább a belső csendet, a lélek csendjét, szemben a szétszórt elszórazottsággal: szemben az érzelmek, szenvedélyek háborgásával, szemben a hibák garázdálkodó fölényével.

Indítékaimat ehhez a gyakorlathoz

a) elsősorban Jézus példájából veszem.

b) Nagyon beszédes lesz az erdő és a puszta is annak, aki az örökkévalóság látószögéből nézi a dolgokat. Nagyon is termékeny lesz a magány. És nagyon boldogító lesz ez a magány.

c) Motivum aztán az is, hogy aki nem tud hallgatni, az sohasem lesz nyelvének igazi kormányzója.

Igérem azért, hogy már most nagyrabecsülöm és gyakorlom mind a külső, mind a belső magányt.

Jézusom roppant példájának ereje és mintája hasson rám, hogy tudjak magányban megérett és egészen imádságos apostoli pap lenni.

49. A REJTETT ÉLET LEPLE ALATT RENDKÍVULI ÉRTÉKEK REJTŐZNEK

1. **Isten-emberi kincseinek végtelensége:** elsősorban Istensége, azután jelleme, szíve, szeretete, bölcsesége, tudása, sok Imája és egyéb erényei.

Majdnem általános ez a teremtés rendjében: egyszerű, hallgatag lepel takarja el előlünk a kincseket. Pl. látunk kopár hegyeket és belül ércbánya van; látunk fát, növényt és nem tetszik ki rajtuk, hogy belül milyen csodálatos életük van; így vagyunk emberl testünkkel is; a külszín és külalak nem is sejteti, hogy belül micsoda bonyolult szervezet és azoknak összhangzó működése az embertest. (Az orvostudománynak bőven lesz mit tanulmányoznia egészen a világ végéig.)

Még inkább áll ugyanez a természetfölötti rend szerény jelentkezéséről. Abból bizony kevés jelent meg érzékelnk előtt.

Vessük fel a nagy kérdést, vajon rejtjük-e mi értékeinket? Meglepő jelen-ség, hogy rendszeren az értékes ember szerény, tartózkodó. Az értéktelen viszont állandóan mutogatja magát. Az üres magasan feszeleg.

2. Csodálatos tevékenység:

Meleg, szeretetteljes érdeklődés a világ folyása és az emberek iránt. Nagy vágyódás az ő megváltásuk után és készülődés erre. Ima és az Atya iránt való önatadás. Csodálatos erények gyakorlása, főleg a munkában és az engedelmességben.

Nálunk is megvan az a lehetőség, hogy rejtett, szerény élet leple alatt csodálatos tevékenység húzódjék meg.

3. A názáreti rejtett életnek egészen rendkívüli értéke még a **főnséges példaadás**, amellyel Jézus meg akarja értetni velünk, hogy a nagyértékű fejlődésnek, a teljes kibontakozásnak egyetlen helye a magány. Ebben kell megérelődnie annak, aki értékesen akar hatni másokra.

Jézus, add meg nekünk azt a nagy kegyelmet, hogy a csöndben és ma-gányban teljes értékű apostoli kifejlődést tudjunk biztosítani.

50. A NÁZÁRETI REJTETT ÉLET BESZÉDES CSÖNDJE

1. Jézus teljesen meg van elégedve társadalmi és gazdasági helyzetével.

a) Jézus nem éhes a földre. Még földiekre sem, úgy mint rang-ra, méltóságra, hírnévre, tömjénezésre. Annál kevésbé éhes az anyagra, a gazdaságra, palotára, pompára, pénzre, szolgákra. Teljesen megelé-gedett. (Próbáljunk itt elbeszélgetni Jézussal erről az ő megelégedett-ségéről pl. Ily kérdésekkel: Jézus, nincs igényed puhább párnára, jobb ebédre, stb.)

Sőt Jézus nem is tudna éhes lenni a földre, hiszen olyan magasan fölötte áll egész lelki berendezésében.

b) Jézus ezzel az Ő megelégedettségével vigasztal és tanít.

aa) Vigasztal. Az emberek legnagyobb része ugyanis nem Krózus, nem is tőkepezés, nem is burzsuj. Micsoda vigasztalás ezeknek az Isten-ember igénytelensége és megelégedettsége.

De akkor kapcsoljuk át a pap igénytelenségére és megelégedettségre, mert pontosan a pap az, akinek Krisztust be kell mutatnia a híveknek. Ma különösen világprobléma a nagyigényűség és elégedetlenség. Ebbe Jézus kezével és főleg példájával lehet belenyúlni a leghatékonyabban.

bb) Tanít. Főleg azt tanítja: hogy lelkünket ne tapasszuk ehhez a világhoz, hiszen lelkünk nem arra van teremtve, hogy hozzátapadjon és hozzá ragadjon ehhez a világhoz. Másik tanítása az, hogy mivel mi már eddig is nagyon lefelé hajlunk a föld felé és a világ rabságát nyögjük, lelkünk szárnyain ólomsúlyok vannak, azért egészen komolyan kell vennünk lelkünk fölszabadításának a munkáját.

És a jelszó itt olyan egyszerű: Igénytelenség! Már Sokrates észrevette, hogy az igények összehúzója a boldogság alapja.

A papnál az igénytelenségnek és az apostoli megelégedettségnek fő indítéka ne az legyen, hogy ezáltal nyugodtabb és boldogabb lesz, hanem a Jézus-i példa, az apostolkodás fokozott lehetősége és az Istenhez tartozás könnyedsége.

2. Tisztázni kell álláspontunkat.

A) Elveket a lélekbeli Ne légy pénzéhes! Ne légy csupa igény, követelő! Ne légy szerénytelen!

Miért? Azért, mert . . .

1) Mindez magában véve is csunya, alacsony, alpári, hiszen a pogány is az emelkedettséget értékeli.

2) Az anyagi világ célja az, hogy minket segítsen a végcél felé és bizony sokszor igen jól segít épp azért, hogy hiányzik valami. De itt még valamit tekintetbe kell vennünk: az anyagi eszközök igen könnyen és igen sokszor bódítólag vagy perzselőleg hatnak ránk, úgy mint a szesz, vagy a morfium, vagy a puskapor. Ezek is pompás dolgok a maguk nemében. De aki részeges, az ne legyen korcsmáros, aki morfista, az ne legyen patikus, aki ügyetlen, ne játsszék puskaporral. Mi pedig többé-kevésbé részegesek, morfisták és ügyetlenek vagyunk: önzéseink, szenvedélyeink folytán. Bizony igen indokolt az anyagi javak használatában az óvatosság.

3) Több embernek kellennem ezen a nehéz ponton. Én ugyanis Krisztusé vagyok, a szegény Krisztusé, az ő követője és pedig nem ott hátul az élelmező osztagnál, hanem tisztje, bajtársa, szárnysegédje vagyok, aki szívesen kiveszi részét mindenből ott az Ő közelében. Vele érzületközösségekben. Vele tettközösségekben. Nem lehet nekem világi embernek lennem ezen a téren sem.

Jézusom, tedd szívemet a Tiedhez hasonlóvá!

B) Emelkedett lélek leszek.

1) Akkor is, ha egészen szegény leszek. Ha a valóságban semmim sem lesz, nem zúgolódom majd Isten ellen, püspök ellen, hívek ellen . . . És ha jogtalanságról lesz szó, csakis komoly papi tekintéllyel keresem jogaimat.

2) Akkor is, ha nélkülözni kellene itt-ott valamiben, nem fakadok ki, nem is nyugtalanodom.

3) Akkor is, ha földevésre és házásra nyílik alkalom.

4) Akkor is, ha fényűzésre nyílik alkalom. Lefogom magamban a szarka-természetet és lakásom nem lesz olyan mint egy öreg hölgy lakása.

5) Akkor is, ha jó életre, vagyis jó táplálkozásra nyílik alkalom; nem leszek mohó evő, sem nagy evő, magában a táplálkozás módjában az emelkedett lélek önuralmát fogom gyakorolni mindig, evés-ivásról keveset fogok beszélni s még kevésbé kritizálni.

51. JÉZUS NÁZÁRETI REJTETT APOSTOLKODÁSÁNAK LEGHŐSIESEBB TÉNYE

Lássuk Jézust, amint olykor talán tekintete a távolba mered, lelke mintha elszakadni akarna a testétől.

Uram, add, hogy én is képes legyek hősi tényekre rejtett apostolkodásban.

Ez a leghősiesebb tény: az Atya akaratának teljes átkarolása.

a) Lemondásban — arról, ami után Szíve legjobban vágyott: a lelkek közvetlen segítségéről.

Ő fölfogta az emberi nyomort roppant mélységében és óriási kiterjedésében, fölfogta, mint senki más.

S az ő Szívében annyi irgalom volt, mint senki másében.

Micsoda vágy feszíthette Jézus lelkét: segíteni közvetlenül a nyomorgókon — és mégis kibírta mondani: Atyám, legfontosabb nekem a Te akaratod!

b) Önfeláldozásban

Értünk mindenre kész (lelkekért). Mindent elfogad Atyja kezéből üdvösségük érdekében, sőt kéri a legkeserűbb poharat. Életének összállozatát tartja állandóan szeme előtt: hadd nyomja lelkét, mint mázsás teher.

Bizony a leghősiesebb önfeláldozás: nagylelkűen elfogadni és végrehajtani mindenben az Atya akaratát és csakis azt.

Az apostol akkor képes igazán a hivatása magaslatára emelkedni, ha lelke mélyén, őszintén és krisztusi alázattal megfogja ezt a gondolatot: *Mindenünk, a mink csak van, a jó Isten, a mennyei Atya, a leghatalmasabb Úr ajándéka.* Előlegezett bér ez az ajándék, amelyet Isten még felmérhetetlenül meg fog sokszorozni az örök életben. De ha ezt nem tenné is, már a kapottakért is, meg mert Ő oly nagyon szeret minket, kötelesek vagyunk Őt a legteljesebb odaadással szolgálni. És nem szégyenletes dolog ez a rabszoiga alkalmazkodás?

Nem! Mert . . .

1) Az Úr Jézus, aki mint ember is legkülönb, a legzseniálisabb, a legnagyobb ember egyed, nem is említve azt, hogy Isten Fia is volt, — és mégis alázatos odaadással, feltétel nélküli tökéletes megadással végezte el a neki kijelölt, az Atya által kívánt szolgálatot. Hát, ha neki nem volt szegyenletes, ugyan mit emelgetjük mi rongyosok poros, piszkos, bűnös fejünket?

2) Hiszen nincs is itt semmi baj, ha ezt itt komolyan átgondoljuk és rádöbbenünk a mi okoskodó szemtelenségünkre. Lehetetlen, hogy önkéntelenül meg ne gőmnyedjen bennünk az annyira alap nélküli és jogtalan öntudat.

A mi homályos és mégis annyira kevély értelmünk, mintha nem is eziránt az odaadás iránt, hanem csak a megjelölés ellen tiltakozna. SZOLGA! SZOLGASÁG! Balga, gyarló természet! Hát ez olyan akadály, helyettesíthetjük: „Legyünk katonák"! Pedig a katona is szolga. A király szolgája. És melyik katona szegyenli az ő királyiszolgaságát? Egyik sem. A jó katona kész örömmel végzi a kapott parancsot. Büszke arra, hogy szolgálhatja a királyt. Hát olyan nagy dolog szolgálni egy királynak, aki sokszor maga is szolga? (Pl. az ösztöneinek); gyarló, mint a katona. De ő mégis király! Hát mennyivel főnségesebb dolog azt szolgálni igazi odaadással és minden feltétel nélkül, akinek ezek a földi királyok még csak ábrázoló árnyékai sem lehetnek; Aki már igazán nem szolga, hanem dicsőséges igazi király, igazan egyedül I Úr! Mondjuk a Glóriában: „Tu solus Dominus“. Mondjuk. Csak valóban mondjuk. De ha egyszer őszintén és komolyan átéljük ezt: Tu solus Dominus, akkor nem lesznek problémáink többé szolgásunk körül, hanem minden alkalmat megragadunk, hogy mellünket verve és őszintén érzett méltatlanságunkat hangoztatva köszönjük meg hálától szét pattanó lélekkel, hogy e szent és csodálatosan magas színvonalú tisztségre elhívtunk.

Istenszolgalatunknak a krisztusi példa nyomán két irány felé kell haladnia. Ragyogóan eszményi ez a két cél, amelyet gyarlóságunk és természetünk alacsonyabbrendűsége miatt Isten különös kegyelme nélkül, saját kicsi erőinkkel meg sem közelíthetünk. S e z e k p e d i g a 100 %-os l e m o n d á s és a tökéletesen kiüresített, átizzított emberi énünknek maradéktalan feláldozása az isteni tervek hófehér oltárán. Fenséges ezt átgondolni.

Uram, ha nagyon, de nagyon méltatlan vagyok is erre a szent szolgásnak 100 %-osan lemondó és magát maradéktalanul feláldozó tisztségére, csak annyit engedj, hogy állandóan közeledhessem e két cél felé, egyszerű és őszinte szolga-lélekkel. S ha idáig, a szolgasági magaslattig nem is juthatnék el, engedd megélnem a „hüségös kutya“, minden feltétel és okoskodás nélküli szerepét. Ha azonban a Te kegyelmeddel megerősítve (minden méltatlanságom ellenére) is alkalmasnak, vagy megtűrhetőnek tartanál eggyel följebb állítani, legyen érte áldott a Te dicsőséges, szent Neved, amelynek hallatára minden térd meghajoljon. Amen.

Ilyen hősiességgel mi is próbálkozhatunk, sőt próbálkoznunk kell, ha Jézus utódjai akarunk lenni. Reggeltől estig az Isten kedves gyermekei lenni. Uram, ezt akarom, adj hozzá kegyelmet!

52. AZ ISTEN AKARATÁHOZ SIMULÓ ÉLET NÉHÁNY JELZŐJE

1. A legfejlettebb élet

Látjuk, hogy Jézusnak is lelki-eledele Atyja akarata. Olajfákhegyi halál-tusájában is az egyetlen, ami körül forog küzdelme és amelyben egyensúlyt is talál. A Szűzanya is „legyen” szavával, vagyis Isten akaratába való beleegyezéssel indítja el a megváltást. Szent Pál első megnyilatkozásánál ez tűnik ki. A kereszténység kétezer év óta imádkozza a Jézustól tanult imában, hogy legyen meg a Te akaratod. S végül az emberi ész maga is bizonyítja azt, hogy Isten szent akarata a legfőbb erkölcsi norma, és aki mindig ehhez alkalmazkodik, az a legfejlettebb életet éli.

Megjegyzendő, hogy a most említett fejlettség nem jelent komplikációt, sőt ellenkezőleg, az Isten akaratához simuló élet a legegyszerűbb élet: egy kérdéssel dolgozik, egy normához szabja magát, minden nehézségnek egy megoldása van: mi az Isten akarata és legyen meg az Isten akarata.

2. A legkönnyebb élet

Mert van-e könnyebb dolog, mint egy jó Atya akaratát, vagy óhaját ellesni és végrehajtani, érzékkel birni arra nézve, hogy mi szomorítja, és mi vigasztalja őt. Ime ez a szempont érvényesül az Isten akaratához simuló életben. Ez a legkönnyebb élet, ugyanakkor a leggyümölcsözőbb élet. Isten ugyanis magáévá teszi ügyeinket. És akkor világos, hogy a gyümölcsérés a legjobb kezekben van.

3. A legboldogítóbb élet

Valahogy úgy vagyunk ebben az életformában, mint a gyermek szülője karjaiban. A legédesebb tudat, hogy megtettem Isten akaratát. A legpuhább párna az a lelkiismereti szó, hogy megtetted Isten akaratát. Ez a legszebb és legjobb koporsó is, még ha ragadozók hordanák is szét testünket.

Szeressük meg nagyon Isten szent akaratát!

Tegyük életünk alapjaul és mondjuk meleg lélekkel a Miatyánkban ezeket a szavakat: Legyen meg a Te akaratod!

53. JÉZUSNAK A MEGVETETTEK FELÉ NÉZŐ SZERETETE

1. Tények:

Aki egy milliméterrel feljebb érzi magát a másíknál, az rúg és tapos az alantasabbra.

a) Mi által érzi magát följebb az ember a másíknál?

Elsősorban születési előnyök által. Azután hatalom, tekintély és rang által; hírnév, befolyás vagyon, gazdagság által; azután külső: fejlett test, tetszetős akarat, erő, tudás, ügyesség, társadalmi csiszoltság által. Végül erények által.

b) Hogyan rúg és tapos?

Gondolatokkal, amelyek lekicsinylők, lesajnáló, fitymáló, semmire értékelők.

Érzelmekkel, amelyek eltávolítók, taszítók, szenvedélyesen elfordulók, ütők, megtiprók, pusztítók.

Akarásokkal, amelyek merevek, darabosak, erőszakosak a profán vulgusszal, és a misera plebs-szel szemben.

Külső megnyilvánulásokkal, szavakkal, amelyekben önkéntelenül is, sokszor pedig nagyon is szándékosan feltárul a megvetés, lenézés, semmire sem becslés, ki nem állhatás.

Kik a legrúgottabbak?

A legtöbbet dolgozók, a legalacsonyabb és legnehezebb munkában izzadók, a legszegényebbek és a legkevesebbet élvezők.

Kissé megakad itt az ember lelke és arra gondolunk, hogy a történelemnek is van igazságszolgáltatása. Ne csodálkozzunk azon, ha a rúgottak óriási tömege szörnyű igazságszolgáltatást hajt végre a világon.

2. Orvoslás

a) Krisztus példája

Elsősorban Betlehem, aztán Názáret, aztán apostoli életének érintkezései.

Főnséges az a stílus, amelyet Jézus magára vett a megvetettekért. Ebben a stílusban lép elem legszeretreméltóbban, legigézőbbben Jézus egyénisége. Ave Rex! Ha igaz az, amit Hettinger mond az ő Apológiájában: hogy a mióta Krisztus emberré lett, attól fogva embermegvetés nem lehetséges többé, — akkor még inkább igaz az, hogy amióta Krisztus a rúgottakkal egy színvonalra ereszkedett le, azóta nem lehetséges embermegvetés. S ha mégis túlbőven van, nem azért van, mert elvileg lehetséges.

3. Krisztus utódjainak követendő magatartása:

a) Milyen legyen?

Ezzel a szóval foglalhatjuk össze: legyen szolidáris a rúgottakkal! Neki ők is Isten gyermekei, testvérek még akkor is, ha nem lelki gyermekei. Krisztus igazi utódjának, és mint magának Krisztusnak, egészen különösen meg kell látnia Isten képét és Isten vérét, főleg a vergődő embertestvéren. Nem is nehéz ez az igazi apostoli léleknek. Könnyen megéli azt, hogy a rúgottak tulajdonképpen őhöz válnak rúgva, hogy lelkének összes melegével istápolja őket. Feledtetni velük rúgottságuk keserű sorsát és értékessé teszi nekik kereszties életüket.

A szolidaritásnak legmagasabb foka pedig az, hogy valaki annyira rászívesen lemondva a kultúráról magáévá teszi a rúgottak sorsát, nem főúri leereszkedéssel, hanem mint a világ legtermészetesebb dolgát, úgy teszi magáévá az ő életszintjüket.

A szolidaritásnak legmagasabb foka pedig az, hogy valaki annyira ráteszi életét az elesett embertestvérek boldogítására, hogy hajlandó teljes áldozattá lenni értük. Erre az életkörülményeik, sőt maguk az elesett embertestvérek is bőséges alkalmat és eszközt fognak nyújtani.

b) Következtetés

Azt hihetnők, hogy Krisztusnak elsodró példája az Ő paputódjaiban egészen megújulva sűrű sorokban áll a világ szeme előtt.

Igaz az, hogy Krisztus szellemének voltak és vannak a katolikus papságban is elsőrangú hordozói és hogy a papi karakterből jutna elég kegyelem ahhoz, hogy az elszánt papi egyéniséget fölemelje erre a magaslatra. A valóság azonban rettenetesen sivár. Rengeteg a pap, akinek barbár lelke van és aki Krisztus betlehemi és názareti szellemének karikatúrája. És hát végeredményben önhibájából jut ide a papi ember, habár segíti őt abban, hogy idejusson a kölcsönös papi szolidaritásnak és papi lélekistápolásnak ma még sok ordító hiánya.

Szerencsés ember, vagy pap az, akinek a lelke úgy alakulhatott, hogy szinte külön érzéke van a rúgottak iránt nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is, főleg a saját részéről való áldozatok meghozásában. Ez emberi fejlődési szempontból, sőt még papi fejlődési szempontból is igen magas dolog. Egy azonban bizonyos, hogy Krisztus a felebaráti szeretet parancsában és az azt megvilágító példabeszédben az irgalmas szamaritánusról ezt a nagy dolgot minden embernek súlyos kötelességévé tette. Ha mégis hiányzik nagyon sok emberben, aki nem pap, az még csak hagyján, — de ha hiányzik sok papban is, azért bizonyára egészen súlyos ítélet fog járni.

Meg kell jegyeznünk még azt, hogy a mai kornak legklasszikusabb papja pont a kiteljesedett irgalmas szamaritánus.

54. JÉZUS MUNKÁS ÉLETÉNEK PÉLDÁJÁVAL MEGSZENTELTE A MUNKÁT

I. Prael: Gondoljam el Jézust munka közben.

II. Prael: Kérjem azt a nagy kegyelmet, hogy az én munkám is megszentelt legyen.

1. Jézus sokat dolgozott

Egész munkás volt. A munkára ment rá az ideje, egyik nap a másik után. S nemcsak immel-ámmal.

a) Ideálisan dolgozott, mint aki legjobban tudja, hogy a munka minden perce örök értéket jelent, ha a kegyelem állapotában végezzük.

b) Hogy a munka elsőrangú ima, Istendicséret, ha tiszta szándékkal végezzük.

c) Hogy a munka méltó az emberhez, jellemnevelő és lélekráfrissítő.

d) Hogy a munka szükséges az embernek, különben testileg, lelkileg ellustul, elsatnyul; hogy a jó munka adója az apostoli siker tőkéje.

Jézus az Ő példájával elzengte a munka ismeretlen isteni himnuszát, világgá hirdette a munka evangéliumát.

2. Az Isteni Munkás fönséges példájának hatásai:

a) A munka pogány fogalma megváltozott: tehát többé nem gyalázat és nem átok, mint ahogy a világ gondolta: nem gyűlölni, hanem szeretni kell, mert roppant érték.

b) A munkás rétegek becsülése és sorsa megváltozott. Ez egészen kiütött már abban, hogy rabszolgából pápa is lehetett, — de nem kevésbé abban is, hogy páli Szent Vincék és sokan mások rabokká tudtak lenni, azért, hogy rabokat váltsanak ki.

c) Minden dolgozó ember homlokára dicsfényt fon, szívébe vigaszt áraszt. Csak aztán beszéljen is erről a pap a szegény, kérges kezű, barázdás homlokú embereknek.

3. Vajon észlelhetők-e ezek a mondott hatások nálam is?

Indokolt a kérdés, mert pogány hajtás vagyok én is, az isteni oltás lassan fogamzik bennem. Szinte mindig megmarad valami őspogány réteg minden embernek lélektanában s ez mint rejtett tűzhányó, könnyen kitör.

Figyeljem meg felfogásomat és hasonlítsam össze Krisztuséval. S ha hibás, javítsam. Imádkozzam is buzgón a többi pogányért! És vezekeljek! Meg lévén győződve, hogy a mai társadalmi, gazdasági problémáknak itt a gyökere.

Názáreti Jézus, taníts meg minket Hozzád méltó komolysággal, szívósággal és munkaszeretettel dolgozni!

55. JÉZUS LEGFŐBB MUNKAMOTIVUMA

Jézus dolgozó helyzetben.

Kérjük a nagy kegyelmet, hogy *índítékait megértsük.*

I. a) **Miért dolgozott Jézus?** Mert ez volt Atyja akarata. „Nem azért jöttem, hogy az én akaratomat cselekedjem . . .” Ez az én eledelem, hogy annak az akaratát cselekedjem, aki engem küldött. „Hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és úgy cselekszem, amint meghagyta nekem az Atya.”

b) **Mit dolgozott Jézus?** Amit az Atya kívánt Tőle. Bármit kívánt volna is Tőle, épp oly szívesen megtette volna.

c) **Hogyan dolgozott Jézus?** Ahogyan az Atyának legjobban tetszett. Egész odaadással és nagy szeretettel.

Amikor este feküdni ment, az a boldogító tudat járta át a lelkét: megtettem, Atyám, a Te akarodat. Ha komoly munka állt előtte, mosolyogva mondta: Legyen meg . . . Ha baj, sikertelenség érte, válasza ez volt: Szívesen, Atyám, hiszen Te mindent jól tudsz, azt is jól tudod, miért adod ezt.

Tegyünk nagy különbséget a munka matériája és formája között. Áldozott Káin és Ábel is. Nagy az emberek munkaindítékában a különbség.

II. a) **Miért dolgozunk mi?** Mit dolgozunk mi? Amit okvetlenül kell, és ami ízlik. Istennek nem jó minden.

b) **Hogyan dolgozunk?** Modo communi . . . Nem tudnánk mi alchímisták lenni? Nem tudnánk mi Isten kedvencei lenni, akiket a munka szentté tesz? És boldoggá lenni a munka által? És Isten akarata által sikerünk volna akkor is, akár van sikerünk emberileg szólva, akár nincs!

III. **Próbapercek.** Azért akarunk dolgozni, azt akarjuk elvégezni, amit Isten akar.

Mikor nincs valami kedved szerint, beteg vagy, megaláztatás, sikertelenség ér, akkor válik el, hogy ez a beállítottság gyöngyszem-e, vagy csillogó üveg; briliáns-e, vagy kereskedői csalafintaság. Pedig még ezekben a próbapercekben sincs egyszerűbb és vigasztalóbb zsinórmérték Isten akaratánál, mert ezzel nem lehet tévedni és nincs bűn és nincs szomorúság. Szeressük azért Atyánk akaratát. Ne csak mondjuk a Miatyánkban, hanem életünkben is valósítsuk és nemcsak per resignationem, hanem per summam aestimationem.

56. JÉZUS ENGEDELMESSÉGE NÁZÁRETBEN

1. Erat subditus illis.

Szemléljük Jézus názáreti életének engedelmisségi tényeit. Lássuk meg, hiszen nem nehéz meglátni, hogy milyen készséggel, milyen tisztelettel, milyen könnyedséggel, milyen örömmel és a felsőbb akaratnak milyen tökéletes végrehajtásával engedelmeskedik.

Még mélyebben gondolkozva egészen megdöbben minket az az igazság, hogy Isten engedelmeskedik így az ő teremtményeinek. És pedig egészen komolyan, úgy értve azt, hogy Istennek ennek az engedelmisségében nincsen semmi képzeltetés. Nehezen tudjuk ezt megérteni, ha ugyan egyáltalán megértjük. Hiszen az is nehézséget okoz nekünk, hogy Jézus emberi értelmével is jobban értette a dolgokat, mint szülei és jobban tudta, mi a leghelyesebb konkrét teendő.

S mintha főséges lényének egész férfias bátorságával mondaná oda nekünk: értsétek meg, hogy nem az a fontos, ki vagyok én és mit értek a dolgokhoz, hanem az, hogy nekik alá vagyok rendelve az Atyától és akaratuk az én cselekvéseimnek a szabálya.

2. Jézus indítékai erre a csodálatos harminc esztendei engedelmisségre

a) Egyetlen lényeges indítéka az Atya akaratja. Ezzel már ezt is kimondottuk, hogy Jézus akkor, amikor szüleinek szót fogadott, tulajdonképpen mindig mennyei Atyjának engedelmeskedett.

Csodálatos az isteni tekintélynek ez az áttétele a teremtményekre. Ezzel akarta Isten megteremteni a földön a teremtmények nagyszerű elrendezését és összhangját. De ugyanakkor fölállította pont ebben az alárendeltségben és engedelmisségben az ember istenszolgálatának a legfőbb próbáját. Ezzel egyben azt is kimondottuk, hogy ez az alárendeltségi és engedelmisségi út az Istenbe való kapcsolódásnak, az igaz vallásosságnak és az érdemszerzésnek, végeredményben tehát a tökéletes kifejlődésnek igazi és főséges útja.

b) Jézus másodrendű, de azért fontos indítéka volt a beteg világ gyógyítása az ő csodálatos példájának az orvosságával. Az ember ugyanis a paradicsomban megzavarodott és pedig pontosan az engedelmisség területén. Azt szerette volna, hogy Isten legyen, vagyis más szóval, hogy senki fölötte ne álljon. De ez már a második stáció volt. Az első már korábban kezdődött Lucifer esetében. A Szentírás világosan mondja, hogy ő is az engedelmisségen bukott el (Non serviam!) Azóta az emberiség apraja és nagyja, okosa és ütődöttje sajátos engedelmisségiszonyban szenved. És amikor az emberies szellem a kegyelmies szellemet kiszorítja, akkor előbb-utóbb előáll a „non serviam“, az ütközés, az engedel-

messég világnézetének lenézése és megvetése. Éz ami ezzel jár: az emberi szellemnek olyan útja, amelyre Lucifer és az első emberpár jutott. Roppant merész vállalkozás volt az emberiséget erről az útról az igazi útra terelni és csakis olyan világos példaadással lehetett elkezdni a helyes útra való terelgetést, amilyen Jézus názáreti élete volt.

Okuljunk Jézus názáreti életének példáján és erős két kézzel állítsuk magunkat az engedelmisség Krisztusi síkjára. Ez annál is inkább jelszó ma, mert a luciferi engedetlenség sohasem kísértett inkább, mint ma.

Aki a mai világban emberek lelkének orvosa akar lenni, annak jól meg kell járnia a názáreti Jézus engedelmisségi útját.

57. JÉZUS TOVÁBBI ÉLETÉNEK ENGEDELMESSÉGE

1. **Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.**

Hogy ez valóban így volt, arról maga Jézus tanúskodik. Cselekvéseinek egyetlen mértéke, szabálya az A tya a k a r a t a. Pl. ilyen kifejezésekkel: „az én eledelem az, hogy annak akarátát tegyem, aki engem küldött.”

Elvitázhatatlan tény, hogy Krisztus függő lény, tettei nem önnállóak olyan értelemben, mintha abszolút függetlenek lennének, vagyis egész élete függő viszonyban eltöltött élet.

Almélkodom ezen és kérdezem meg, hogy valóban a legnagyobb szellem, a legelső ember, az Isten-ember is engedelmeskedik és függőéletet él? Szégyenkezzem egyben azon, hogy engem zavar a függőviszony, hogy én eddig a függést talán megalázónak és gyerek-dolognak tartottam.

De érzem meg Krisztusnak függőviszonya mögött az Ő roppant szeretetét. Mert csak ez a szeretet vihette Őt arra, hogy életét így élje le. Igaza volt Szent Pálnak, amikor ezt így fejezte ki, hogy „szeretett engem és fölál-doza magát érettem.”

Rebegjek forró hálát a kereszt tövében azért, hogy Jézus miattam is élte ezt az ő engedelmes életét a kereszthalálig.

Aztán vessek számot magammal, hogy megértem-e Jézus példáját, nekem szánt tanítását? Ne legyek süket, hanem nyissam föl és tárjam Jézus példája elé egész lelkemet és égessem bele értelmembe, szívembe és akaratomba azt a nagy Igazságot, hogy a legnagyobb földi teljesítmény a tiszta szeretetből való tökéletes engedelmisség.

2. Jézus elképesztő engedelmissége az Oltáriszentségben

Egészen kiszolgáltatta magát az emberek kezébe. Még azt sem igényelte, hogy legalább tisztességesen bánjanak Vele. Minden kikötés nélkül átengedte magát. S azóta abszolút engedelmisséget gyakorol emberi szavaknak, emberi cselekedeteknek. Sőt valamiképpen még az emberi rosszakaratnak

Is kiszolgáltatta magát, mert hiszen bűnös kézzel bárki is hozzányúlhat. Nincs testőrsége, amely megvédi. Tiltakozásnak egyetlen hangja sem hagyja el ajkát. Valóban olyan, mint egy tárgy, amellyel bárki bánhatik tetszés szerint. S erről a tárgyról gondosan el van tüntetve minden külső jel, amely az embereket zavarná, visszatartaná szabadságuk teljes gyakorlásában az Eucharisziával szemben.

Vegyük hozzá még azt, hogy a szentáldozás által az Úr Jézus minden embernek kiszolgáltatta önmagát. Álmélkodjunk ezen a csodálatos kiszolgáltatottságon és emberek iránt való engedelmisségen, amelyet Isten gyakorol még pedig úgy gyakorol, hogy a legképtelenebb viselkedésnek sincs közvetlen megtorlása.

Ha jól meggondolom ezt, lelkem lángra lobban ekkora szeretetnek láttán, mert hiszen csak a szeretet képesítette őt ilyenfokú engedelmisségre. És itt jön számomra a csattanó: ha az Istenember ennyire volt képes, vajon lehet-e akkor nekem nehéz és panaszos az engedelmisségem?

3. Az engedelmes Jézus példájának hatása az Egyházban

Az Anyaszentegyház roppant nagyrabecsüli az engedelmisséget. Létkérdésének is tartja. S meg van győződve, hogy ahol engedelmisség van, ott van Isten szelleme, a kegyelem, az igazi lelkiélet, a biztos erény.

Nem csoda tehát, hogyha a tökéletesség intézményeiben, a szerzetes rendekben ez a legfontosabb. Nem csoda az, hogy az Egyház minden hőslélkű gyermekét megragadta és magával sodorta Jézus engedelmisségének a példája. Nemcsak suscipé-s szellemben vállalták az engedelmisséget, hanem szabadságuk és függetlenségük teljes elvesztésével is szívesen lettek a szeretet foglyaivá és rabszolgáivá náluk sokkal értéktelenebb emberek tekintélye és parancsa alatt.

Erezzem meg ennek a hatalmas emberi teljesítménynek a fönségét. Istennek rendkívül tetszik nemcsak Jézus engedelmissége, hanem emellett és emiatt Jézus testvéreink engedelmissége is.

Elsősorban tehát azért kedves Isten előtt minden engedelmisség, mert többé-kevésbé hasonlít Jézus engedelmisségéhez. De aztán azért is kedves Isten előtt, mert az őszinte, a becsületes léleknek komoly erőfeszítésébe és sokszor igazi önfeláldozásába kerül.

Épp ezért természetes, hogy Isten sok kegyelmet kapcsol hozzá, a tökéletes kifejlődésnek útjává teszi, sőt sokszor nagy külső adományokat, vagy csodákat kapcsol hozzá. (Gondoljunk Ábrahám engedelmisségére.)

58. JÉZUS ELINDUL APOSTOLI ÚTJÁRA

Nézzük Jézus személyét és figyeljük Szívét, lelkét.

Uram, add, hogy mindig jobban megismerjelek, megszeresselek, és mindig hűségesebben követhesselek, főleg apostoli útjaidon.

NB! Amik itt következnek, azok nem egyszerű elképzelések, hanem jól megfontolt következtetések a személyek és viszonyaik ismeretéből.

A) Jézus megteszi előkészületeit.

1. Egy meghitt társalgás alkalmával bejelenti Édesanyjának, hogy nemsokára eltávozik. Atyjának szent akarata a nyilvános élet útjaira rendeli. El kell válniuk, Szűz Máriának egyedül kell maradnia.

Nézzem Szűz Mária meglepődését, arca elborulását. De nem esett össze. Erős asszony Ő és tudja, hogy mindenképp fölött van Isten akarata.

2. Jézus, mint Szűz Máriának is főntartója Szent József halála óta, biztosítani igyekszik Édesanyja megélhetését.

Talán megműveli kis földjüket, kertjüket, eladja ács-szerszárait, beszedi kinnlevőségeit, rokonokkal tárgyal, hogy nem viselnék-e gondját Édesanyjának. Jó embereket megkér, hogy látogassák meg és vigasztalják, ha nagyon elhagyatottnak érzi magát. Mindent megjavítgat a házban, a ház körül, még a kerítést is rendbe hozza. Szeretettel segítget Édesanyjának, hogy könnyítsen a szívén.

3. Lelkében lemond mindenről, amihez itt évtizedek emléke fűzi: a falucskáról, a házikóról, udvarról, kertről, fáról, amelyet talán ő ültetett és gondozott, virágokról, műhelyről, lakószobáról, állatokról és mindenképp Édesanyjáról.

(Az apostolnak teljesen felszabadultnak kell lennie. Az apostol elsősorban és lényegesen áldozatból van összetéve. Minden kötelékből ki kell bontakoznia.)

Figyelem és tanulmányozom Jézus lelkét és szívét. Emberi lelke és Szíve volt neki is, amely egészen fölfogta a teremtményeknek Istenből való értékét, ha nem is tapadt hozzájuk, érzett és szeretett. Szerette ő bizonyára a legkisebb fűszálat is. De amikor az Atya akarata int, az első pillanatban készen áll odahagyni mindent és menni, ahová az Atya hívja.

Jézus Krisztus, a Te első ilyen apostoli áldozatodra kérünk Téged, taníts meg minket kiszakadni minden emberi kötelékből, amely a legkisebb fokon is gátolna abban az apostoli életben, amelyre hívsz minket.

59. JÉZUS ÉS SZŰZ ANYJA KOZVETLENUL AZ APOSTOLI ÚT ELŐTT

1. Édesanyja csomagol Jézusnak: kevés ruhaneműt és kevés ételneműt; mert Jézus alig akarja elfogadni, azt is inkább Szűz Mária iránt való szeretetből.

Vajon behulltak-e Mária könnyei a csomagba, s vajon keserű könnyek voltak-e azok, vagy csak az Isten szent akaratán megnyugvó szív önkéntelen termései?

2. Utoljára együtt étkeznek a názareti hajlékban.

Figyeljem meg, hogyan teszik, mit mondanak és lelkük legmélyén mit éreznek.

3. Jézus búcsúzik Édesanyjától.

a) Milyen lehetett az a búcsúzás? Vajon mondott valamit Jézus, talán köszönte a nevelést?

b) Bizonyos, hogy Jézus a legmélyebb meghatottsággal búcsúzik az Egyetlentől, aki őt szülte és nagy gonddal felnevelte, aki Őt igazán ismerte és szerette, aki neki legkedvesebb, mert oly tökéletes volt és mert mély lelkébe itta szent Fiának minden szavát.

c) Bizonyos az is, hogy Szűz Mária a legmélyebb anyai meghatottsággal búcsúzik az Egyetlentől, aki neki gyermeke, életének vigasza és támasza, aki őt tökéletesen megértette és aki nagy szeretetét még nagyobb viszonozta.

d) Milyen lehetett az elválás? Hol váltak el, meddig ment Szűz Mária Jézussal? Hogy nézett és meddig Jézus után? Hogyan tért vissza? Hogyan érezte magát egyedül a názareti házban?

Gyakorlati megjegyzés: Úgy látszik, hogy a legfőbb cselekvési norma nem a szív, hanem az értelem, nem az emberies elgondolás, nem a természetünknek hízogó önelhatározás, hanem Isten akarat. S ennek követségében van az igazi nagyság. Értem tehát, hogy Jézus és Mária minden fájdalmuk mellett is megbékélt szívvel ölelték át ezt a legszentebb akaratot.

60. A NÁZARETBŐL KISZAKADÓ JÉZUS ÁLDOZATA

Jézus Édesanyjától elválva, elszántan tovább halad. Talán vissza sem néz. Pedig lehet, hogy lelkét szorongatják a válás érzelmei.

Uram Jézusom, add meg nekem a kegyelmet, hogy megértsem és megszeressem a Te áldozatos Szívedet, Lelkedet.

1. **Mérlegelem áldozatom súlyát** és érzelmeim hullámzását Vele kapcsolatban.

Elhagytad otthonodat, pedig az bizonyára meghitt, kedves volt. Elhagytad nyugodt, békés, zajtalan, imádkozó életedet. Elhagytad megszokott foglalkozásodat. Elhagytad Édesanyjád és benne egyetlen gondviselődet. Elhagytad mindennapi kenyeredet.

Mégy koldússzegényen, árván, minden és mindenki nélkül idegenbe.

És nézel elébe a semminek: nem lesz otthonod, puha ágyad, vánkosod, meleg tűzhelyed, ételed. Nem lesz biztos anyagi forrásod. Vándor, koldús, hányatott falevél leszel.

Sőt — még apostolaid körében is — nehéz, sikertelen munkának és a keserű végnek nézel elé.

NB) Ez a menetelő Jézus olyan igazi képe a szegény papnak, aki megy rendeltetése helyére. Van ebben valami egészen fönséges, hadvezéri és hódító, természetesen nem a világ arányai szerint.

2. Miért kellett meghoznod ez áldozatot?

Tudom, hogy Atyádnak szentséges akarata volt. De miért akarta így Atyád? Bizonyára azért, hogy

a) Tanítsd mindenkori apostolaidat lemondásra, szinte mindenről. Ez a lelki lemondás *conditio sine qua non* — az apostolnál.

b) Tanítsd őket függetlenségre a teremtett dolgoktól.

c) Tanítsd őket teljes önátadásra a hivatás munkája iránt.

3. Mi tette könnyűvé ez áldozatodat?

Bizonyára az Atya szeretete, a lelkek szeretete és a példát követő hősök serege.

61. CSAKUGYAN OLYAN FONTOS A LEMONDÁS, AZ ÁLDOZAT AZ APOSTOL ELINDULÁSÁNÁL?

Bevezető megjegyzés: Hiszen az életben ritkán látjuk, hogy olyan igazi lemondással és áldozattal mennének a papok szentelésük után a lelkek közé.

1. Igen! Valóban nagyon fontos ez!

a) Az apostolnak tiszta látásra, tiszta és biztos akaratiságra van szüksége. Különben vak fogja vezetni a világtalant. Ehhez azonban szükséges, hogy az apostol önzetlen, önfeláldozó és teljesen Istentől élő lény legyen.

Amde ilyen csak emelkedett lélek lehet, aki magát kitépte a teremtmények lefogó és zsibbasztó karjaiból. Hiszen mindennapi tapasztalatból tudjuk, hogy a teremtményekhez tapadt lélek nem tiszta látású, nem tiszta akaratirányú, nem önzetlen, nem önfeláldozó, stb.

b) Minthogy a lelkek üdvének leglényegesebb akadálya épp a teremtményekhez való tapadás, azért kell, hogy az apostol részéről üdvözítésük munkájának első lépése a példa legyen; példa a vezér részéről, miként nem kell tapadni a teremtményekhez. Ez hatásosabb prédikálás, mint a szónoklás. De elengedhetetlen a szónoklás is.

c) Ahhoz, hogy az apostol az igazi természetfeletti életgyarapodásnak és életsokasodásnak termékeny gyökere legyen, sorsában érvényesülnie kell a krisztusi nagy törvénynek, amely így szól: „Hogy ha a gabonaszem nem hull a földbe . . . ha pedig behull és meghal ott, akkor bő gyümölcsöt, termést hoz.” A legnagyobb apostol Jézus Krisztus a legegyszerűbb szavakban és mindennél világosabb hasonlattal kimondotta az apostoli áldozatnak nagy törvényét.

A mi füleink nem süketek, nem is lehetnek azok.

2. Bármilyen áldozat, lemondás elegendő?

a) Nem. A kénytelen, a muszáj, a savanyúan hozott áldozat nem elegendő. Annál kevésbé elegendő a dörmögve, morogva, talán szitkozódva hozott áldozat . . . , amelynek ritkán lesz jó vége.

b) Egész lélekkel hozott áldozat elegendő! Vagyis a készségesen, szívesen, nagy lélekkel hozott áldozat. Az érzelmi örömmel nem szükséges mindig jelen lennie, mert nem ez a lényege. Gondoljunk Ábel áldozatára, a Szűz Anya áldozatára.

Tehát az áldozatban a lélek a legfontosabb, amellyel az áldozatot mutatom be. Hogy nagyobb, vagy kisebb dolgot áldozok-e, az csak másodsorban jön számításba.

Megjegyezhetjük, hogy amikor legjobban tapad lelkünk a földhöz, rendszerint ott van a legfontosabb áldozni való! Ott lesznek döntő győzelmeink, vagy döntő vereségeink!

3. Van-e nekünk alkalmunk lemondást gyakorolni, áldozatot hozni? Igen!

a) Vannak alkalmaink nagy lemondásokra is, nagy áldozatokra is.

bb) Legalább léleken. Tudjuk ugyanis, hogy a jó Isten igen nagyra értékeli a mi legbelső akarati magatartásunkat, pl. az ilyen magatartást: Mindent szívesen odaadok, vagy elhagyok Érted Uram, amit kívánsz, vagy fogsz kívánni.

cc) De talán gyakorlatban is van alkalmunk nagy lemondásokra és nagy áldozatokra, mert hiszen nagy dolog nekünk minden, amihez a lelkünk tapad. A legkisebb dolog is lehet nagy lemondás tárgya.

b) Kis lemondásra és kis áldozatra rengeteg alkalom nyílik napi életünkben. Sokszor a legegyszerűbb és legtermészetesebb dolgok nekünk sorozatos áldozatokat jelentenek.

Ne tegyük túl magunkat könnyelműen az áldozati alkalmakon és ne fussunk meg gyáván előlük. Hiszen olyan értékes tettek ezek, ha a lemondás és áldozat szellemében nagy lélekkel végezzük őket. És a jó Isten épp az apró áldozatok útján vezet minket a nagy kifejlődés felé.

Értelmezzük tehát legkisebb nehézségünket is a nagy apostoli áldozat látószögéből, mint annak kis töredékét.

4. Vizsgáljam meg magamban ezt az áldozati lelkületet, ezt az áldozati vállalkozó kedvet! És ha fogyatékosnak találom, akkor építsem ki mindenáron. Ha pedig erősnek találom, akkor legyek nagyon hálás érte Istennek és őrizzem állandóan, féltő gonddal.

62. A PAP EGÉSZ SORSA AZ ÁLDOZATOS LELKÜLET FÜGGVÉNYE

Az Úr Jézus fölemelt fővel, kemény léptekkel halad hivatása felé. Bár csak Jézust megismerném . . .

1. Ne csodálkozzunk ezen, hiszen a pap

a) hivatalos áldozat-bemutató, sőt az áldozat-bemutató a főhivatása, Ehhez elsősorban áldozatos lelkület szükséges.

b) Egész élete objective et obligatorie, — vagyis ahogy annak lennie kell, — egyetlen nagy áldozat.

c) Kötelességszerűen a legtökéletesebb emberi típus. Már pedig ebben a világrendben minden értékes, pláne tökéletes élet keresztekkel körül-sövényezett, vagyis áldozatos élet.

d) A világmegváltás végtelen áldozattal történt. A megváltás közvetítése sem lehet másképp. Már pedig a pap közvetíti.

2. Döntsük el egész papi sorsunkat!

a) **D e n e a l k u d o z v a !** Hiszen a papi élet nem kemény kénytelenség. Még akkor sem, legalább nem halálos bűn terhe alatt, ha Isten valakinek kinyilatkoztatná is akaratát, hogy pappá legyen.

b) Hanem a n a g y l é l e k a b s z o l ú t k é s z s é g é v e l, azzal a lelkes elszántsággal, hogy kell nekem az e g é s z p a p i h i v a t á s o b j e c t i v e ! Úgy, amint van Isten elgondolásában és amint kaptam Isten kezéből!

c) E d ö n t é s, m i n t e l e v e n e r ő, m i n t é l e t g ó c s z e r e p e l j e n é l e t ű n k b e n ! Ha bármilyen hull nyakunkba, mondjuk: ez természetes. Ez az én hivatásom! Ez a nagy életnek aprópénzre váltása.

3. Ha valóban pappá leszünk, a pappálevés látószögéből mérlegeljük: **melyik papi tragédia ér többet?**

a) áldozatos lélek nélkül tönkremenni, vagy

b) áldozatos lélekkel tönkremenni?

Mert harmadik lehetőség nincs!

63. TALÁLKOZÁS JÉZUSSAL a PUSZTÁBAN

Fölkeresem és titokban megfigyelem az Urat.

Őszinte kérés: Uram, bárcsak egészen megértenélek Téged, mert tudom, hogy Te mindent nagyon bölcsen cselekszel.

1. Csodálkozom.

a) Látom ugyanis, hogy

aa) elvonult, mint aki menekül az emberektől és maga is alig tudja, hová menjen, mígnem olyan helyet talál, ahol nyugodtan tud lenni.

bb) imádkozik, mint akinek minden sikere ezen múlik, pedig hát igen nagy fába vágta a fejszáját.

cc) Vezekel, mint egy most megtért bűnös; nem eszik, nem iszik, talán nem is alszik.

dd) Látom végül azt is, hogy mindez valami különös előkészület.

b) Azt azonban nem értem, hogy mirevaló mindez?

aa) Elvégre Ő Isten-ember, és oly tökéletes. Aztán Názáretben már 30 éves koráig készült az ő apostoli munkájára. Hát vagy ott nem készült jól, vagy ez fölösleges-és mégis érzem, hogy nincs igazam, amikor ezt mondom. Végül is éppen most dicsőítette meg mennyei Atyja is s mintegy elküldte az emberek közé, azokat pedig felszólította, hogy Őt hallgassák! Éz az Úr Jézus mégsem beszél, a nép hiába akarná hallgatni Őt, nincs sehol.

bb) És az üdvösség munkája olyan sürgős lenne, csak nézzünk szét a földön, hogyan tódulnak az emberek a pokol felé.

cc) És hozzá még 40 nap! Miért nem elég, mondjuk, három?

2. **Kérdezzük meg az Urat!** (Kicsi eszünk úgy sem jut a végére ennek a dolognak.)

Megjegyzés: természetesen mi csak lélekben figyelhetjük, vajon mit válaszol nekünk. Nagy gondolatait, akaratirányát tökéletesen ellesni nem vagyunk képesek. Talán ezeket válaszolja nekünk az Úr:

a) Ha valaki világos ésszel és nagy lélekkel átfogja ezt a teremtett világot, az tudja, hogy semmi sem fogható benne ahhoz, hogy legyen meg mindenben Isten akarat. Különösen mindennek felett áll ez az akarat, amikor számomra világosan jelentkezett akármilyen alakban. Már pedig így volt ez a jelen esetben. „Ductus est a Spiritu in desertum.” Mt 4, 1.

Ha tehát Jézus számára világosan Isten szándéka ez a 40 nap, akkor e szempont mellett minden más szempont eltörpül. Még akkor is, ha ezalatt a 40 nap alatt az egész világot üdvözíteni lehetne.

Applicatio: Hogyan állok én? Nálam is eltörpül minden egyéb szempont e mellett? Még ha a világ akarna is összedülni, akkor, amikor én Isten valamely akaratát cselekszem?

64. VAJON MIÉRT AKARHATTA A MENNYEI ATYA JÉZUSNAK EZT A PUSZTAI VEZEKLÉSÉT?

És a Szentlélek miért vitte Őt ide?

A szent szövegben megadott célhatározói mellékmondattól szinte megdöbbenünk. Ott ugyanis az áll, hogy „ductus est Spiritu in desertum, ut tentaretur a diabolo.”

Úgy látszik, a legmélyebb ok e mögött a förtelmes jelenség mögött van elrejtve. Kétségtelen valóban az, hogy Jézus, a mi lelkünknek nagy apostola, miérettünk vette magára ezt a vezeklést, amelynek vége az a döbbenetesen merész pokoli kísértés volt.

A pusztai vezeklésnek két nagy része van:

1. Az első rész tart a kísértésig. Ezzel bennünket, mint megdönthetetlen hatalmas argumentummal okított a mi isteni Mesterünk, hogy nekünk minden egyes dolgunkat Istennel, megtisztult lélekkel és nagy összeszedettséggel kell kezdenünk.

Értsük meg ezt a nagy tanítást, vagyis gyümölcsoztassuk életünkben Jézus fönséges példáját.

2. A vezeklésnek másik nagy szakaszával, vagyis a megkísértéssel az Úr Jézus Krisztus bennünket vigasztalni akart.

Ugyanis a nagy fölmagasztaltatás és nagy küldetés Isten elgondolásában hideg realitások zuhatagával kezdődik. Jézus is a minap lépett nagy apostoli küldetésének útjára, az imént dicsőült meg, és most, mint a legrémesebb zuhany zúdul rá szent testére és lelkére az a potestas tenebrarum, amelylyel Ő éppen döntő harcát akarja vívni.

Ha jól megértettük Jézusnak ebben a fönséges küzdelmében kifejezett nagy tanítását és még nagyobb vigasztalását, akkor könnyedén megértjük a szentpáli küzdelmeket is a sötétség hatalmával és más nagyrahatott lelkek verejtékes küzdelmét ugyanezzel a hatalommal.

Applicatio:

Mi is meg fogjuk tapasztalni az életben nem is egyszer, hogy ha Isten felemel, sokat ad és sokra hív, a mi nagylelkű elindulásunk Isten útján hamarosan komoly, sőt talán súlyos megpróbáltatások területére jut. Ne vegyük zokon Isten részéről a megpróbáltatásokat, ha még olyan megalázók lennének is, mint amikor Jézust megragadja a Sátán, vagy pedig olyanok, amilyenekről Szent Pál beszél, hogy szinte öklözi, pofozza a Sátán.

Vegyük sorra esetleges nehézségeinket, amelyekben úgy érezzük, hogy benne van a Sátán keze is és terítsük rá ezekre az egyes esetekre a nagy jézusi vigaszt. Itt most csak egy-két kis részletezést:

Ne zavarodjam meg, ha nagy felemelkedések (pl. lelki gyakorlatok) után ott a kaján Sátán és talán torkon ragad.

Ne zavarodjam meg, ha sikerült elméledkedések után megint rámvigyorog a Sátán és talán torkon ragad.

Ne zavarodjunk meg, hanem a diadalmas Jézus erejében álljunk keményen a sarkunkon! Van ehhez éppen elég jogunk és erőnk.

Végül pedig raktározzuk el magunknak azt a biztos meggyőződést, hogy a földi stílus, különösen az apostolnál, ilyen colluctatio cum postestate te-nebrarum (viaskodás, birkózás).

Köszönjük meg Jézusnak ezt a nagy vigasztalást, amelyet Ő nekünk pusztai nagy áldozatával hozott.

65. JÉZUS 40 NAPI IMÁJAVAL, VEZEKLÉSÉVEL ÉS MEGKÍSÉRTÉSÉVEL KIZÁRÓLAG A LELKEKNEK AKART HASZNÁLNI

I. **Valóban:** Nem Atyjának, — nem önmagának, — nem az angyaloknak, — hanem csak az emberi lelkeknek.

Ellenvetés: ha igazán használni akart volna nekik, sietnie kellett volna közējük.

Felelet: Honnan tudod oly biztos bölcsességgel?

A léleknek elsősorban nem fizikai jelenlétünk használ, hanem az Isten kegyelme, s azt legkönnyebben biztosíthatod nekik, nem ép jelenléteddel, hanem kieszközléssel. S ez annál biztosabb, minél inkább Isten akaratát teszed, s minél inkább Ővé vagy szeretetben.

II. **Erdemes volt-e lelkekért ekkora előkészülettel fogni a munkához?**

I g e n !

1. **Önmaguk miatt!**

a) Hiszen értékeik: organikus és szellemi lények. Egy-egy kicsi világ mindegyik örök hazajutással. (Ehhez képest semmi naprendszerünknek a pályafutása. Nem gyöngy, nem gyémánt, hanem annál sokkal-sokkal több a lélek. Pedig a gyöngyért, gyémántért hogy kapkodnak az emberek, hogy marnák és vernék agyon érte egymást!)

b) S ezen értékek szennyben, nyomorban sínylődnek. Pedig egy síró madáron megesik a finomabb lélek. A gyöngyszemet mindenki fölveszi a szemétből is.

c) A lelkek ellenségei pedig rút tyrannusok, vérszopó vámpírok, véredek. Mennyire sajnáljuk a rabszolgákat is.

d) Sőt a lelkeket örök veszély fenyegeti. Minden börtönnél börtönőbb. Hogy megrendülünk, ha látjuk az életfogytiglan súlyos börtönre ítélt rabot. Pedig hát e rabok egyáltalán nem hasonlíthatók az örök rab lelkekhez (pokol).

NB) Hogy ez az érv valakire úgy hasson, hogy őt áldozatokra indítsa a lelkekért anélkül, hogy tőlük ennek fejében jó hasznot várna, — ehhez természetesen emelkedett lelkület kell.

De nem kell ehhez sok, — csak harmonikus lélek. Gyakoroljuk ezt a segítő lelket! Nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy nemcsak a pap, az apostol, de még az igazi ember fogalmához is hozzátartozik ez Isten elgondolása szerint.

Ha pedig mi emellett még el vagyunk telve a lélek értékének tudatával és saját hivatásunkkal, akkor

1) **Éles szemünk lesz:** az utca porában hentergő gyermek, vagy a disznófalka mellett kullogó kondás lelke számára is. Benne ép úgy látjuk a lelket, mint a frakkos méltóságos úrban, sőt talán még jobban, mert amaz sokkal kevesebben törődnek.

2) **Érzékeny szívünk lesz:** bizonyos magnetizmus fog benne dolgozni, amely azon lélek felé fog mutatni, aki jobban rászorul a segítségre.

3) **Erős akaratunk lesz:** hogy fölládozzuk önmagunkat értük. Mert ez a csattanó!

Jézusnál ideális lélekértékelés volt. Őelőtte és az Ő számára igazán érdeemesnek látszott olyan előkészületeket tenni, amelyeket tett.

Jézus Szentséges Szíve! könyörülj rajtunk! Csak Veled leszünk képesek kinyújtózni a mi önző, kisméretű alacsonyságunk keretein túl a lelkek milliói felé, csak azért, mert lelkek és a Tied.

Xavéri Szent Ferenc, könyörögj érettünk!

66. JÉZUS 40 NAPI IMÁJÁVAL . . . (II. r)

2. Istenért

Tőle valók mind a lelkek kivétel nélkül egyformán. (Jobban, mint az emberi test apától, anyától.)

Isten alkotó akaratának munkái, művei ők.

Istenhonososságuk útleveleivel járnak a világban.

Isten képe-mását hordják. Ha jó szemünk volna, észrevennénk rajtuk az Isten-hasonlóságot és ebben leglényegesebb hasonlóságukat egymás között is. (E lényeges hasonlóság mellett igazán semmi az a különbség, hogy az egyik nagy, vagy kicsi, szép, vagy nem szép, erős, vagy gyöngé.)

Isten közreműködésével élnek és az Ő szerető gondviselésének útját járják. (Isten ugyanis elgondolta, kiméri a legjobb utat. Mi aztán elhajlunk róla. Ő pótutakat rajzol, legalább ezeket járjuk hűségesen.)

Isten örök tervei szerint fogadott gyermekei vagyunk, Jézusnak testvérei és az isteni boldogság örökösei.

E szempontokból sajátosan közelednek egymáshoz a lelkek. Testvérek vagyunk jobban, mint a vértestvérek. Egyformák vagyunk nagyon lényeges vonások szerint. Egy útirányunk van. És ha Isten szent akarata teljesedik rajtunk, akkor örökké együtt leszünk, boldogok Isten tervei szerint.

Ha szemünk volna igazán e mélységes rokonság fölfogására, — akkor ráismernénk egymásra.

Jóságos, irgalmas Isten, add meg nekem azt a nagy kegyelmet, hogy Benned tudjak szeretni minden embertestvért!

NB! Hogy ez az érv hasson ránk annyira, hogy a felebarátért képesek legyünk magunkat feláldozni is, ahhoz nagy Istenszeretetet kell, amely átjár minket, feszít és hajt a munkára.

Vessünk kissé számot magunkban ezzel a szeretettel. És amennyiben gyöngének találjuk, vessük fel a kérdést, vajon nem tudnánk-e igazán életerőssé kiépíteni (L: 67-69. elm.)

3. Saját hivatása miatt

a) 1. E hivatás közvetlen célja és feladata volt a lelkek szeretete, a munka érettük egész életen át és végül teljes önfeláldozás az ő javukra.

2. E hivatást elfogadta Jézus. Egész lelkét önzetlenül rátette. Ennek élt. Szerette. Vele együtt elfogadta Isten akaratának akármilyen megnyilvánulásait is e hivatással kapcsolatban.

3. Természetes tehát, hogy amikor Isten akarata a lelkekre vonatkozólag jelentkezett, Jézus teljes odaadással átkarolta.

b) Az én hivatásom és a lelkek

aa) Ismerem én a hivatásomat? Hogy van-e? Hogy mit tartalmaz? Hogy mit követel tőlem? És mit óhajtana maximumként tőlem?

bb) Akarom-e egészen a hivatásomat? Elfogadom-e maradék nélkül? Szeretem-e lelkem egész szeretetével? Az elfogadás és szeretet próbait kiálom-e Isten akarata szerint?

cc) Össze akarok-e még jobban forni Vele, mint ahogy valaha is összeforttam?!

Hízen olyan szép: lelkeket szeretni egész életen át és egész élettel. Olyan szép mécsnek lenni, amely biztatóan csillog a sötétben és biztos útra terel. Olyan szép melegítő fókusznak lenni, amely körül minden dermedtség felenged és sarjad az igazi élet.

Veni Sancte Spiritus! Lélek, aki Jézust a pusztába vitted, tégy velem is akármít, csak lehessen nagy apostol egészen a lelkekért.

4. Jézushoz való viszonyunk a mi sajátos motívumunk

a) Ő nagyon fölkarolt minket. Nemcsak általában az Ő megváltói munkájával, vagyis az Ő szegény, vesződséges életével, verejtékes munkájával, vére hullásával, megfeszülésével, — hanem személyesen is kiszemelt, nevelgetett, tartogatott akkor is, ha makrancoskodtunk, nagyot gondolt rólunk, magasra, Őnmagához egészen közel akart emelni, megváltói szerepével megbízni. S kegyeivel állandóan utánunk jár, segít, eláraszt.

b) Mi pedig igazán hálásak akarunk lenni ezért. Hálánkat főleg tetteikben mutatjuk. Vállalkozunk szívesen mindarra, amit Ő akar, kíván, vagy csak szeretne tőlünk. Azért is legnemesebb ambíciónk keresni, mi az Ő akarata, vágya, óhaja velünk szemben. S ha felfedeztük, — megtenni! Ez a legértékesebb hála.

c) Ezen az úton leszünk önfeledett Jézusszeretők s ugyanakkor önfeledett lélek-szeretők.

Egyszerű útja ez a nagy apostoli lélekértékelésnek.

67. A FÓPARANCS GYAKORLATI KIDOLGOZÁSA EGYÉNI ÉLETÜNKBEN

A szeretet a nagy szentek szerint a lelkek értékme-
rője. Szent Pál: „Ha szeretetem nincs . . .” Szent János utolsó szavai is a szeretetet ajánlották, De a többi szentek is mind-ezzel tűntek ki. Nagyon tudtak szeretni. Nagyon az Istent és Istenért a lelkeket! Tehát minden komoly emberszeretetnek is az Istenszeretet az alapja. Az Istenszeretet, amely kötelesség és jog. Kötelességünk Istent szeretni, mert bármilyen nagyon szeretjük is Őt, még a fényárnyék viszonyában kifejezve sem ér a mi szeretetünk abszolút értékelésben egy morzsányit sem, hisz Ő már létünk első pillanatától végtelenül szeretett minket. A mi törekvéseink, — ha bármilyen tökéletességre fejlesztettük is ki azokat, — csak vérsze-
gény visszhangjai lesznek Isten komoly atyai szeretetének. De ez talán nem is hiba, hogy Ő éppen azért, mert végtelenül szeret, nem méri az eredményt. Legalábbis nem méri azt abszolút mértékkel. Istennek elég a szándék is, mert annak már az alaptónusában benne van az egész Isten felé vágyódó lélek.

Istenem, add, hogy nagyon akarjalak szeretni! Jusson kifejezésre ez az akarás minden életmegnyilvánulásomban, hogy örömet szerezhessek Neked!

A) Ez először is eszünk munkájával történik

A keresztmetszete kb. ez: lássam be, mennyire nekem való az isten-szeretet. Mennyire értékes, mennyire józan dolog, mennyire szép, mennyire boldogító. Ezek után részletesen:

a) Vegyük először a pozitív érveket

1. Ontológiai meggondolás:

Abszolút és megváltozhatatlan az összetartozásunk Istennel. Belőle származunk és belőle élünk, csak benne lehetséges örök fennmaradásunk és boldogulásunk. Semmiféle kötelék, vagy vérségi összetartozás nem fogható ennek a súlyához. Azt pedig jól tudjuk, hogy ahol ilyen szoros összetartozás van, ott a legprimitívebb okosság is azt javalja, hogy bárcsak megértésben és szeretetben tudnánk elviselni egymást.

2. Lélektani szemlélet:

Isten végtelenül megfelel nekünk, értelmes, érző, cél felé törekvő lényünknek. Ha az egész örökkévalóságon át azon gondolkoznánk, hogy milyen hibát lehetne találnunk benne, nem találhatnánk semmit, ami miatt Ő nem felelhetne meg nekünk. Istennek valami kimondhatatlan, az egész örökkévalóságban kimeríthetetlen nekünkvalósága van.

3. Etikai érvelés:

Isten hozzánk való viszonyát abszolút jósága determinálja.

a) Mindaz, amit Ő ad, az nemcsak jó, hanem nekünk való jó, — és végtelenül jóakaró szeretetből jön felénk a legnehezebb kereszttel is. Főleg ezen a ponton kell megerősítenünk jól Isten jóságába vetett bizalmunkat. A Sátán is ott kezdi ki legkönnyebben Istenszeretetünket, hogy rámutat: íme az Isten nem jó, mert ha jó volna, akkor nem adná, vagy nem engedné meg azt a rosszat, amely téged ér. Ennek a támadásnak kivédése legokosabban nem azáltal történik, hogy bizonyítgatjuk: de bizony jó ez is, meg az is. A kivédés csak úgy történhetik, ha törhetetlen a meggyőződés, hogy Isten abszolút jó és ha adott, vagy megengedett valamit, amit én rossznak élek meg, Isten abban is jó maradt.

b) És amit fejlődésünk munkája, fejlődési törvényeink megtartása kíván, az mind a mi javunk. Összes akarata, óhaja, igénye, sugallata, kegyelmi indítása erre irányul. Pedig bármit is kívánhatna, mert abszolút rendelkezőnk, aki azt tehet velünk, amit akar. Ne higgyük sohasem, bármilyen buzgón szolgálunk is Istennek, hogy mi valóban valami érdemleges szolgálatot teszünk Neki. Olyan tökéletlen is e szó: Istent szolgálni, vagy Istennek szolgálni. Tulajdonképpen mindig arról van szó, hogy önmagunknak teszünk jót, amikor Isten akaratát teljesítjük. És egészen az úton, vagyis akaratának betöltése útján visz el saját végtelen jóságának a boldogító birtoklására.

Ebben a végtelen jóságban minden együtt van végtelen fokban, amit azzal a szóval lehet illetni, hogy érték, vagyis valódi érték. Ha megsejtjük, mit jelent a kegyelem és az örök dicsőség fényének a valósága, — ha ugyan lehet ezt igazán megsejteni itt a földön, — és ha megértenők, hogy a legkisebb jótettek és erőlködések is ilyen kincsekre számíthatnak, akkor szükségképpen fellobban az ember szívében a szeretet Isten iránt. Az „amor Dei“,

vagyis az Isten iránt való szeretet a földnek legcsodálatosabb kincse, amely minden problémánkat feloldja és érdemeinket csodálatosan felfokozza.

Ha csak egyszer sikerülne igazán megsejtenünk azt, mennyire érdemes minden erőnket latba vetnünk a tiszta Istenszeretet kifejtésére, akkor sohasem tudnánk azt elhanyagolni, akkor sohasem tudnánk azt elfelejteni.

Ez a tiszta Istenszeretet az igazi apostolság egyetlen, tökéletesen elegendő lendítőereje.

68. b) Negatív érvek:

1. A bajokból nem lehet olyan érvet leszűrni, hogy nem érdemes szeretni az Istent.

1) Hiszen a fizikai bajok (a szabadakarattól függetlenek) szükségyszerű következményei a teremtett véges létnek. Ezeket Isten csak kapkodó beavatkozással hátríthatná el. Pl. hogy valaki ne csússzon el a jégen. Viszont Isten rengeteg örök jót kapcsolt a fizikai bajokkal való küzdelemhez. Lásd kórházi megtéréseket.

2) A morális bajok az ember szabadakaratóból indulnak ki. Az ezek ellen való küzdelemhez Isten szintén rengeteg örök jót kapcsolt. A bűnbocsánat szentségében adta a leghatékonyabb eszközt a védekezésre.

2. Isten úgy állította be a világrendet, hogy az ember arasznyi létének nehézségeiben termelődnek ki az örök értékű igazgyöngyök. Amelyek között hatalmasan emelkedik ki Krisztus kegyelmi világa, hozzákapcsolódik a B. Szűz és a szentek kegyelmi világa, majd pedig az üdvözültek nagy koszorúja és mindezekben az isteni jóságnak és szeretetnek az örök diadala. A nehézségeknek a végtelen bölcsességgel bennünk és körülöttünk istenileg megengedett káoszából szinte úgy nő ki az értékek kozmosza, mint valamikor az ősködből, az őskáoszból ez a mostani csodálatos világrend. Hogy a káoszból kozmosz lesz-e, annak egy titka van: a helyes vajúadás. Mert hogy mindenkink át kell menni keresztutakon és vajúadásokon: az nem vitás. A nagy különbség az emberek között abban van, hogy a nagy tömeg baromi módon szenved és csak kevesen Isten gyermekei módjára. Pedig mindenki kap erre meghívást is, kegyelmet is. Csak szabadakarattal nem élünk helyesen.

3. Nem is ott van az igazi baj, hogy Isten volna a hibás és szeretetre nem méltó, hanem

1) hogy mi nem áldozunk kellő munkát, fáradságot ennek az igazgyöngynek a megszerzésére. Szinte nem is törődünk vele.

2) A másik baj ott van, hogy a fizikai és erkölcsi rossznak Istentől elfordító hatását nem állítjuk le, nem stoppoljuk öntudatosan, mint a futballt szo-

kás. A rossz ugyanis nagyon alkalmas arra, hogy húzzon bennünket a legnagyobb rossz, az Istennel való szembekerülés felé.

Szervi betegségek hatása. Pl. erős fejfájás. Ez a lelket teletömi averzióval, sokszor ördögi manipulációval is. Ezt nekünk ki lehetne használni: odacsavarni Isten felé! Ha volna igazi stoppolásunk s ezeket mindjárt lefűlnénk, akkor hol volnánk?

Idegbetegségek hatása. Ez még nagyobb fokban okoz elferdülést Istentől. Helyes stoppolás és a hozzáfűzött kincsek kibányászása!

3) Legmélyebb baj pedig a mi belső diszharmoniank, összhanghiányunk, egyensúly-hiányunk. Ez közvetlenül azt jelenti, hogy nincs egységes önruralmunk, nincs belső világunkban rend. Legközvetlenebb magyarázata mindezeknek a fegyelem, önfegyelmzés hiánya. A sok apró külső fegyelmetlenség összegeződik és megtermi a maga nagy gyümölcsét a szenvedés idején. A fegyelmetlen ember nem tud szenvedni.

69. B) Akaratunk munkájával

Mi mindent építenénk mi föl, ha pusztán akaratunk munkájától függne; azonban a legművészibb alkotást, amely egyáltalán lehetséges ezen a földön, amely égbe nyúlik és még ott is tetszik, amely örökké maradni fog, amely önmagunkból való nagyot-alkotás: vagyis Istenszeretetünk remekművét vajon építgetjük-e? Pedig ehhez nem kell karrárai márvány, különös gyátrmányú anyag, nem kell sok költség. A teljesen pénztelen ember talán még hamarabb föléptí. Csak igazi jóakarát kell hozzá.

Kezdjük az alapvető munkán!

1) Tisztítsuk meg a talajt, vagyis egyéniségünket minden szennytől.

2) Teremtünk zavaros ösztöneink közt fegyelmet, rendet, összhangot, békét.

3) Aztán ássuk jó mélyre az alázat fundamentumát.

4) Majd pedig rakosgassuk gondosan az építő kockákat. Minden tisztaszándékú jótett ilyen építő kocka: a nagyobb építő kockák: az áldozat és hősiesség tényei

Nagyobb és értékesebb kockák:

a) önzetlen, elevenbe vágó tettek, lemondás, önmegtágadás.

b) Tűrések Istenért. Ezek nagyobb kockák lehetnek. Valaki a lábára tapos: elviselni, nyelni egy gombócot, nagy lelki nyugalommal. Óriási dolog egy flegmatikus patientiája, amelyben óriási erőfeszítés van.

c) Keresztvágó! Krisztusért, akarni, vágyni, óhajtani többet. El is imádkozni ezt: ha Isten ezt jónak látja: szívesen! Ez igen nagy kocka!

Tetőzés: Ezt Isten végzi be, ha mi az előző munkát jól végezzük. Efelől nyugodtak lehetünk.

1) **Néhány építési elv:** Nem szükséges az építéshez valami rendkívüli hangulat, vagy a pallérnak a símogatása, könyörgő biztatgatása.

2) Ne várjunk rendkívüli alkalmakra, amikor majd megmutatjuk a világnak, hogy mi mindenre vagyunk képesek.

3) **Mondd ki a leglényegesebbet:** akarok szeretni, tisztán, önzetlenül! És ebből ne engedj soha, ha alagútba kerülsz is. Ha minden talaj kicsúszott látszólag a lábad alól. Ha látszólag Isten is elhagyott, akkor is győzni fogsz.

4) Természetesen éppen ennek az alagúti megpróbáltatásnak és éppen a talaj-csuszamlásból előálló és főleg az Isten részéről való elhagyatottság megpróbáltatásának az akarat felé való próbára tétele szokta előállítani leghősiesebb lelkekénél is azt a válaszüti döntést, amelyen a könnyebb útra kanyarodik le a lélek.

Jól tesszük, ha megfigyeljük a szentek életében és magának a Boldogságos Szűznek az életében is azokat a nehéz fordulókat, amelyekben hűséges helytállásukkal bebizonyosodott az ő mindennek fölött álló elszántságuk Isten szeretete felé.

Az is sajátos a szentek kibontakozásában, hogy megértették a megpróbáltatás nagy jelentőségét. Ez nem tisztán értelmi munka, hanem amint a hit is, még nagyobb fokban az akarat műve. Éppúgy mint a nagy hitnek, ennek az Isten felé irányuló megbízó megértésnek is a nagylelkű és saját életével véglegesen leszámoló hősiesség a titka. De ez egyben minden igazi földi helytállásnak is a titka.

70. HOGYAN HASZNÁLT JÉZUS A LELKEKNEK AZ Ő PUSZTAI ÉLETÉVEL ÉS MEGKISÉRTÉSÉVEL?

1. Imájával kb. így:

a) Jézus lelke az Ő imáiban csodálatos kapcsolatot talált a lelkekkel. Magához ölelte az egész világot. Mérlegelte a lelkek terheit, tehetetlenségüket, megtapasztalta fogyatkozásaikat. Emelte őket, feljebb a rögtől. Melegítette őket. Erőt sugárzott beléjük.

b) Aztán egyenkint kereste föl őket a palotákban, odúokban, harctereken, stb.

Elnézte őket, leült melléjük, evett ételeikből, megízlelte verejtékeiket és könnyeik sóját.

c) Még csodálatosabban is használt nekik: értéktelenségeiket és undokságaikat eltakarta az Atya előtt. Élükre állt. Sóhajaik és vágyaik mellé odaimádkozta saját sóháját és vágyát. Mint hatalmas

közbenjáró, szent erőszakkal kapcsolta őket életsorsukban az Istenbe. Onnan életáramot hozott nekik, amelyeket talán a hottentotta és eszkimó is megérezett és az ég felé nézett.

Egy applikációs gondolat: Vajon nem utánozhatom-e mindezekben az én Vezéremet, Főpapomat?

2. Hogyan használt Jézus vezeklésével a lelkeknek:

a) A vezeklés lélektana:

aa) Aki vezekel, szabad elhatározással bünteti önmagát elkövetett bűneiért.

bb) S ebben a legélesebben fejezi ki elfordulását az elkövetett bűntől, kifejezi adósságtörlesztési vágyát (hiszen fizet a testéből) kifejezi az erkölcsi rend szeretetét és végül Isten legalábbis kezdetleges szeretetét.

cc) Ez az önbüntetés igen különböző módon történhetik, Főcél: az akaratnak nehézséget okozni, a testnek pedig fájdalmat, hiszen ez a két főoka minden bűnnek (A test nagy bűnrevivő) Minden bűn az akaratban zajlik le végeredményben.

NB! A másért való vezeklés nem egészen ez (= engesztelés). Alapja a hit, hogy Isten elfogadja és pedig annál inkább elfogadja, minél inkább hitvátsa valakinek másokért élni.

b) Az Isten-ember vezeklése.

Nem önmagáért vezekelt, hanem az egész emberi nemért.

E vezeklés haszna: Krisztusban, mint fejben az egész emberi nem szembefordult a bűnnel. Az emberiség rettenetes holt terhén könnyítés történt. A megsértett isteni Felség engesztelése megindult. A teremtmény és a Teremtő közeledett. Aradtak Isten kegyelmei.

Figyeljük Jézus nagy emberszeretetét: mekkora lelkesedéssel és hősiességgel hajtotta végre mindeme vezekléseit a lelkekért.

c) A mi vezeklésünk

aa) Önmagunkért. Milyen legyen?

1) Érvekkel világosan bizonyított.

2) Okos és mérsékelt.

3) Szívós, vagyis egész életen át tartó.

bb) Másokért. Milyen legyen?

1) Minél több lélekre terjedjen ki.

2) Legyenek azonban előtérben azok, akik közel állnak hozzánk a jelenben és a jövőben is.

3) Vegyük magunkra az ő bűneiket és tartsuk magunkat az ő bélpoklosuknak, bűnbakjuknak.

70/a. HOGYAN VEZEKELJÜNK?

A) Módo k:

a) M eglévő és leendő terheink, nehézségeink készséges vállalásával és türelmes viselésével és ha csak tehetjük: Isten akaratához simul t magatartással.

E terhek elől nem térhetünk ki.

Melyek ezek?

aa) Lelkünk terhei: (Az istenszeretet ren dez i a terheket.) Aggályosság, lelkiismereti gyötrődés, hálátlanság, gonoszság (minél nagyobb szellem valaki, annál kevésbé kiáltja ezt világgá).

bb) Testünk keresztjei akár betegségben, akár egészségben.

cc) Hivatásunk terhei:

dd) A legkülönbözőbb körülmények okozta nehézségek, jöjjenek azok akár emberektől, állatoktól, időjárástól, vagy a természet től.

Kicsi kellemetlenségekből mindig lesz elég életünkben. Lehetséges az is, hogy Jézus „nagy szándékra” bocsát rá nk megpróbáltatásokat. Talán Jó b sorsát engedi megújulni rajtunk.

b) Szabadon választott és viselt terhek.

Lehetséges, hogy valaki nagy dolgokba is beleharap, amelyek ritkán állnak rendelkezésére. Sokkal több lehetősége van azonban az apró önmegtagadásoknak.

1) A készséges vállalásban legyünk nagylelkűek. Dilatato corde, kitágult szívvel.

2) A türelmes viselésben pedig legyünk néma hősök!

3) Azonban a hit elveitől világosított józan ész t mindig használjuk.

B) Indító okok:

Legyenek maximálisak, amennyiben kitelik tőlünk. Ilyenek: szeplőtelen élet, mindenkiért való vezeklés, vagyis az egész világ bűneiért, gyertyaégetés, áldozat, tömjénillat, Jézushoz való teljes hasonulás.

71. HOGYAN HASZNÁLT JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSÉVEL A LELKEKNEK?

1. **Hősies alázatot gyakorolt**, amikor elfogadta Atyja szent akaratának a megengedése, sőt talán pozitív intézkedése gyanánt a kísértéseket és végigtűrte őket.

a) Gondoljuk csak el, hogy mit jelentett Krisztusnak az örödg i t á m a d á s.

1) Jézus: Istennel teljesen egybeforrt személyi egységben. Emberi természetének odaadása Isten iránt tökéletes.

Sátán: Ő van Istentől a legtávolabb. Ádáz gyűlölője, dühös ellensége.

2) Jézus: maga az Igazság, Szeretet, Jóság, egyenes, tiszta, szent jellem.

Sátán: maga a hazugság, képmutatás, gonoszság, ocsmányság.

3) Jézus: maga a szelídség, nyugalom, harmonia.

A Sátán: a belső forrongás, meghasonlottság.

b) A Sátán tettei akár egyenként is roppant megalázók Jézusra.

1) Nem az a gondolat táplálja-e tetteit, hogy „teveled ki lehet kezdeni; talán sikerül Téged is Istennel összeveszíteni; talán Téged is le tudlak zülleszteni, hurokra tudlak keríteni, pokolra vinni.”

2) A Sátán tetteinek végrehajtási módja: arcátlan tolatkodás, utálatos hízelgés az első két esetben, szemtelen merészség és erőszak, amikor megragadja, viszi a levegőben és a templon élére állítja; alávaló kétszínűség, amikor gondos jóakaratot mutat, s végül éktelen hazudozás, amikor önmagát a világ uraként mutatja be és szinte féltelentelén ígér imádásáért.

3) A Sátán tetteinek célja: az ő imádása. Nem bírja még kudarcai után sem elpalástolni ezt a célt. Úgy tűnik fel a kísértések legvégén, mint valami rögeszmés örült, akiből kitör a legjellegzetesebb élmény és indulat. Így tör ki nála a néhány szó: ha leborulva imádasz engem. Nem elég neki, hogy szinte az egész emberi nem bálványimádó és a bálványok képe mögött ő vigyorog, — még ezt a rendkívüli embert is így kezeli az ő féktelen kevélységében és elbizakodottságában.

Értsük meg éppen ezen a ponton a Sátán lélektanának legjellegzetesebb vonását.

c) Az Atya magatartása bizonyos fokig szintén megalázó: úgy tűnhetné fel, hogy 40 napig ilyen hősies élet után az az Isten felelete, hogy kiszolgáltatja őt ilyen durva és ocsmány támadásnak.

Applicatio: Jézus sokat használt híveinek és apostolainak ezzel a hősies alázatgyakorlatával:

1) Jóvátette ezzel Lucifernek és a bukott angyalnak a kevélységét. S végül a mi kevélységünket.

2) Vigasztal megalázó kísértéseinkben.

3) Megadta a kísértések problémájának legmélyebb megoldását és ez az, hogy az alázaton végső és biztos hullámtörést szenved minden kísértés.

Tanuljuk meg ezt a nagy igazságot!

a) **A párviadal:** vajon ellenfele Neki a Sátán? Sajnos, igen! Ő a princeps huius mundi. Milyen jogon? Semmi jogon! Lopta, kierőszakolta magának ezt a hatalmat. Isten pedig a nagyobb javak érdekében megengedte neki. Mindenestre ő tökéletesen beleélte magát viláгурaságába és a lelkek fölötti zsarnokoskodásába. Ezért aztán féltékeny a legkisebb veszteségre. És minden küzdelemre elszánt.

A küzdelem maga.

1) **Fegyverei:** az ész és akarat.

2) **Modora, stílusa:** a legkimértebb és legélesebb szellemi öszszecsapás.

3) **A küzdelem vége:** A Sátán csúfos veresége.

Nézzük, hogyan távolodik a harmadik vereség után, hogyan csúszik, rohan és zuhan, — hogyan hull porba lopott koronája; és hogyan inog hatalma, hogyan repedezik és omlik országa.

Nem volt több ilyen küzdelme a világtörténelemnek.

b) **A párviadal gyümölcse a lelkek számára**

Nolite timere, ego vici: láncraverten a lelkek legfőbb ellensége. Ő most is harapós eb, de leláncolt és akkor harap, ha oktanul közelébe mégy.

Gaudete: szabadok vagytok. Rabbilincseitek lehulltak és csak rajtatok múlik, hogy megint rátok kerül-e.

Venite, jőjjetek hozzám mindnyájan: enyéim vagytok, uratok vagytok, de ugyanakkor jó barátotok is, ki meg is hal értetek.

c) **Krisztus utódjainak Sátán-problémája**

1) Nem szűnt meg. Nekik is vívniuk kell a párviadalt. Talán naponként. De ez Krisztus erejében megy.

2) E küzdelemben nagy tehertétel: a belső diszharmonia, amely a legkedvezőbb terepet adja Lucifer támadásaihoz. (Minél diszharmonikusabb valaki, annál kevésbbé alkalmas papnak. Minél harmonikusabb, annál alkalmasabb papnak. Nagy tehertétel az észnek és akaratnak a gyöngesége, vagy talán szolgasága a többi képességek alatt. (Általában így van ez minden embernél. Mikor az ember legszenvedélyesebb megmozdulását rendbe tudja hozni, akkor van rendben az ész, az akarat.)

Legnagyobb tehertétel pedig a szenvedélyek hatalma, mert ezek a Sátán kitűnő szövetségesei.

3) Nagy vigasz ebben a küzdelemben az, hogy csatát csak akkor vesztek, ha akarok veszteni, — vagyis nincs mit félnem, ha teljes az elszántságom Krisztussal együtt lenni. Ehhez az elszántsághoz kapcsolódik az én vigaszomnak koronája, hogy t. i. *Jézus velem van, a diadalmas, az erős, a kegyelmet osztó Jézus: Ecce Deus Salvator meus, fiducialiter agam et non timebo.*

73. FOLISMERJÜK JÉZUSNAK a SÁTÁNNAL VÍVOTT PÁRVIADALÁBAN A SÁTÁN CSELVETÉSEIT

1. A Sátán stratégiája

Mindenkor a hármás concupiscentiát, vagy azok valamelyikét mozgatja meg. *Hogy meggy az?*

A concupiscentia elé kell varázsolni az ő tárgyát, vagy valóságban, vagy legalább képzeletben. Ennek hatása alatt általában: a concupiscentia, *mint éhes farkas kap az ő tárgya után, érzelmi hullámai előntik az észet. Az aztán nem tiltakozik, sőt könnyen helyesel. Az akarat pedig vakon követi, míg eléri a tárgyat. Kész a Sátán győzelmé.*

Hogy volt ez Jézusnál?

Őnála csodálatos lelki összhang érvényesült, amelyet semmiféle külső kísértés nem zavarhatott meg. Őnála tehát az ész zavartalanul világos, az akarat biztos, érzéki vágyóképessége pedig érzelmi indulataival teljesen harmonikusan áll az ész és akarat uralma alatt. Bizony a krisztusi pszichológia egy lépést sem mozdul a Sátán objektumai felé.

Okulj! Ha nem akarsz a Sátán hatalmába kerülni, akkor *igázd le szenvedélyeidet, különösen a legerősebbet! Vagyis tedd ártalmatlanná legbelsőbb ellenségeidet, Lucifer hűséges szövetségeseit! És utáld meg a belső zavart, a diszharmoniót, az érzelmi túláradást, amely észet homályosít, akaratot gyöngít és nyugalmat bont.*

És áldozz kegyelmekért, amelyek kiegyensúlyoznak. (Legfontosabb, hogy soha meg ne zavarodjál és ne nyugtalanodjál a kísértésben. Így maradsz meg erőd birtokában és a kegyelem észre és akaratra így tud hatni. Felzavart pszichológiára alig.)

2. Támadási pontja

Biztosan ott támad a Sátán, ahol a Te legyöngébb oldalad van s éppen azért neki ugyanott legtöbb valószínűsége a győzelemre. Lássuk csak hogyan okoskodott Jézus.

Az első kísértésnél: Jézus éhes volt, 40 nap után. (Nem állni szóba a Sátánnal. Lelkivezetés szükséges, hogy lássuk a Sátán munkáját.)

A második kísértés: Minthogy Jézus mint nagy vallási tanító készül a nép elé lépni, vajjon képzelhető-e nagyszerűbb bevezető, mint a jeruzsálemi templom tetejéről való lebegő leereszkedés, mintha szinte az égből jönne.

A harmadik kísértés: Jézus rendkívüli nagy egyéniségnek látszott a Sátán előtt, akinek roppant igényei és ambíciói lehetnek. Valószínűleg azért nem hatott rá az első két ajánlat. Most tehát az utolsó kísérletként világaluralmat ígér Neki. Meg van győződve a Sátán, hogy ennek az ajánlatnak föltétlenül hatnia kell. Azért merete a maga számára is föltárni saját legvégső kérését és igényét Jézus előtt, hogy t. i. imádjá őt.

Jézus magatartása mindezekben: elzárkózni a Sátán elől, harcot nem venni fel vele, elutasítani.

Urunk Jézusunk, taníts meg bennünket igazi párviadalra!

74. SZENT PÁL EGYÉNISÉGE

I. Prael: A damaszkuszi jelenet . . .

II. Prael: Nagyon kérjük Szent Pál közbenjárását, hogy értsük jól meg az Isten ránkvonatkozó kezelését s végeredményben nagy hivatásunkat.

1. Szent Pálban nemcsak nagy vonások voltak. S ez kell, hogy vigasztaljon bennünket.

a) Nem hatalmas természet, imponáló külső, akinek már megjelenése is siker, mert ez hat a tömegre. Hanem, amint látjuk a Gal. 4. fejezetében: filigrán, silány külsejű ember volt, szinte megvetésre ösztönző alkattal.

b) Gyöngé és beteges. (Ez tűnik ki II Kor. 4. 7,10. 5,1.)

c) Lelke roppant érzékeny. Minden keresztet hatványozottan érzett. Hatalmas hullámzások dolgoztak benne. Majd az öröme, majd a szomorúságnak, majd a nehéz szemrehányásoknak, majd a lelkendező bizakodásnak hullámozása.

d) Szenvedélyvilága egészen vulkanikus, szinte fékezhetetlen.

e) Képzettsége nem ment túl az átlagos műveltségen. Gamaliel tanítványa volt, tehát nem az akkori kultúra főiskoláin kapott képzést.

f) Szónoki képessége az ő nyilatkozata szerint: „Mert noha járatlan vagyok is a beszédben, de nem az ismeretben . . .” (II. Kor. 11,6.) Nem mentem a beszédnek, vagy a bölcsességnek fölségével. (I. Kor. 2,3.)

g) Hozzá kell vennünk ezekhez Szent Pál multjának tehertételeit, amelyek később is nyomták lelkét, hiszen ő maga is nyilatkozott róluk. („módfelett üldöztem Krisztus Egyházát . . .”)

2. Szent Pál mégis csodálatos működést fejtett ki.

- a) Már maga a fizikai teljesítmény is hatalmas volt.
- b) Akarás világban pedig valóságos óriás.
- c) Szenvedéseiben való helytállása elragadóan komoly.
- d) Istentől kapott tudása szédítően magas s ezzel a tudással minden időkre mélységesen megalapozza a keresztény hitrendszeret.
- e) A katolikus keresztény aktivitásnak utólérhetetlenül magas eszménye.
- f) Az a személyi erő, mely oly csodálatosan megragadta az embereket, az az ő kegyelemmel telített lelkének meleg varázsa volt.

3. Mi adja magyarázatát annak, hogy Saulból Pál lett?

A kegyelem és szabadakarat. Megmondotta ő maga, hogy: Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s az ő kegyelme nem volt bennem hatástalan.

Az igaz, hogy Saul erejéből Szent Pál sohase állhatott volna elő. De viszont az is igaz, hogy annak a rengeteg kegyelemnek és annak a hatalmas hivatásnak, amelyre Isten választotta ki őt, annak csak oly egyéniség tudott igazán megfelelni, amilyen Saul volt.

A nagy következtetés számunkra az, hogy mi is Isten kegyelmének tulajdonítsunk minden értéket magunkban, de egyszermind úgy dolgozzunk, hogy Isten kegyelmei bennünk azokat a gyümölcsöket teremjék meg, melyeket Isten elvárhat tőlünk.

75. AZ ISTEN-EMBER SZENT PÁL ÉLETÉBEN

1. Szent Pál megismerkedése Krisztussal

Nem látta, csak hangját hallotta. És első hallásra belészeretett és odaadta egész életét Neki.

Valóban csodálatos volt Saulnak és Jézusnak találkozása. Saul ádáz ellenség és pusztító munkában áll Jézussal szemben. Jézus viszont hatalmát, jóságát és szeretetét, sőt a szeretetnek túláradását mutatja be Saulnak. Bizonyára ez fogta meg különösképpen Saulnak lelkét. A szeretet leigázta őt. Ragadozó farkasból bárány lett, ellenségből testvér és hűséges katona, a vérnek szomjúhozása után a lelket szomjazza, pusztítás után Jézus országának építészé.

Alkalmazzuk magunkra is ez igazságokat: hányszor és hogyan mutatkozott be nekünk Jézus, mikor mi bűnökben az Ő ellenségei voltunk. S vajjon mi értékeljük-e e végtelen szeretetet úgy, hogy belészeretünk mindenkorra s neki adjuk magunkat igazi hűséggel.

2. Szent Pál egész életében szinte mindig csak Krisztust nézte

Igazi napraforgó. Egy eszmének tökéletes uralma alatt áll. Igazi zsenitípus. A vallásos zseni típusa. (Ilyenek kb. a szentek mind.)

Szent Pál Krisztusnak ismerője. Tanulmányozzuk általa Krisztust. Magunkra alkalmazva az igazságokat: igényelnünk kell ezt a tökéletes egyirányú lefoglaltságot Krisztus felé. Kérjük is sokszor ezt a kegyelmet.

3. Szent Pál minden emberi energiáját és életének minden percét Krisztusra és az Ő ügyeire fordította,

az ő mindig bensőbb ismeretére, az ő mindig lángolóbb szeretetére, és az ő mindig maradéktalanabb szolgálatára.

Végső célkitűzése: mindent meghódítani Krisztusnak és mindent megújítani Krisztusban, hogy mindnyájan Krisztusból és Krisztusnak élve, benne boldogok legyenek.

Magunkra alkalmazva ezt az igazságot, főséges távlatok nyílnak meg előttünk a papi hivatás útján: minden erőnket úgy használni föl, mint Szent Pál tette. Képességeink nem azonosak az övéivel, de meglévő képességeinket ugyanarra a főséges célra használhatjuk föl tökéletes odaadással.

76. JÉZUS VILÁGHÓDÍTÓ KATONÁJA

I. Prael: Látom Szent Pált, amint sátrát csinál, vagy amint ütik . . .
hajótörötten . . .

II. Prael: Kérjem a kegyelmet az Úr Jézustól, hogy legyek én is Krisztus világhódító katonája abban a kis világban, amelyért felelős leszek.

1. **Az indíték**, melyből Szent Pál világhódító munkája fakadt: *caritas Christi urget nos*.

Mint ahogy minden életenergia a fizikai világban a nap hatására jön működésbe, ugyanúgy hatott Szent Pál tehetségeire Krisztus szeretetének melege. Ez a szeretet fény is, tűz is, amely világosít, melegít, erősít, vidámfít.

Erre van oly nagy szüksége a papnak. Ez az ő kifogyhatatlan életforrása.

Ha nem megy akármilyen életszentségi, vagy apostoli munkám, vizsgáljam meg, rendben van-e Jézus iránt való szeretetem.

2. Maga a világhódító munka

Roppant fizikai teljesítmény volt. Világmisszió egyedül! Harminc évtől, hatvan évig. És milyen testtel és milyen munkát és milyen anyagi és gazdasági fölszereléssel. Pl. hotelek nélkül, gyalog . . .

Roppant szellemi teljesítmény is: rengeteg prédikációja, vitái, levelei, törvényszéki védekezései . . .

Roppant erkölcsi teljesítmény is volt az a soha nem lazuló akarati magatartás, az a teljes rugalmasság minden kereszt ellenére is. Főleg pedig az üldözésekben és emberi ellenszégülésekben győzni mindig kitartással, türelemmel, megbocsátással, saját hivatásába vetett hittel és reménységgel.

A magam számára jegyezzem meg azt, hogy papi hivatottságom nem karrier, hanem munka és ne sajnáljam erőimet egészen beleválni a munkába. Ha úgy tudom beállítani magamat egész életemre, hogy Krisztusért és az Ő ügyéért semmi munkát nem sokallok, főleg nem azt a munkát, amelyet hivatásom biztosan megkíván, akkor sohasem fog letörni, sem pedig elkedvetleníteni a munka.

Hogy a munkának ezt a lélektanát kialakíthassam, egészen lényeges az, hogy kiemeljen magamból a kalmár lelkületet, vagy másként kifejezve: ne szerződési viszony alapján fogjam fel papi működésemet: ennyit fizetnek, ennyit dolgozom.

Gyakorlom magam akármilyen kicsi dolgokban is önzetlenségre, önzetlen munkára.

3. A munka eredménye

A szentpáli munka olyan hatalmas volt, hogy némelyek a katolikus Egyházat Pál egyházának nézik. Valóban Szent Pál munkateljesítménye szinte egyedülállóan hatalmas arányú az Anyaszentegyházban.

A mi életünk munkája akkor fogja megközelíteni Szent Pálnak stílusát, ha megtettünk mi is mindent, amire képesek vagyunk.

77. SZENT PÁL SZEGÉNYSÉGE

1. Szent Pál valóban szegény volt

a) Odahagyta mindenét. Megértette Krisztus szellemét, aki azt mondotta, hogy a rókáknak barlangjaik vannak, a madaraknak fészkeik, az Emberfiának nincs hová fejét lehajtsa.

Megértette ezt a nagy elvet: pauperem Christum pauper sequar.

b) De nem kellett neki a hívek kincse sem: mint mondotta: senkinek aranyát és ezüstjét nem kívántam, amire szükségem volt, ezek a kezek szereztek meg.

2. Szegénységének előnye:

a) Megszabadította lelkét az anyagi javaknak koloncától, vagyis attól a tapadástól, amellyel az ember valósággal összenő az ő kincseivel. És szabad szárnyalást biztosított lelkének az Isten felé.

b) Másik előny az, hogy független és szegény lévén, mindenkinek nyugodtan hirdethette az igazságot és vigasztalhatta a szegényt.

c) A szegénységnek különös előnye végül az, hogy nélkülözésekre ad alkalmat, vagyis Krisztus keresztyéből juttat egy-egy részecskét, ami által rengeteg kegyelemhez jut a lélek.

Az anyagi javaknak ugyanis olyan értelemben vannak gátlásai a lelkek számára, hogy igen lehúznak a földhöz és olyan igen földiessé tesznek. Különös hátrány pedig az, hogy az anyagi javak a lelket elvonják Krisztustól és húzzák a szenvedélyek kielégítése felé.

3. A mi szegénységünk

a) Ténye:

Lesz szegénységünk. A gazdasági helyzet arrafelé halad. A kérdés csak az, hogy szegénységünk betyár szegénység lesz-e, vagy hősi szegénység lesz-e?

b) Előnyei: ugyanazok, mint előbb Szent Pálnál, hozzávéve a mostani borzasztó gazdasági helyzetet. Meg lehetünk győződve, hogy a mai és jövőendő korban csak szegény papok tudnak az emberek lelkéhez közel-férkőzni s abba az evangéliumot belesugározni. Olyan szegény papok, akik öntudattal és jellemerővel szegények.

c) Problémája:

aa) Az aranyborjú titkos, de biztos imádása a lélek mélyén.

bb) A pénz és a csillogó, vagy színes értékek megbűvölő hatása. Ezek hipnotizálnak bennünket.

cc) A szegénység szellemének kidolgozása

1) Imával! Rövid pár szóval gyakran kérjük Isten kegyelmét, hogy legalább a szegénység szellemét elsajátíthassuk.

2) Elvekkel! Ezek elseje: non propter vitulum! Nem az aranyborjúért leszek pap és dolgozom, hanem Jézusért! Még pedig a szegény, a kereszten meztelenül szegény Jézusért!

3) Gyakorlással! — A vágyakat, nyugtalankodásokat kiküszöbölni. Takarékosnak lenni. (Tehát nem tapadni, de nem is Pató Pálosan hagyni.) Pénztári napló vezetéssel. Ha valami hirtelen hiány ér, feszületre tekinteni és nyugodtan maradni.

A szegénység szellemével vezekeljek a világért.

78. SZENT PÁL TISZTASÁGA

1. Ténye

a) Szent Pál lemondott nemcsak a meg nem engedett, hanem a megengedett gyönyörökről is egész életére.

b) S lemondását megtartotta. Megtartotta a legerősebb kísértésben is, amelyről oly nagy alázattal nyilatkozik.

c) És pedig megtartotta kemény harccal.

d) Lelkesen szerette a szent tisztaságot. Nem szomorkodott miatta, hanem szívesen hozta meg testének ezt az áldozatát.

2. A szent tisztaság előnyei Szent Pálnál:

a) A léleknek a test fölött való uralma és szabad szárnyalása és az ilyen embernek egész életformájában való függetlensége. Nehéz nekünk elgondolni is Szent Pálnak maradéktalan lelkesedését, apostoli tüzet, minden veszélyek között bátor kitarását s a halállal való félelmetes szembenézését akkor, ha családja van. Ez a családi leköötöttségtől való mentesség főleg akkor érezteti áldásos hatását, amikor a papi munka halálveszélyt jelent. (Pl. háborúban, ragályok idején.)

b) A tisztalelkű coelebs élet a papnak nagy becsülést és tekintélyt szerez. A hívek maguk fölött állónak látják, több embernek, mint ők, aki valóban méltó és alkalmas arra, hogy minden titkukat magába temesse és sírba vigye, mert a családi élet bizalmassága nem fenyeget a kifecseges veszélyével.

c) Végül is a coelibatus teszi lehetővé azt, hogy testünk lelkünk egészen Krisztusnak lefoglalt legyen, tiszta Istenszeretetre és abszolút áldozatos Isten-szolgálatra, lélek-szolgálatra beállított.

Annak az embertestnek és emberléleknek minden energiája Istené és emberé.

Igy lesz a pap igazán mediator Isten és az emberek között és a hívek mindene.

3. Néhány eszköz a papi szent tisztaság kiépítésére.

a) Teljes leszámolás öntudata. Minél világosabb és minél szilárdabb ez és minél tudatosabban van összekapcsolva a papi becsülettel, annál erősebben tartja és védi a papi tisztaságot. Be kell gyakorolni ezt az öntudatot. Legegyszerűbb jelszava: Én már leszámoltam ezzel a kérdéssel. Nincs vele kapcsolatban újabb tárgyalnivalóm. Ezen túl vagyok.

b) Értékeink megtagadása. Főleg a tapintásnak (puhaság, kényelmesség, érintési, fogdosási ösztön, testi edzettség hiánya . . .) és látásnak megtagadása.

Jó nekünk világosan látni abban is, hogy akármelyik érzékünk szaporaság és fegyelmezetlen kielégítése, vagy egyáltalán ösztönös igényeinknek gyors teljesítése jelentős befolyást gyakorol a szexuális ösztön felszabadulására. (Pl. föllép bennem valamilyen kíváncsiság: ezt azonnal kielégítem. Jó étvágyam van: nyakló nélkül mohón enni, amíg bírok. Eszembe jut, hogy jó volna, helyesebben jól esnék ezt, vagy azt tenni: szinte megfontolás nélkül megyek.)

Tegyem erős feltétellé, hogy edzett és keményen fegyelmezett embernek kell lennem, aki éber és erős és önmagával szemben radikális. Értsük meg azt, hogy az érzékiség területén az apró concessiók ereje egészen döntő. Ne adjuk oda a kisújjunkat sem, mert az egész ember könnyen utánamegy.

c) Ne féljünk a vezekléstől sem. Tekintsük az Egyház legnagyobbjait, akik nem sajnálták fenyíteni testüket azért, hogy a lélek uralma alá hajtsák. Legyünk meggyőződve, hogy az okos testi fenyítés nem korszerűtlen ma sem.

d) Szenvedéseinket, melyek itt-ott elővesznek, ajánljuk fel a szent tisztaság céljára. A szenvedés egyrészt a test gyötrelme, másrészt lélektani és talán biológiai alapon is csodálatosan hűti az érzékiség hevét.

e) Nagy őszinteség a lelkivezetővel szemben, Ennek többféle előnye van:

Alázatot gyakorolunk, aztán rendszeren jó tanácsot is kapunk, végül a gonosz ellenséget eltávoztatjuk vele, aki nem bírja ki az őszinteséget.

f) Végül is sok imát ajánljunk föl és pedig föltétlen mindennapi imát a szent tisztaságért és szeressük nagyon egész életünkben a tisztaság liliumát.

4. Néhány súlyos igazság

a) Az Egyháznak talán a legnagyobb szégyenfoltja és legégetőbb sebe a tisztaság dolgában lecsúszott pap.

Aki aposztáziába megy így, az is nagy sebe az Egyháznak, de szinte nem kisebb az a másik, midőn aposztázia nélkül, megmaradva reverendában és papi hivatalában éli az ő lecsúszott életét. Hogy az az ember sajátosan is élő ellentmondás, karikatúra, hogy blamálja Krisztust, kegyelmek közvetítésére alkalmatlan, és hogy a hívek vallásosságát lassan tönkreteszí: érthető.

b) Nincs senki a papságban, — tehát köztünk sem, — aki abszolút megbiztosítva lenne a tisztaság dolgában. Vidi cedros Libani . . . Ébresszen ez bennünk alázatot és félelmet és serkentsen egészen komoly munkára a szent tisztaság érdekében.

Végül pedig vigasztaljon meg bennünket az az igazság, hogy olyan kísértéseket, amelyek biztosan erőnk fölött vannak, nem enged ránk az Úr,

ha mi megtettük a magunkét. A kitartásnak kulcsa tehát kezünkben van. Másként van az, ha nem tettük meg a kötelességünket.

Supra vires non tentamur.

79. SZENT PÁL ALÁZATA

1. Szent Pál rendkívüli felmagasztaltatása ellenére is **csodálatos alázatot tanusított.**

a) Megállapítja, hogy ő az első bűnös. Nem méltó arra, hogy apostolnak hívják, mert üldözte Krisztus Egyházát.

b) Erényeit alig említi, csak azt, hogy sokat dolgozott. De ezt is csak abban a beállításban: gratia Dei vagyok, ami vagyok.

c) Hibáit inkább említi, testi fogyatékoságait is. Sőt leplezetlenül beszél legbelsőbb kísértéseiről is.

d) Apostoli munkájának sikereit világosan Isten művének tulajdonítja.

— Csak Krisztus keresztjében akar dicsekedni és semmi másban. Nem akar az embereknek sem tetszeni, mert mint mondja, ha az embereknek tetszeném, nem lennék Krisztus szolgája.

— Ha nem tudnék ennyit Szent Pál apostol alázatáról, munkásságának nagy hatásából biztosan következtethetném azt, mert Isten akkora kegyelmet csakis alázatos embereknek ad, illetve általa közvetít.

2. **Alkalmazás:** Alázat nélkül nincs igazi papi lelkiség. Ez ugyanis az alap. Amit e nélkül építünk, az összeomlik. De nincs igazi papi hatás, illetve munkaeredmény sem.

a) **Az alázat motívumai:**

Legkönnyebb motívuma az alázatnak az, hogy teremtmények vagyunk. Egész létünk függés. Alig több, mint semmi. A bűnnel pedig létünk súlyos minusszal terhelődik. A mélyebb siker a lelkek világában alig függ tőlünk. Aztán az embertermészet maga oly roppant gyarló. Az emberek oly megbízhatatlanok. Nagyon segítik az alázatot az embertestnek rothatagsága és mindenki által utált feloszlása.

b) Segítsen még bennünket az alázat kiépítésére és gyakorlására az a meg gondolás, hogy a kevélység milyen rút és mennyire nevetségessé tesz és elvakít hibáinkkal szemben, józan ítéletünket megmételjezi, megakasztja igazi önképzésünket, üres búzakalásszá tesz, sőt lassan kifoszt mindenből. Ez az ördög legerősebb csapdája, mellyel megfogja lelkünket. Éz végül is az Úr Jézus szavai szerint a kevélyek meszelt sírok belül undokságokkal telve. Ezzel szemben az igazi alázat roppant értékű erény, mely Isten előtt kedvessé tesz, fejlődésünket megalapozza, első helyen képesít a Krisztuskövetésre, sok kegyelmet nyer Istentől és biztos útja van az emberi szívekhez.

c) Nem csoda, hogy maga az Úr Jézus Krisztus is oly föltűnő módon jelöli meg ezt az erényt: Őnmagánál, mint Szívének erényét és felszólít, hogy tanuljunk Tőle. Ezzel mutat rá arra, hogy ez az erény a legalapvetőbb személyi érték és az apostolnak elengedhetetlen kelléke. És hogy mennyire igaza van az Úr Jézusnak, majd be fogja bizonyítani az élet. Magában az apostolkodásban is eleinte talán lelkesít a látszólagos siker, vagy az emberek lelkesedése. De amikor nagyon megtapasztaljuk a világot és az embereket, akkor lassan rájövünk arra, hogy csak az Isten abszolút érték, a kegyelem valami, az ember pedig igen kicsi. Ez a kicsiség is többnyire telve van sok mindennel, ami emberi kevélységemnek nem hízeleg. Hogy én ezt az emberkét, és minden emberkét, aki közelembbe kerül és rám lesz bízva, mégis megbecsüljem, kiszolgáljam és föláldozzam magam érte: ehhez igen nagy alázat kell. A kevély ember lelke erre alkalmatlan.

3. A megszerzés módja:

1) Első eszköz az ima. Uram, adj alázatot, és adj nekem való megaláztatásokat. Amikor pedig sikerült Istentől (persze főleg emberek által) megaláztatásokat kapnom, mondjam el készségesen a Szentírás szavait: „Jó nekem Uram, hogy megaláztál engem.

2) Második nagy eszközünk a türelem és annak szorgalmas begyakorlása.

Igen segít bennünket, ha jól meg tudjuk fogalmazni azt, hogy mi vagyok én, hogy ilyen megaláztatás kapcsán úgy fel merek ágaskodni.

80. SZENT PÁL IMAÉLETE

I. Prael: Nézzük Szent Pált, amint Damaszkuszban Judás házában imádkozik.

II. Prael: Kérjük azt a nagy kegyelmet, hogy az imádság emberei lehessünk.

1. Szent Pál igen sokat és jól imádkozott.

Tettei: Ap. cs. 9,11; 16,25.

Szavai: melyek főleg leveleinek bevezetésében utalnak oly gyakran az ő imádkozó, könyörgő, folyton Istenbe kapcsolt lelkére. Ő igazán megvalósította az Úr Jézusnak sokszor hangoztatott felhívását, hogy imádkozzatok.

Hogy Szent Pál igen sokat és jól imádkozott, bizonyítyják csodálatos eredményei is, amelyek sok és jó ima nélkül lehetetlenek.

Nekünk is sokat és jól kell imádkoznunk. E nélkül nincs nagy élet és nagy munkasiker. Miért? Mert ima az üdvnek jó eszköze. Mert ezáltal kapcsolódunk Istenbe. Mert ezt bizonyítja minden idők példája.

2. A jó ima föltételei:

a) In nomine Jesu. Ez azt jelenti, hogy egyesüljünk az Ő érdemeivel, az Ő szándékaival és általa küldjük a mennyei Atya elé minden imánkat.

b) A világtól elszakadva, félrevonulna imádkozni. Duc in altum, Jézus, amikor szerét teheti, a magányba vonul. Szent Pál is vakon félrehúzódik és úgy imádkozik, stb. A félrevonulásnak csendje az imaéletben mindig nagyon jelentős volt.

c) Tegyük ajándékainkat az oltárra. Ha csak lehet, a három királynak fontos ajándékát. Vagyis Istent kereső hitűnknek, szeretetűnknek és önmegtagadásunknak ajándékait.

d) Kitartani, akármilyen nehéz is, mint a három király kitartott, míg csak Jézushoz értek.

3. A jó ima áldásai:

Minden virul saját lelkünkben, munkakörünkben és örökkévalóságunkban.

81. SZENT PÁL FELEBARÁTI SZERETETE ÉS SZOLGÁLATKÉSZSÉGE

1. Olyan volt ez, amilyen volt Jézus iránt való szeretete

A kettő egyet alkot. Caritas Christi urget nos. (1. Kor. 9,19.) Ez az „urget”, ez a sürgetés nála nem gravitáció, hanem a perzselő és emésztő tűznek az előretörése.

A felebaráti szeretet tulajdonságai:

a) Minden ember lelki boldogulásának szívébe zárása. Azért mondta róla később Aranyhajó Szent János: Cor Pauli, cor mundi. Belefért abba az egész világ. S Szent Pálnak valóban nagy szívét az jellemzi legjobban, hogy nincs kisajátítva egynéhány ember vagy embercsoport számára. Klasszikusan apostoli szív, amely az összes apostolok között leghamarább jutott túl a zsidó nemzeti sovínizmuson.

b) És ennek a nagy szívnek aggódó gondoskodása az egyesek üdvére vonatkozólag nem híg érzelmekben merült ki, hanem tragikus komolysággal vett és gyakorlott áldozatkészségben. Ez az áldozatkészség verődött ki oly csodálatos mértékben Pálnak egész életén és fejeződik ki ilyen szavakban is: cupio anathema esse pro fratribus meis.

c) Magunkra alkalmazva ezt az igazságot, főleg arra legyen gondunk, hogy szorgalmasan méregessük le Jézus iránt való szeretetünket a felebarátnak tanúsított szereteten. Csakis ez a lemérés biztosít bennünket a szeretetnek realitásáról.

2. Csodálatos az ilyen nagy Szent Páli szeretettel és áldozatkészséggel való lélekmentés és lelkipásztorkodás.

Szent Pál után az ilyen apostoloknak hosszú sora következik, amely sor-
nak mindegyik tagja a legáldozatosabb szeretetnek karizmájával ékes. Emberi-
leg elképesztő munkára és eredményekre képesít ez a csodálatos szeretet.
Miért van ez így.

a) Azért, mert ez a szeretet alanyilag, vagyis lélektanilag oly nagyon
megfelel tulajdonosának, kitölti lelkét, fölfokozza erőit és minden nehézséget
egyszerűnek és könnyűnek tüntet fel a küzdő előtt.

b) Apostoli szempontból pedig, vagyis a meghódítandó lelkek felé roppant
vonzó hatása van és a legfönségesebb apológiát nyújtja a katolikus vallás
számára, ugyanis az apostolnak nagy szeretetén keresztül legkönnyebb elhinni
az Istennek igaz és nagy megváltói szeretetét és a hirdetett vallásnak igaz
voltát. Ez az apostoli szeretet olyan érv, amelyet senki, aki magán tapasztalja,
nem tud és nem óhajt megcáfolni.

c) Magamra alkalmazva ezt a nagy igazságot, vegyem őszinte vizsgálat
alá, hogy vajon azon az úton vagyok-e, amely ehhez az apostoli lélekszeret-
hez, szolgálatkészséghez és áldozatkészséghez vezet?

82. SZENT PÁL SZENVEDÉSEI

I. Szent Pál rengeteget szenvedett

Maga az Úr jelentette ki róla Ananiásnak, hogy megmutatom neki, meny-
nyit kell szenvednie az én nevéért. Amit az Úr megmondott róla,
pontosan úgy is történt.

a) Testi szenvedései: Maga a munka és annak útbeli nagy fől-
tetei, viszontagságok, éhség, nélkülözések, aztán büntetések (hiszen csak
megostoroztatásban ötször volt része), gyöngeségei, betegségei, a nehéz
temperamentum, szenvedélyek, a szexualitás ösztönei: ezek valóban hatal-
mas szenvedést jelentettek az egyébként minden érzékenykedéstől vagy
nőiesen panaszos lelkiülettől mentes Szent Pál számára is. Olvassuk is föl-
kiáltásait: Ó én szerencsétlen, ki szabadít meg engem a halálnak testétől?

b) Lelki szenvedései: az általa megtérített híveknek sokszor igen
kifogásolható viselkedése, sőt visszaesése, gyanúsítások, rágalmak, belső
szomorúságok és Isten különös próbái lelke számára.

Jegyezzük meg, akit szeret az Isten, megpróbálja azt, amint
hogy első helyen megpróbálta egyszerűlött és igen kedves Fiát, Jézus Krisz-
tust. Különben a nagy hivatásnak velejárója a sok szenvedés is.

II. Szent Pál diadalmasan szenvedett

Mert hát mások is szenvedtek és szenvednek. Nérók is szenvedtek, Na-
poleonok is szenvedtek, a börtön töltelékei is rengeteget szenvednek és
hát mindenkinek kijut a szenvedésből valamicske. Igen kevés azonban a
diadalmas szenvedő.

Szent Pál lelkéből feltör az újjongás szenvedései közepette. *Glorior in infirmitatibus meis!* Megállapítja azt is, hogy ezek a földi szenvedések egyáltalán össze sem mérhetők az eljövendő dicsőséggel. Ki meri azt is mondani: *Cum Christo confixus sum cruci.*

Csodálatos diadalmas öntudat ez. Ez Pálnál a lélek rugalmasságából származott, de az okosságból is származhatott volna, mert hiszen öntudatosan felszított diadalmas lelkülettel sokkal férfiasabban és végeredményben rugalmasabban szenved az ember. És valószínűleg az égiek is kb. úgy vannak a szenvedő ember látványával, mint a vad indiánok és mások a földön: nehéz még szemükkel is elviselni a gyáván és nyávogva szenvedő embert.

III. Szent Pál csodálatos eredménnyel szenvedett

Az eredményeket ismerjük. Ezek valóban csodások. S hogy ezek a csodás eredmények a leggyorsabb összefüggésben vannak Szent Pálnak kegyelmies szenvedéseivel, azt jól tudjuk Krisztusnak főnséges tanításából a gabona-szemről, amely csak akkor hoz százszoros termést, ha a földbe hullva tönkremegy ott.

Jegyezzük meg ezek után a nagy apostoli igazságokat, hogy egy nap jó szenvedés több sikernek forrása, mint egy évi szaladgálás.

83. A SZENT PÁL-I LÉLEKALKAT LEGFŐBB ÖSSZETEVŐI

1. Melyek?

- a) Istenközelség tudata és élménye.
- b) Istennel való telítettség.
- c) Nagy hivatás-tudata.
- d) Erőtudat, abszolút készség, teljes munka a cél irányában és biztos bizakodás a cél elérésében.
- e) Bármilyen áldozat elszánt vállalása.
- f) A kötelességteljesítésnek és a jó munka végzésének lélektant betöltő megelégedettsége.

Mindezek alapjául szolgált Istennek nagy elgondolása, meghívása és sok kegyelemnek biztosítása egyrészt Pál lelke számára, másrészt azok javára, kikhez Pál szólt.

Pál egyéniségében, illetőleg Saul egyéniségében pedig a távolabbi alapot képezte a nagyobb lélek, magasabb értelmiség, tevékenyebb akarás, élénk temperamentum és viharzó érzések.

Hogy mindezekből az összetevőkből, melyeket felsoroltunk, valóban előállt a Szentpál-i lelkület és életmű, annak egyetlen magyarázata Isten egészen hatékony kegyelmeibe való *maradékta* n u l b e l e k a p c s o l ó d ó s z a d a k a r a t.

2. Milyen tanulságot nyújt számunkra a Szent Pál-i lelkiakat?

A főtebb vázolt tényezők kisebb fokban bennünk is megvannak. Istennek terve velünk nem olyan nagy-méretű, mint Szent Pállal de ugyanolyan természetű, épp úgy a terveknek kivételére hivatott tényezők is bennünk olyan természetűek. Másként ez annyit jelent, hogy nekünk kisebb kiadásban kell apostoli hivatásunkat úgy betöltenünk, mint Szent Pál betöltötte.

Ez a dolog valóban így van. Nekünk, a mi adottságaink és kegyelmi adományaink szerint kell Istennek velünk való terveit maradéktalanul megvalósítani.

Hogy az igazán sikerüljön, a kulcs a kezünkben van. S ez nem más, mint szabadakaratumnak maradéktalanul belekapcsolódása Isten velünk való tervébe és részleges akaratóba.

Kérjük Szent Pált, hogy amint ő betöltötte az ő hivatását, segítsen bennünket, hogy mi is úgy tölthessük be a mi hivatásunkat.

84. SZENT PÁL ÖRÖME

1. Szent Pál telve volt Isten örömeivel

Minden keresztje ellenére, vagy talán pont azok miatt.

Szent Pál öröme nem volt akármilyen hétköznapi öröm, habár voltak emberles örömei is, amilyen pl. hogy az utazás nem volt kellemetlen, vagy pedig, hogy jól fogadták, hogy szeretik őt, vágyakoznak utána stb. De ennél mélyebb volt Szent Pálnak munkaöröme, vagyis az alapos, jól végzett sok munkának öröme. A munkák sikere is, főleg a hívek lelkiéletében, mélyen örvendeztették az apostolt. De legmélyebb forrása volt az ő örömeinek Jézus Szentséges Szíve iránt való öröme. Quis nos separaret a charitate Christi? Sokszor volt része égi örömeiben is Isten különös kegye folytán.

Mindezek együttvéve teremtették meg az apostolnak alaphangulatát, amely túlcsonduló öröm volt. Superabundo gaudio, túláradoz az örömtől minden viszontagságaim között.

Ha e kérdésnek lélektanát és kegyelemtanát mélyebben elemzem, rájövök arra, hogy az öröme, lelki boldogságnak csodálatos forrása az Istenrel való maradéktalan elkötelezettség és az azzal együttjáró kereszt és megpróbáltatások között való hűség helytállás.

2. Szent Pál mindenkit szeretett volna hasonló öröme hangolni

Isten országa ugyanis ő szerinte is béke és öröm a Szentlélekben. „Örüljétek az Úrban mindig, ismét mondom örüljétek!” Valóban sok okunk van nekünk arra, hogy örüljünk, főleg nekünk papoknak, akik egész életünket föltettük az áldozatra.

Főnséges apostoli hivatás: nemcsak hirdetni az örömhírt, vagyis az evangéliumot, hanem annak tejét, olaját, mézét is a lelkekbe juttatni. Legalább csöppnyi örömet a szomorú, keserű, elárvult lelkekbe.

3. A Szent Pál-i örömök a mi örömeink is lehetnek

Tegyük azért életünk elvévé, vagy jelszavává: gaudere in Domino semper. Ennek az örömnek legalacsonyabb foka, hogy lelkünkben nem engedjük úrrá lenni a keserőséget, a félelmet, a nyugtalanságot. Más szóval: mindenkor békét akarunk lelkünkben.

Igazi pozitív örömeire nincs mindig erőnk, de az lehetséges, hogy vagy jelszavakkal, vagy egy-egy kis elmélkedéssel, vagy buzgón végzett szentéglátogatással újra fölhangoljuk lelkünket.

Kitűnő forrása a lelkiek örömeinek, melyet nem lehet eléggé ajánlani: szerezzünk örömet másnak. Szomorú pap! Menj ki a végekre, tégy jót a szegényekkel, az árvákkal és kiderül a te lelked is.

A többi forrás: tiszta ártatlanság, aztán lelki rendezettség, főleg a szenvedélyek fölött való uralom, meglegeklő szenteknek tanulmányozása. Végül a Szűzanyához és az Úr Jézushoz való bensőséges viszony.

85. A SZENT PÁL-I LÉLEK LEGSAJÁTOSABB VONÁSAI

Damaszkuszban imádkozik Szent Pál.

Tudjunk mi is következetes, elszánt Szt. Pál-i lélekkel imádkozni.

1. Szent Pál lélektanának legfőbb jellegzetességei:

1. Az összes energiáknak egyetlen és kizárólagos gravitációja a centrum felé.

a) Kezdetleges hasonlatok: napraforgó, centruméhes bolygó.

b) Az ilyen léleknek csak egyszer kell meglátnia és megtalálnia az igazi centrumot, lelkének örök célját, azonnal és végérvényesen le van kötve neki. Egész életiránya lelkes megrögződés: Inveni, tenui eum, non dimittam = tartom és nem eresztem el.

c) Ennek nem kell: hosszú újoncidió és lassú csiszolgatás, mert ha egyszer egészen megbizonyosodott, eszéágába sem jut többé tágítani tőle igazán. Neki nem létezik más centrum.

2. Egységes és telivér aktivitás, kizárólag a gravitáció szellemében. Áldott bona voluntas. Bevezetés: Quid me vis facere Domine? E kijelentés mögött ott van a meggyőződés, hogy nekem mindegy, akármit akarsz, egyformán megteszem, teljes elszántással.

S aztán várja az Isten útmutatásait. S ha ez megtörtént, egyéb probléma nincsen. Prédikál mindjárt Damaszkuszban, de egészen más minőségben, mint amilyenben odajött. A nagy buzgó Jézus-ellenség kiáll prédikálni félelem nélkül, mint Jézus apostola. Nem baj, ha bolondnak tartják is.

Ezzel kezdte meg Pál élete munkáját. Dolgozott nem annyit, amennyit bírt, hanem amennyit Isten akart. Ettől kívánhatna az Isten bármit. Legfeljebb pillanatnyilag fogná el zavar, de azonnal sarkára állna. Befejezés: Ideális fanatizmus. Áldott egyoldalúság.

II. Vajon a papi lélek nem lehet ilyen Szent Pál-i lélek?

Ha tekintjük Isten terveit, eszközeit és a hivatás célját, akkor azt kell mondanunk: Igen. Persze a tempo más-más lesz temperamentum szerint.

Sancte Paule, ora pro nobis! És ébressz bennünket nagyszerű lehetőségeink és roppant felelősségünk tudatára!

86. AZ ÉLETSZENTSÉG NYITJA ÉS KIALAKÍTÁSA AZ IGAZI JÓAKARAT

(Nagyságunk varázsvesszeje)

I. Bona voluntas

a) Milyen az?

aa) Megtört akarat — mint a televény föld (nem szikladarab).

bb) Gyöngéd, finom, érzékeny, éber akarat (harmatos bimbó, feslő rózsa bimbója a napsugár felé).

cc) Hajlékony, rugékony, simuló akarat.

dd) Gyémántszilárd, gyémántkemény akarat, de tisztán az értékek vonalán. In concreto: a Boldogságos Szűz, a Szentlélek mátkája; mily nagyszerű megvilágításban találjuk Nála mindezeket a vonásokat! (Angyal megjelenése Máriának. Mennyi finomság, Istenhez simulás van benne, mennyi megtörtség, éberség, simuló képesség, mindenre kész.)

b) Mit ér? Istent ér, mert Őt meghódítja. Mennyszágot ér, mert megnyeri; a nagyságnak varázsvesszeje ez, a boldogságnak világfőlényét teremti meg ebben az életben. (Tauler koldusa.)

Bizony ez a nevelők álma.

II. Fejlődésének akadályai:

a) értelmi homály, rögeszmék, félénkség, (célfélénkség, eszközfélénkség) gyávaság, csökönyösség.

b) Eszközei: sziklatörés, felszántás, boronálás (önmehtagadással) imaeső, sok kegyelmi fény.

c) Mestere: Lelke a Szentlélek Úristen. Kertész-szorgalommal ápolja a b. Szűz. Szeretni nagyon mind a kettőt. Igazi átadás irántuk. Add át magad irányításra. Jó tanítványuk légy, sugallatukat meghallani és kialakul a leg-tökéletesebb bona voluntas.

86/a. MINDEN MUNKÁT MEGÉR A BONA VOLUNTAS KIALAKÍTÁSA

Nagylelkű jóakarát a legnagyobb földi érték, mert

I. Csodaérték

a) Megható, elbűvölő: gondoljunk jólnevelt kisgyermeknek készségére, akik minden szépre, jóra oly könnyen hajlanak. Nincs ellentmondás, nehézség náluk. Szülője, esetleg nevelője abszolút tekintély. Ha ezt a bájos jóakaratot megtartaná a gyermek egész életében, csak éppen erősbbitené, nemesítené, öntudatosítaná és Istenre összpontosítaná! Mi lehetne egy ilyen emberből?

Applicatio: Igen megható egy pap is, aki birtokában van ennek a bona voluntasnak, vagy teljes komolysággal dolgozik érte. Jó, mint egy gyermek, előítéletmentes, mint egy gyermek; hiszékeny, mint egy gyermek; engedelmes, mint egy gyermek; kitart a kapott irányítás, útmutatás mellett, mint egy gyermek.

b) Csodás nagyságunk biztos alapja.

1) Ha egészen kifejlesztjük és fejlődöttségében halálíg megtartjuk.

2) Olyan ez, mint az evangéliumi mustármag.

3) Olyan kőszikla ez, melyre bátran épülhet a civitas Dei = amor Dei usque ad contemptum sui. Egy ilyen életnek csodájára járnak az angyalok, végső koronája pedig magának az Istennek meghódítása. L.: Jézus csodálatos leereszkedését a szenteknél, Isten csodálatos kegyeit, olykor szinte megdöbbentően nagy kegyelmeit.

II. E csodaérték nem garasos komédia, amelyet bárhol lehet produkálni, mert

a) hősi munkát igényel (többnyire megszerzése is, mivel önmegtörést igényel, kivéve némely született jó lelket). De hősi munkát igényel főleg megtartása a bűnproblémák előtt és a hibaproblémák előtt.

b) mert ellensége légió. Többnyire úgy, mint egy férgectől meglepett zsenge hajtás. Ellenségei vannak: a test, a szenvedélyek részéről, a világ, az ördög és a rossz példájú társak részéről. Mondjunk le szabadakaratunkról a Szentlélek Isten javára; Jézus és a boldogságos Szűz javára, mintha szívükbe, kezükbe temetnénk nyomorúságos akaratunkat, mely Jézus Szívében százszoros termést hoz.

87. ORATE FRATRES

Az Úr Jézus napi munkája után egész éjszakát eltölt imádsággal.

Az imádság a természetfölötti élet lélekezése.

„Uram, taníts meg bennünket imádkozni!” Nevelj rá. Donum orationis. A hivatás abszolút biztosítóka az imádság. Igazi apostoli fegyver. A szent áldozat után az ima a pap legfőbb funkciója.

I. Miért?

1. Mert szükséges, mint fenntartó és fejlesztő eszköz kegyelmi világunk számára.

Jegyezzük meg jól, hogy az a nagy krisztusi igazság, hogy aki kér, az kap és aki keres, az talál és aki zörget, annak megnyílik.

A papnak van mit kérnie Istentől. Van mit keresni, van miért kopogtatnia Isten trónjánál.

Egész fejlődésünk, kegyelmi útunk szövevénye, életszentségünk, apostoli tetteink nemcsak Isten adományai, hanem belső feszüléseink eredménye is. Már pedig ezen belső feszülések elsősorban imák.

Mint a tudónek a testben, úgy kell dolgoznia lelkemben az imádkozásnak. Légy meggyőződve, hogy amennyiben imádkozó pap vagy, annyiban és csakis annyiban lesz tiszta pap, jellemes pap, szent pap, Istennel összeforrott és apostoli pap, és hogy amennyiben megfogyatkozol az imádságban, pontosan annyiban gyöngülsz és sorvadsz és inogsz és fogsz roskadozni, száradni és korhadni a jövőben.

2. Mert a példák sűrgetik:

Imádkozó kerub volt maga az Isten-ember, elsősorban ugyan az Atya dicsősége miatt, de a számunkra adandó példa miatt is. Nyilvános élete előtt 40 napos imádkozásra vonult félre a pusztába, apostoli munkájában visszavonult a hegyekbe, a rengetegbe, hogy imádkozzék. Egész éjszakákat imádságban töltött és végül világmegváltó szenvedése előtti éjszakán imádságban agonizált. (A szeretet lángadozása Isten és Jézus felé — ez az imádság maximuma.)

Apostoli működésének javarésze tehát ima volt. Megkivánták ezt tőle apostolai is és megkérték őt, hogy tanítsa meg őket imádkozni.

Ez az imádságot áhító és az imában Istent, megváltást és minden kegyelmet kereső lelkület nemcsak az apostolokat foglalta le, hanem az Egyház életén végig minden igazi keresztényt.

Nem fogsz találni egyetlen nagy Isten fiát és Jézus barátját, aki nem az ima erejében nőtt nagygyál!

Nem fogsz találni egyetlen lesújtott papot sem, aki mindig szorgalmasan imádkozott volna.

3. Hivatásom és lelkipásztori munkáim erőim fölött állnak. Imával szívod a szükséges túlvilági energiát.

Szétárt karokkal imádkozó Mózesnek kell lenned abban az ádáz harcban, amelyet te és a rádbízott lelkek fognak harcolni a szenvedélyek, a Sátán és a világ ellen. Amikor ellankadsz, döngetni fog mindjárt az ellenség.

4. Csodás ezerjő-fű:

A nehézkes embernek szárny, hogy emelkedjék, a gyöngének erő, a puhának gerinc, a sebesültnek gyógyír, a hőségben és a munkában eltikkadtnak hűsítés és megnyugvás, bűnben bocsánat, sírásban vigasz, éhségben táplálék.

Add nekünk, Jézus, hogy imádságos lelkünkben egészen kedved teljék!

88. HOGYAN IMÁDKOZZUNK?

1. **Lélekkel, annak is főleg az akaratával!** Akarati lendülettel és Istenhez tapadással. Pl. így:

Uram, akarom a Te akaratodat mindenkor és mindenben! Uram, kész vagyok mindenre érted! Csak mondd, hogy mit kívánsz tőlem, mi tetszik Neked és mi tetszik leginkább, vagy inkább! Uram, én vágyom nagygyá, szentté lenni Érted! Igazi pappá, apostollá! És vágyom dolgozni, küzdeni és főlemész-tődni Érted!

a) **Legyen alázatos.** Tudatában annak, amit az Úr mondott, hogy „nélkülem semmit sem tehetek”, vagyis, hogy az Úr kegyelme nélkül nincs nekünk igazi imánk. És tudatában annak, hogy olyan méltatlanok vagyunk arra, hogy lelkünk felküsszék és fölérjen az Istenig.

Igen, a mi lelkünk a fekete földről kúszik fölfelé az Isten trónjáig, vagyis az alázat mélységéből a szeretetnek koronájáig.

b) **Legyen következetesen őszinte,** vagyis esküdt ellensége minden képmutatásnak: amely mást tesz, mint amit beszél; amely óvakodik önmagát utolsó gondolatig, utolsó értelemig megrostálni, amely fél a vesékbe nézni; amely hamarosan felejt templomot, Krisztust és fogadkozásokat.

c) **Legyen áldozatos,** mely szívesen hoz az oltárra ajándékot az Úrnak: kisebb-nagyobb áldozatokat, főleg felebaráti szeretetgyakorlatokat. Ez a márkája az imádságos léleknek: valóság jegye, értékjegye.

d) **Történjék bizalommal:** Nagy, törhetetlen, kúszó, fonódó, folyondár bizalommal, mint az ampelopszisz, amely nem akar tágítani.

e) **Okos:** különösen a fizikai erőlködésben.

2. **Ne egyedül imádkozunk!** Hanem Jézussal, Máriával, Szent Józseffel, őrangyallal, védőszentekkel, együtt az Egyházsal! Érdemükre hivatkozva „Ne tekints az én bűneimre, hanem . . .!” És érdemeik mellé téve csekélyke érdemeinket.

Tegyük tudatossá és gyakorlatiassá az imaapostolság ilyen szellemű felajánlását.

3. Mindig! Opertet semper orare et non deficere. Mint egy tátogó aranyhal.

A fölemelkedett léleknek fölemelt tettei mindig lehetségesek. Lehetséges szeretetlélekzés és lihegés is. Olyan lélek-lélekzés! Ez is van! Boldog lélekzók!

Egy-két elv: Az Egyház imádkozó kerubja leszek. Mert ez Jézus akarata, az Egyház akarata és az én akaratom is — hiszen csak így leszek Jézus, az Egyház és a lelkek ügyének nagy, lelkes, törhetetlen munkása!

Tudatosan, tervszerűen fejlesztem magamban az imádságos lelket, főleg kéréssel: Uram, taníts meg engem imádkozni!

Ha bármilyen nehézségeim, vergődéseim lesznek az élet folyamán, megvizsgálom, hogy ima-életem rendben van-e!

89. „NOS AUTEM ORATIONI . . . INSTANTES ERIMUS!” (Ap. Cs. 6.)

A jó Isten vezessen az imádság tudományában és művészetében. Minden nagy misztikus kegyelem az imádság kegyelme.

I. Isten szeretetének csodálatos találmánya az ima: Bekapcsol Istenbe, mint valami egyszerű villamos kapcsoló; megindítja Isten életáramát, ez pedig a legértékesebb, legdúsabb, legtermékenyebb életáram. (Kegyelem.)

Azért a Szentlélek legelső legnagyobb érintésénél csuklik a térd, (akár a derék is) buzdul a szív és rebeg az ajak. Lásd: Szt. Pált a damaszkuszi úton. (Ap. Cs. 9,10.) „Ecce iam orat”. Szent Ignác egész esztendőn keresztül imádkozott. Kegyelmeke kegyelme az imádkozási kegyelem. Apostolok: nappal munka, éjjel imádkozás. Charles de Foucauld: Kápolnában aludt az oltár lépcsőjén.

Úr Jézus, vezess be az imádság tudományába. A kegyelmi élet ütőere az imádság, ez a fejlődésben igen fontos. Az ima-napirendet magasabbra értékeljem a munka-napirendnél. Ez a harmónia, kiegyensúlyozottság. S ehhez emelkedett gondolkodás kell.

Akarom a tabernákulum imádkozást.

II. Az én szent papi életemnek és apostoli munkámnak egyik legfőbb, elengedhetetlen eszköze. Azért is:

a) Szeressem és lelkesedjem érte. Eléggé megbecsülni sohasem tudom. Alakítsak szilárd meggyőződést fontosságáról. Pl. így fogalmazva „enélkül sohasem leszek igazi pap!”

b) Gyakoroljam, amikor csak tehetem (persze okosan. Az okossággal semmi más erény nem fogható össze.) A lélek Istenbe kapcsolódása a legfontosabb az imánál. Ima — elevatio animi ad Deum.

c) Minél értékesebb imákat végezzek! Természetesen a legértékesebbek a sok kegyelemmel történő lelkes felemelkedések az Isten felé. Ezek azonban mindig sajátos kegyelmek és — kevéssé taníthatók. Leglényegesebb elemeit azonban igen jól ismerjük. A nagykézségű önátadás az Isten iránt. Komolyabb kontemplációs szerzetekben napjában ötvyszer gyakorolják az önfelajánlás actusát. Mindenre kész vagyok. Senkié nem akarok lenni, csak a Tiéd!

III. Itt most inkább fogalmakban kifejezett és **szóbeli imákról beszélünk**. Ezeket a legértékesebbeket sorolhatjuk fel:

1) Az Egyház imái a szentmisében és a zsolozsmában: ezeket majd nagyon jól végezzük, igazi külső összeszedettséggel is.

2) Azok, amelyek legjobban kapcsolják szívemet Jézus Szívéhez.

3) Tömör, rövid, alázatos, de szenvedélyesen vágyó kérések, melyeknek tárgyai a legfőbb jók, amilyenek foglaltatnak elsősorban a Miatyánkban (Fejleszd ki bennem a nagy hivatás kegyelmét, a hivatás fejlődése kegyelmét. Életszentség, nagy apostoli élet, bűnösök megtérése, lelkek üdvözülése, haladók, világnyomor enyhítése.)

Az imánál a legfontosabb az önmagát felemészítő készség. (Hogy a végső célt a világ elérje, akaratodat keresve, mint az égben az angyalok; hogy keressük Istent; lelki és testi javakat add meg Uram; még a bűn alkalmától is ments meg! A Miatyánk igazsága stb.)

Uram, adj jó éjszakát a nyomorgó bűnös embereknek. Reggel kitérni a lelket a világ fölé.

Foglaljuk össze először tömören azokat, akikre Isten áldását kérjük. (Könyörgéseink személyi listája.)

Másodszor összes nagy érdekeimet és Egyházunk, Jézus Krisztus nagy érdekeit. (Amit Jézus akar, azért imádkozom. Felebaráti szeretet, Jézus Szíve tisztelet.)

Nagyon egyszerű és értékes ima-féle: feszületnézés, megcsókolás.

IV. **Aranyozzam be minden munkámat** tökéletes, egyszerű imáknak lehetével, ilyenekkel pl.: Jézusom Érted; Uram szeretlek; Neked élek; Neked halok; *nem kell nekem senki és semmi, csak Te!*

Nagyon előnyösen állíthatom be a particularé exament is ilyen imafohászokra, amelyekkel munkáimat aranyozom és Jézus Szívéhez emelem.

90. HOGYAN LESZÜNK IGAZI IMÁDKOZÓK, AMILYENEK A NAGY APOSTOLOK VOLTAK?

I. a) Tedd meg az előző pontokban foglaltakat.

b) Tudnod kell, hogy a kegyelmi fejlődés rendszeresen nem ugrásszerűen megy, azért légy türelmes, akármilyen módon visz előbbre az Úr az imádság művészetében! (Értelemmel tapadni Istenhez.)

c) A szárazság a te próbaidőd: lesz-e belőled imádkozó kerub? Ilyenkor ne engedj jófelmételedből. „A jelenlét és a távollét”: Szent Bernát szerint az előbbi a nagyobb vigasztalás végett, a második a nagyobb érdem végett. Jelenlétkor a lélek gyönyörködik az Istenben, távollétkor az Isten gyönyörködik a lélekben.

d) Ne sajnáljam a jó imához szükséges apró áldozatokat. Forgácsok ezek, melyektől kigyúllad imádságom tüze.

II. Melyek ezek? két csoport;

aa) Külső összeszedettség: testtartás, fejtartás, kéztartás, a mozdulatok, különösen a keresztvetés szabályossága! Sancta sancte! Ki kell képezni a keresztvetést. (Imádságos testtartáshoz segít a vallási szempont: testünk is imádkozik, mert ő is Istené, nemcsak a lélek! Segít továbbá a lélektani szempont: kölcsönhatás folytán a testtartás helyessége jobb imára segít. Rossz imának elindítója igen sokszor testtartásunk elhanyagoltsága. Ezen a ponton különösen áll: ha nem töröm be magam fiatalon, mindig lomhább leszek. Figyeljem meg jól keresztvetéseimet. Jó ismertető jele ez külső összeszedettségemnek. Későbbi életemben is ez lesz!)

bb) Belső összeszedettség.

1) Ne engedjem csatangolni képzeletemet és érzelmeimet.

2) Ha üt az ima órája, azonnal fordítsam arra lelkemet, tehát elfordítani férfias akarással az előző foglalkozástól.

3) Akarattal tartsam föl lomha, lusta ásító testemet, még ha ülök is!

Ó imádkozó kerubok, mily értékei vagytok az Egyháznak, mily kedvencei Istennek, hogy örülnek őrangyalaitok, hogy dobog értetek Jézus Szíve!

III. Mik fojtják meg bennem legkönnyebben az összeszedett és buzgó imádságos lelkületet?

a) Az érzékiség. Bizonyos népek eziránt különösen érzékenyek. Erős szórakozási, eszem-izom hajlam. A nőknél keresztül a kigyó sziszegése, bőrdító muzsika. (Rothadó jellemiség, gyászos szemfedője lesz reverendája a rossz papnál.) Elovasztja az idealizmust.

b) Lustaság, mely önmagába roskadva heverni akar és irtózik minden erőltetéstől.

c) **Kevelység**, mely az imaszellemnek gyökerét rágja éhes szorgalommal, t. i. az alázatot, mint valami filoxera a szőlőtőt.

Értelmem, itéld el ezeket egyszer s mindenkorra! Akaratom, törd igába őket!

Testvér, fogjunk össze a közös életben, hogy az érzékiségnek, lustaságnak és kevelységnek szellemét közös akarattal száműzzük körünkől. S akkor csodálatos színben fog Isten kegyelmi napja a mi kis egünkön fölragyogni; az imádságos lelkület tavaszi életerővel fog rügybe, bimbóba szökkenni és új, nagyértékű papi egyéniségek sarjadnak.

Kérjük a Boldogságos Szűzet, legyen a mi nagyon gondos kertészünk, őrizzen minket anyai szívének minden szeretetével.

91. AZ ELMÉLKEDÉSRŐL

Uram, taníts meg bennünket imádkozni! Lényeges elem minden nagy papi egyéniségnél.

Az elmélkedés állandó gyakorlati nehézségekkel küzd. S nemcsak az a nagy veszély fenyegeti, hogy később papi életünkben befagy, hanem az is, hogy már most vérszegény, sőt talán semmit sem ér. Pedig, ha török, ha szakad, győzni kell a nehézségek fölött, mert lelkünknek lényeges napi eledele.

Uram, taníts meg minket elmélkedve imádkozni!

I. Az elmélkedésnek roppant nagy ereje van életünk alakításában. Hogy milyen emberek leszünk, az elmélkedéstől függ.

Világos ez:

a) **Az elmélkedés természetéből.** Mi az elmélkedés? Igazságnézés, igazságlátás, igazságmegrágás az élet érdekében, vagyis hogy járjon át az igazság, gyulladjon ki bennem, égjen és fűtsön a legnagyobb tettek útján. A nagy meggyőződések, öntudati erők és feszülések kohója. Lélektanilag nem is lehet ez másképp, mert ha valaki elméjében forgatja, meghányja-veti az igazságot, az kezdi őt befolyásolni. Lásd sok fontolgatásnak eredményét.

1) Gazdasági kérdésekben kereskedő. A pap, mint kereskedő, saját dolgában szakember.

2) Világnézeti átgondolásban, habzósájú istentelenek, szabadkőművesek, ideológiaiukról meg vannak győződve.

Krisztussal való egység és onnan nem tágítani! Beidegződni papilag. Szálfának lenni.

Világos lesz, hogy a papi dolgokat tenni kell.

b) Az elmélkedés föltűnő hatásaiból, amelyet megfigyelhetünk magunkon és másokon. Melyek ezek?

Bűnök bánata. Bűnök utálat. A velük való leszámolás. Nagy élet vágya. A Krisztus-követés éhsége. Erények megszeretése és lélekbeültetése. Isten szeretetének lánggrasztása és ebből fakadó tettek Isten dicsőségére és a felebarát javára.

Az elmélkedéssel, a kegyelmi fényáramlással vulkanikus, eruptív erők halmozódnak fel a lélekben.

Senki sincsen, aki magába szállna.

Jer. 12,11.

Hány civilnek van lehetősége, hogy naponként fél óráig elmélkedjen? Igazi pap, szálfá egyéniség az, aki gondolkodásban az igazságról teljesen meg van győződve; ez az Eucharisztia előtt történő megfontolásokkal képződik ki.

c) Az Egyház tanából és évezredes gyakorlatból.

(A keresztút leglényegesebb eleme, hogy Krisztus szenvedéséről elmélkedik, gondolkodik. A Rózsafüzér Királynője Officiumában, októberben a szentolvasóban a titokról gondolkozik.)

d) Világos végül az elmélkedés elhanyagolása folytán fellépő bajokból: erősödik, szaporodik és terjed a lelki kór. Szinte minden bennünk a bűnnek, romlásnak, pusztulásnak kezdete. Jeremiás 12,11: Desolatione desolata est terra, quia nullus est, qui recogitet in corde.

Uram, segíts, hogy ezt a nagy igazságot elhiggyem és tartsam egész életemben. Uram, add meg a kegyelmet, hogy mindennap elmélkedjem egész életemben. Az nem létezik, hogy elhagyjam az elmélkedést! Az ilyen pap nem csúszhat le!

II. Az elmélkedésben végzendő tökéletes munkának egy-két eszköze.

Neveljük rá magunkat, hogy ez a munka:

a) Cél tudatos legyen! Vagyis tudjam mindig, hogy hova kell elmélkedéseimnek eljutniok. (Szent pap és dolgos apostol.) Mit akarok kihozni?

b) Egységes legyen! Vagyis ne legyen széteső, ne darabolódjék fel. A célnak egysége uralkodjék rajta! Pl. mi hiányzik, hogy egészen pap legyek, — olyan, amilyen az elmélkedésben vázoltam? S mikor megállapítottam, hogy mi hiányzik, logikailag a következő lépés: milyen eszközökkel tüntethetem el a hiányt, s mikor ezt is megállapítottam, a következő lépés: Használjam tehát azonnal ezeket az eszközöket.

c) Egyszerű legyen: ne komplikáljuk a dolgot! Ne cikornyázzuk! Ne spekuláljunk hiú öntetszelgéssel.

Nagyon fontos lejegyezni az elmélkedésből a fontos indítást. Ezzel ellenőrzöm magam. És lelkitemések is ezek.

92. A MAGVETŐ

I. Prael: Mt. 13,3: amelyben szó van a magvetőről.

II. Prael: A könyörgés pedig az, hogy adj Uram igaz világosságot az észbe és igaz erőt és lendületet az akaratba.

1. Az isteni Magvető fáradságot nem ismerő szorgalma

a) Az Atya-Isten magvetése: először a teremtés a maga csodálatos szeretet-indítékával, a fönntartás és a tettekben való közreműködés. Aztán az utaink fölött való őrködés nagy bölcsességgel és jósággal.

a) A Fiú-Isten magvetése: a megváltás:

aa) Belső lelkiéletének, szeretetének, akarati erőfeszítésének végtelen érdemei.

bb) Tanításának és igazságának kincsei,

cc) Szentségei;

dd) Vére hullása;

ee) Szent teste és vére az Oltáriszentségben.

c) A Szentlélek-Úristen magvetése: a megszentelés.

aa) Ő az Egyház lelke. (Lásd: mi a lélek a testben.)

bb) Ő az egyesek lelki templomának építője.

cc) Ő a papi szentség fáradhatatlan munkása. Lépten-nyomon hinti magvait, s mennyit szeretne még azonfelül adni!

Mi állandóan végtelen szorgalmú isteni magvetésnek vagyunk szerencsés talajai. Reggeltől napestig rengeteg testi-lelki, kegyelmi kincsnek osztályrészesei. Maguk a tanulmányok, ha lelkes odaadással és imádságos lélekkel végezzük, nemcsak értelmi, hanem igazi lelki magvetések is: sok értékes gondolatot és szent elhatározást ébresztenek bennünk. Örüljünk, hálálkodjunk.

2. Tanusítsunk ez isteni szorgalomhoz méltó hálát

Mivel?

a) Munkáljuk meg jól lelkünk talaját, hogy legyen ez jó föld, tevény föld, amely a ráhulló mának azonnali életet ad.

Hogyan történjék ez a megmunkálás?

Meg kell tisztítanunk feltétlenül a bűnöktől, amelyek a lelkünk talaján hatalmasan felburjánzott giz-gaszt jelentik. Azután fel kell törnünk, felszántanunk lelkünk kemény talaját, melyet elsősorban a szenvedélyek tesznek ilyenné, vagyis keményvé, terméketlenné. Tudjuk ezt továbbá, hogy minél keményebb talajt szántanak föl, annál nagyobb rögök, hantok állnak elő. Amíg ezek így vannak, addig megmunkált talajról még nem lehet szó. Ezeket a hantokat egészen komoly munkával kell törögetni, amíg az egész talaj egyformán porhanyó lesz.

Ezzel a hasonlattal párhuzamosan a lelki életben a talajmunka három nagy teljesítményt foglal magában.

aa) Az első az, hogy a bűnnel a legelszántabban szakítunk és azt valószínűleg kiírtjuk magunkból. Semmiféle megalkuvást nem szabad tűrnünk soha a bűnnel szemben. Vele szemben abszolút ellenfelekké kell válnunk.

bb) A második munka ennél nagyobb és nehezebb. Durva, önző, szenvedélyes természetünknek talajszántása. Ezt csakis az Isten ekéje képes elvégezni, mi magunk soha. Ez részünkről legegyszerűbben annyit kíván, hogy napról napra készségesen megajánljuk magunkat az Isten szántásának akármilyen munkájára. Hasítson belénk úgy, amint Ő jónak látja. És az Isten az Ő szerető atyai gondoskodásával meg is teszi ezt velünk. Ne vegyük ezt soha zokon. Hiszen arról van szó, hogy kitűnő talajjá munkáltassunk meg.

cc) A harmadik munka a közvetlen porhanyósítás, amelyhez már sokkal több konkrét szabadakaratit munkát adhatunk mi magunk is. Ezek a munkák az apró önlegyőzések és apró áldozatok.

Ezekben az apró áldozatokban való hűség a szentség alapja. Légy hű mindig és akkor bizonyosan szent pappá fejlődöl.

b) Vágyakozzunk az isteni mag után és fogadjuk szívesen, szinte mohón, mint a nyári föld az esőt. Isten igen kedveli ezt a lelki magatartást és szentjeinek történetéből tudjuk, hogy nagyobb kegyelmeket mindig megelőz az epedő szent vágyakozás. Nyugodtan mondhatjuk, hogy minél nagyobb a vágy bennünk a kegyelem után, annál nagyobb a kegyelem. Fejlesszük ki a lelkünkben az igazi éhséget és szomjúságot Isten kegyelmei iránt.

Mint a szarvas a forrásvíz után, úgy epekedjen lelkünk az örök élet forrása után.

c) A kapott kegyelmekkel, lelki indításokkal buzgón működjünk közre. Legyen gyöngéd, érzékeny a lelkünk.

Quid me vis facere, Domine?

Tegyük fel mi is magunkban ezt az elvet: Soha nem tagadok meg Istennek semmit. Balra sohase döntök.

93. AZ ISTENI MAGNAK SZERENCSETLEN SORSA (Lk. 8.)

„Akinék fülei vannak a hallásra, hallja meg!” A mi könyörgésünk arra vonatkozik, hogy legyenek füleink a hallásra.

1. Lk. 8.: **„Némely mag az útféltre esék és eltapostaték és az égi madarak felevék azt.”**

Útfél: kemény talaj, mert kitaposott. Egészen durva kéreg, talán kövezett is és tömegek járnak rajta. A világ tapossa. Persze a ráhullott magot is. Amit nem taposnak el, azt verebek szedik fel.

Az Úr Jézus az alkalmazást a 12. versben adja.

Mi pedig fogjuk meg ezt a tanítást magunkra alkalmazva. Kik ezek az útféli lelkek? A könnyelmű, csapodár, léha emberek, kiknek a lelke útfél, utca, melyen tömeg zsi bong.

Hogyan lesz ilyené egy lélek? Igaz, hogy születni is lehet könnyelműnek, csapodárnak, léhának, de amikor valakinél ez már kemény kéreggé lett, akkor ez azt jelenti, hogy ő szabad akaratával huzamosan közreműködött saját könnyelmű és léha természetével. Röviden: Mi magunk vagyunk hibásak abban, ha lelkünk útfél.

Végezzünk az elmélkedésben komoly önvizsgálatot, hogy vajon mennyiben útfél a mi lelkünk talaja is.

Orvossága: az ilyen lelket és az ilyen kegyelem-pocsékolást elítélni. Aztán elszánni magunkat arra, hogy jó talajjá műveljük lelkünket. Felszántani tehát az útfélet. Hiszen belül nem szikla az! Felszántani, hogy ne legyen az a világnak és ördögnek útcsapása, kitaposott, kedvelt útja. De hol a megfelelő eke? Szolgáltató az élet bőven különösen annak számára, aki egészen komolyan veszi hivatását. Természetesen minél inkább útfél egy lélek, annál mélyebben szántó, éles, erős ekére van szükség. Az igazán kidöngölt, szanguinikus útféli lelket csak az Isten rendkívüli kegyelme, vagy mélyen szántó szenvedés porhanyósíthatja.

Uram, Istenem, szánts föl jól lelkem talaját, hogy ne maradjon abban semmi útfél.

94. 2. Lk. 8,3 „A kőszikla talajba . . .“

Szomorú sorsuk van azoknak az isteni magvaknak, melyek kőszikla talajra hullnak. Az Úr Jézus Krisztus maga mondja a 13. versben ezekről, hogy nincs gyökerük, nincs nedvességük s a kísértés idejére elpárolnak.

Vannak kemény lelkek, a szó kevésbé nemes értelmében, kiknek kemény-sége kevélység, hiúság, beképzeltség, rátartósság. Ezek nem önkaratukon kívül ilyenek és éppen azért az isteni mag szomorú sorsában tevékeny szerepük van. A mag pedig csak hull napról-napra, hétről-hétre s az eredmény?

Mekkora türelem az isteni Magvető részéről!

Orvossága: Egyetlen mentség: Imádkozni, újra csak imádkozni, minél magábaszállottabb és bűnbánóbb lélekkel. Úgy kellene imádkozni, mint a vámos imádkozott, szinte összeesve az Isten színe előtt. Ez az ima kötőre, a legerősebb, a legkeményebb szikla is megreped tőle, bomlik és porhanyó lesz.

Vajon nem vagyok-e semmiképpen szikla?! Hirtelenében talán nem tudok erre biztos választ adni, de komolyan kutatok lelkem kulisszái mögött. És addig is, míg biztosan rátalálok lelkem szikla talajára, imádságos és könyörgő elszántságnak minden erejével ellene mondom lelki keménységemnek és szent hivatásomért feltétlenül megtöröm azt.

Jézusom, segíts, hogy igazán termékeny talajod legyek!

3. „Némely mag a tövisek közé esett s a tövisek elfojtják azt.”

Mik ezek a tövisek?

Az Udvözítő magyarázatából a tövisek az élet gondjai, gazdagságnak és életnek gyönyörűségei és főleg a földi javakhoz, gazdagsághoz, gyönyörűséghez való ragaszkodás. Száz és ezer gond, hogy lesz, mint lesz?

Orvossága: először is az emelkedett lelkület, mely minden aggodalom fölébe kerül és Istenben gyökerezett békével néz és visel nyugodtan mindent. Erre már az Úr Jézus hívta föl a figyelmünket a mezők liliomáról mondott gyönyörű igéivel: ne aggódjatok . . . stb. Azt akarta mondani, hogy legyen igen nagy bizodalunk az Isten szerető gondviselésében, az Atyának bölcsességében és jóságában.

A második orvosság az abszolút őszinteség a lelkivezetővel szemben, gondjainknak és nyugtalanságainknak föltárásában. Ezt az áldozatot, amit az abszolút őszinteség jelent, föltétlenül meg kell hoznunk, ha igazi lelki egyensúlyra akarunk szert tenni.

Harmadik orvosság a legbelsőbb akarati készségnek az az elszánt magatartása, mellyel szívesen vállal minden keresztet Isten szent kezéből. Ez a legbensőbb magatartás közömbösíti és hatálytalanítja a megpróbáltatásoknak fullánkját és mérgét. Imádkozzunk, hogy megértsük ezt.

Uram Jézus! E három eszközzel akarok bármilyen tövisek között igazi kegyelmi növekedést biztosítani lelkemnek.

95. NÉMELY MAG JÓ FÖLDBE ESETT ÉS KIKELVÉN SZÁZSZOROS GYÜMÖLCSÖT HOZOTT

1. Hogy örülhetett az Úr Jézus, amikor ezt mondotta! Hiszen az egyszerű ember is nagyon örül egy dúsan termő és nemes gyümölcsű fának. Különösen, ha ő maga ültette és gondozta. Mennyivel inkább lehet örülni egy-egy dúsan termő, nemes gyümölcsű emberi léleknek. S különösképpen is örülhet az Úr Jézus, aki annyi áldozattal és vérének váltságdíjával akarta menteni az emberlelket.

Lehet, hogy amikor Jézus a példabeszédnek ehhez a részéhez ért, elvonult lelke előtt a világtörténelemnek és főleg az egyháztörténelemnek az a csodálatos serege, amelyben mindegyik százszoros termést hozó lélek. Ez a sereg úgy igazából az Ő serege és az Ő gyönyörűsége. Gratuláljunk Jézusnak, örüljünk vele együtt.

Kérdezzük meg Őt: Uram, hát én százszoros termést hozok most és fogok hozni? Mit fogok én beszélni a Te csűrődbe, a mennyországba?

És feleletül ezt halljuk, hogy: **tó l e d f ü g g !** Mert én a magam részéről a százszoros terméshez hintem a kegyelmeimet.

Tehát tőlem függ a százszoros termés! Bárcsak élne bennem ez a tudat oly élen, hogy a százszoros termés bennem is bekövetkezzék!

Jézusnak szavai, hogy csak tőlem függ a százszoros termés: *v i g a s z - t a l ó s z a v a k*, mert azt mondják, hogy ez a dolog igen egyszerű és hatalmában van, vagyis meglesz, ha akarom.

D e r e t t e n e t e s e k is ezek a szavak, mert ha csak rajtam áll a *bőséges* termés, akkor felelős vagyok érte, hogy lesz-e, vagy sem. Ha nem sikerül az életem, vagy ha fél-ember leszek, ha gyöngye pap leszek, ha *botránnyaim* lesznek, mindezt én leszek felelős.

2. A felelősség színe előtt nagyon meg kell emberelnem magam és nyeregbe vágódnom, vagyis az elszánt akarás magaslatára kell emelkednem:

Elv: Én nekimegyek a munkának!

Hogy rugalmasan menjen, erős indítékok, motívumok kellene. Ilyenek ezek: Ha százszoros termést hozok, akkor

- 1) feltétlenül jellem, egyéniség leszek;
- 2) ideális papi lélek leszek;
- 3) könnyű lesz halálom, de nemcsak könnyű, hanem diadalmas is, érdekekkel megrakodva vonulhatok be a mennyországba;
- 4) a mennyei fogadtatás a legszívélyesebb lesz. Amikor először fogok szemtől-szembe állni az Úr Jézussal, Akiért éltem egészen, Akié volt mindenem és amikor Jézus szeretettel Szívére ölel, akkor fogom igazán átlátni, hogy mennyire érdemes volt minden áldozatot meghozni azért, hogy lelke százszoros termést hozhasson.

96. SZÁZSZOROSAN TERMŐ TALAJJÁ VÁLÁS

1. Miben áll az? Mi a lényege?

a) százszorosán termő talaj nem más, mint az Istenre beirányított akarat tökéletes készsége.

b) Ennek a készségnek legközvetlenebb és legsajátosabb megnyilvánulása: az állandó hűség a jobbradöntésekben.

c) Ha fölvetjük itt azt a kérdést, hogy melyik leglényegesebb tettel válik ilyen készségűvé az emberi akarat, feleletünk az, hogy a *j o b b r a d ö n t é s k ü z d e l m é v e l a l é l e k m é l y é n*. Ott a legtitkosabb rejtekben lefolytatott küzdelemben dől el a mi igaz értékünk.

Aki ezt a legbelsőbb magatartást igazán készségesen tudja állandóan megőrizni, annak van százszorosán termő talaja a kegyelem számára.

2. Melyek legfőbb eszközei?

Legfőbb eszközökről, vagyis azokról van szó, melyek igen hatékonyak.

a) Az első a szándékvilág kiépítése, tökéletessé tétele.

b) A talajerők összpontosítása. Ugyanis rengeteg szétesettség van bennünk, érdeklődés minden iránt és sokféle aktivitás. Össze kell szednünk magunkat és erőinket egységesen, jól összefogva célbaállítani.

c) Igen buzgó Jézus Szíve tisztelet csodálatosan tesz alkalmassá e készségre és hűséges jobbradöntésekre.

Jézus Szíve, segíts!

Szűz Anyánk, könnyörögj érettünk!

97. KONKOLY (Mt. 13,24)

1. Isten csak jó magot hint

Ha tehát a búza között föltetszik a konkoly, azt, vagy a talaj hozta ki magából, vagy a gonosz lélek által hintett magból sarjadt.

Meg kell itt állanunk egy pillanatig és eltelnünk hibátlan nagy gondolattal a jó Istenről és az Ő csak jó magot hintő végtelen jóságáról. Sohse engedjünk annak a hibás vagy bűnös gondolatnak, hogy az Istenben lehetséges valami furcsa szándék, vagy bennünket lefokozó, vagy elakasztó törekvés, hogy Ő valaha is olyan indításokat ad nekünk, melyekkel kátyuba jutunk. Ez mind az Isten lényegével ellenkező abszurdum. Az Isten csak jó magot hint.

Élesztgessük itt magunkban az Isten iránt való nagyrabecsülés és nagy-lelkűség szellemét. S legyünk meggyőződve, hogy ha a legértékesebb nagy-lelkűséget is gyakorolnók Isten iránt, az Ő abszolút jósága messze a mi nagy-lelkűségünk fölött méltó volna még sokkal magasabb nagy-lelkűségre. Váltsa ki aztán lelkünkéből ez a nagy-lelkűség az abszolút o d a a d á s t I s t e n i r á n t, lelkünk talajának magvetője iránt,

és minden lelkipásztori munka lényeges Magvetője iránt. Ez az odaadás azt jelenti, hogy Hozzá simulunk mindenben, az Ő szándékait és elgondolásait tartjuk egyedül irányadónak mind életszentségi munkánkban, mind lelkipásztori munkánkban. Ez az odaadás jelenti azt is, hogy minden okoskodás nélkül megbízunk Istenben, a magvetőben, akármennyire is nem értenők állapotunk nehézségeit és a konkoly kellemetlenkedéseit.

Aki a jó magot hintő Istennel vet és dolgozik mindig, az Vele fog aratni is és a konkolyak döntő hatalma fölötte soha nem lehet.

2. Az ördög munkája

Ő az Isten legelszámú ellensége. Ő hordja magában a legfejlettebben az istenyűlöletet. Erőlködéseinek egyetlen iránya van: Ártani az Istennek, akármilyen áron.

Isten miatt ellensége ő az embertermészethozzá is. Nem volna ellensége, ha az embertermészet teljesen el volna szakadva Istentől. De minthogy összefügg vele és Istenből él és Isten képét hordja magán

és a kegyelmi világban még Isten-fiúságot is élvez, azért ádzább gyűlölettel van eltelve az embertermészettel szemben is. Ha teljes szabadsága volna, az szörnyhatalom lenne az ember fölött.

Ellensége aztán az ördög minden jónak. És pedig azért ellensége, mert lelkülete perverz, teljesen meghasonlott.

Ennek az ellenségnek tehát egyetlen munkairánya ártani Istennek és mindazoknak akik Hozzá tartoznak valamiképp is. Ha többet nem tehet, legalább csorbítja és kisebbiti Isten dicsőségét, vagy legalább nyugtalanítja a lelket, vagy legalább megakadályozza a nagyobb jót. Rendesen azonban sikerül neki a rossz is, ha nem is mindjárt súlyos formájában.

Jellemzi azután a fáradságot nem ismerő készség és erőlködés, jellemzi a kiszámítás, a raffinált taktika, a hazug ámitás, az álnok becsapás.

Kétségtelen, hogy szinte elképesztő laboriositas, ügybuzgóság jelentkezik a sátánnál és az ő csatlósainál. Valami egészen meglepő okosságot, ügyességet és életrealitáságot tudnak felmutatni. Már Jézus elismerte a sötétség fiainak ezt a fölényét a világosság fiaival szemben.

Van ebben valami elszomorító, t. i. hogy a világosság fiaival olyan otthonos az élheteretlenség, az ütődöttség és ügyetlenség. Vajjon a gyűlöletnek és bűnnek, ezeknek a negatív erőknek dinamikája nagyobb, mint a szeretetnek és az örök értékeknek, ezeknek a nagy és szent pozitív erőknek?

Ez a szembeállítás így nem igazság! Szemben állnak a valóságban a legmélyebb és legnyersebb ösztönerők a léleknek finomabb törekvéseivel, amely utóbbiak nincsenek adva, hanem kiépítendők. Lásd hasonlatképpen egy államnak zavaros helyzetét, esetleg forradalmi állapotát. Bizony ott magasabbrendű finom kultúrerők keveset számítanak.

3. Tisztázzuk magatartásunkat a Sátánnal szemben

a) Ne becsüljük le a Sátán munkáját!

A Sátán térfoglalása ugyanis ijesztően nagy. Rengeteg a konkoly a világban. Sokszor teljesen előli a búzát. Még papi körökben is sok a konkoly. És minél inkább fűtyül valaki a Sátán-problémára, annál nagyobb e probléma őbenne. Természetes, hiszen a Sátán első sikere az, hogy ismeretlen marad.

Legyen meggyőződésünk, hogy ő a mi legádázabb ellenségünk, aki állandóan vesztünkre tör és sohasem lehetünk vele szemben teljesen biztonságban.

b) **De azért ne féljünk!** Mert neki csak annyi hatalma van fölöttünk, amennyit mi engedünk. Isten ugyanis csak olyan mértékben engedi közel hozzánk, amilyen mértékben támadása javunkra válik. Ha igazán árt nekünk és hatalmába kerít, az csak úgy lehetséges, hogy mi szövetkezzünk vele szenvedélyeink által.

c) Legyen elvünk a sátántiprás.

Legyen ez a Súzanya igazi lovagjának vitézi magatartása. Sátántiprás lelki életünkben is az által, hogy szenvedélyeinket leigázzuk és a Sátánnal szövetséges bűnhajlandóságot magunkban elnyomjuk. De sátántiprás apostoli életünkben is azáltal, hogy a hívek lelkében romboljuk a Sátán országát és a romokra ráépítjük az Isten országát.

98. A KONKOLYNAK LÉNYEGE ÉS FAJTÁI, IRTÁSÁNAK ESZKOZEI

1. Lényege.

Mi az a konkoly?

Elsősorban az egyedek életében tekintjük, mert most önnevelésünkkel foglalkozunk.

Különböztessük meg a konkolyt, mint termést és a konkolyt, mint magot és csírárt. A termés egyenlő a bűnnel s mint ilyen kevésbé különbözik a másiktól, amely szintén bűn. A Sátánnak ez az egységes célja. A mag, és csíra pedig a bűnnek kiindulópontja. S ez igen sokféle lehet. Sokszor felismerhetetlen, ha csak Isten különös kegyelme és nagy éberség részünkről nem teszi lehetővé.

Ezért őszinte könyörgés fakadjon lelkünkéből: hogy felismerjük saját konkoly-csíráinkat, megragadjuk és visszadobjuk az ördögnek.

2. Rengeteg a sokféle konkoly. A Sátán veti, hogy hadd nyomja el a buzát, hadd vonja el a táplálékot a földből.

Legfőbb fajtái:

a) A könnyűvérű nem-törődömség. A hígvelejű gondolkodás. Eh mit! Nem kell nagyon erőlködni. Nem olyan fontos. Plane nem tragikus. Iránya ennek a lelkiületnek: nagy dolgokat egyszerűsíteni, egyszerűeket sekélyesíteni stb.

Mennyi kegyelmet pusztít el az ilyen ember önlelkében és mások lelkében. De sok egyéb bajt is csinál, bosszant, bánt, keserít, borsot tör mások orra alá. Micsoda konkolycsapás ez!

b) Szeretetlenség. Nevezhetjük ezt hidegségnek, gúnynak, élnek, csipkedésnek, bosszantásnak, vagy modortalanságnak, gorombaságnak, haragnak, gyűlöletnek, stb. . . . lényegében mindegyik szeretetlenség. Roppant közel áll az ember lelkéhez. A legtermészetesebb konkolyfajta egyike ez!

Micsoda csapás a lélekre! Megfojtja a fejlődést, mert az igazi fejlődésnek levegője a szeretet; megmerevíti az ember lelkiületét és kegyelmi fejlődését.

Bárcsak oda jutnánk, hogy Krisztus Szívének ezt a leghőbb vágyát és legszentebb parancsát: a testvéri szeretetet mindenkiféle ápolnánk elsősorban úgy, hogy szeretetlenséget nem tűrünk magunkban és ha mégis meg-esik, akkor súlyosan büntetjük magunkat.

Konkolynek minősítendő az érzelmileg túlzó szeretet is, amelyről már hallottunk eddig. Ez is konkoly-csapás. Ettől is védeni kell a lelket, ha azt akarjuk, hogy az Isten jó magja lelkünkben egészen kifejlődjék.

c) Mindaz, ami a tisztaságot veszélyezteti.

A papi lelkületnek igen érzékeny része ez! Milyen boldog az ördög, mikor ezt a konkolyt szórja. Ebből bizony sok kikel.

Képezzünk ki magunkban világos és erős elveket és tartsuk ezeket, ha megszakadnánk is tőlük. Az elvek legelsői között legyen az abszolút őszinteség, mert az ördög műfogása ezen a ponton az eltitkolás.

Azt pedig említeni is szinte fölösleges, hogy magunknak semmiféle megnyilatkozást nem engedünk meg, amely csak távolból is sértené a szent tisztaság erényét. Nagy a felelősségünk e tekintetben közösen is, arra nézve t. i. hogy nem történik-e ilyesmi az egész testületben.

d) Nyugtalanlás és elégedetlenség

Az emberi véges gondolkodással együtt jár, hogy rendkívüli körülmények esetén nyugtalanra és elégedetlenné válik. Minthogy az ilyen zavaros lélektani helyzet homályosítja az ésszt, keveri az érzelmeket és gyöngíti az akaratot, azért a Sátánnak kitűnő eszköz arra, hogy általa a lelket elejtse és tönkre tegye. Föl is használja ezt szorgalmasan. És ahol csak lehet, szórja a nyugtalanlás és elégedetlenség szempontjait.

Legtöbb ember számára aztán léteznek egészen határozott nyugtalanító dolgok. Ezeket jól ki kell tapasztalni és ha káros hatásuktól menekülni akarunk, akkor edzzük magunkat olyan ellenállásra, amely a nyugtalanlást hamarosan leszereli.

Az igazi lelkiélet legfőbb elvei közé tartozik: nyugodtságot teremteni a lélekbe.

3. Eszközök a konkoly irtására

a) Nagyon fontos a tisztalelkű érzékenység, amellyel hamar felismerjük, hogy milyen konkoly-csapás fenyeget. Ezért a tisztalelkű érzékenységet buzgón kell könyörögnünk.

b) Elszánt akarati irányt kell fölvennünk a konkolyokkal szemben. Ez konkrétan annyit jelent, hogy szilárd elveink legyenek és azokat föltétlenül érvényesítsük.

c) Gyónásainkat igazi odaadással végezzük és ha nincs is halálos bűn, legalább egyik-másik bocsánatos bűnnek és hibának kiirtását vegyük egészen komolyan programmba.

d) Tegyük ki tervszerűen, vagyis pontos napirendi beosztással lelkünket az Eucharisztia Napjának, ültessük bele gondosan Jézus Szent Szívének, a Szűz Anyának és az Órangyalnak buzgó tiszteletét.

99. VALAKI ENGEM VÉGTELENÜL SZERET

Valaki. (Aki Minden; nem véletlen folytán)

Add Uram, hogy megértsem szeretetedet és odaadjam magam Neked egészen!

Összegyűjtöm lelkem lencséjével mindazt a szeretet-sugarat, melyben életemben részem volt. (Ki szeretett engem őszintén, őszönösen, szimpátia, szeretkezés. Salamon bölcsességével: semmit sem ért az egész. Vanitas vanitatum. „Kár volt vele foglalkozni“, — ez a megcsömörlött lélek szava.)

S ezen át nézem Jézusom végtelen szeretetét irántam. S látom, hogy a földi szeretet mindenestül még szimbólumnak is gyöngye ezzel a szeretettel szemben.

Sütkérezem a szeretetben. (Mint a gyermek a napon. A szeretet meleg áramaiban gondtalanul él az ember.)

Odaadok minden más szeretetet, mely rám vonatkozhatik valaha, csakhogy ezt a végtelen szeretetet egészen megnyerjem.

Vízsek másoknak Jézus-szeretetet (bonum diffusivum'sui). Isten legmélyebb természetében boldog és ezt kiárasztotta az emberekre, azért létezőnk mi.

Feláldozom magam, hogy rajtam keresztül akadálytalanul eljusson Jézus szeretete a lelkekhez és Szentséges Szívének minden jóságos terve megvalósuljon rajtuk. Főleg pedig, amit ma szeretnék nagyon kérni Tőle, hogy eucharisztikus szeretete tökéletesen boldogítson minden emberszívet.

100. A PAP SZÓRAKOZÁSA

1. Prael: Az Ur Jézus a kánai menyegzőn.
2. Prael: Kérem a kegyelmet, hogy életem minden szórakozása Krisztus akarata szerint rendezett legyen úgy, ahogyan Ő akarja.

1. Papi álláspont a szórakozással szemben

a) Nem illő, nem is jó jel, ha a pap nagyon kap rajta, pláne gyerekesen (!). Ezt a hívek nagyon megérik (Pl. lakodalmas mulatságon, vacsorákon, családi est, kirándulás.) Kellő komolysággal, fölényesen föléjük emelkedni.

b) De nem áll a pap világán kívül a szórakozás.

c) Sőt lehet szükséges: önmagának, a híveknek. Pl. egy lakodalom, nehogy lenézésnek vegyék.

2. Magatartás bennük: Legyen egészen papi!

1) Rendelkezzék világos tudatával annak, hogy a szórakozás kitűnő alkalom:

a) a papi életszentség gyakorlására. Tiszta szándék, mérséklet, ha birnám: Indifferencia, nyugodt fölény. Egy szórakozás se legyen uram, vagy zsarnokom. Én pedig rabszolgája. Nagyon szomorú ez egy papnál!

Krisztushoz emelkedés az öröm motívumai kapcsán is.

b) az apostoli önfeláldozás gyakorlására szerezni örömet, örülni mások örömeinek, nem terhelni senkit sem figyelmetlenséggel, sem szóval, sem tettel.

c) Tudásunk gyarapítására:

gondolat-kicszerelés; tudatlanságunk felismerése,

tapasztalás, emberismeret (legőszintébbek az emberek erős hangulat idején.)

d) Műveltségünk edzésére. Nehéz a szórakozásban műveltnek maradni!

Pedig kell!

e) Ügyességünk gyarapítására.

Nyilvánvalóvá lesz könnyen ügyetlenségünk. Fontos az ezirányú önismeret!

Mások megfigyelése.

f) A testi erők frissítésére, gyarapítására. E célból okosan beállítani és kihasználni.

2) Használja ki az alkalmakat!

Eszközök: ima előtte.

Közben apró lelki oázisok (összeszedettség.)

„Pap vagyok“, „Krisztus embere vagyok“, — „Híveim vezére vagyok“!

Tehát . . . Számonkérés a szórakozás után.

101. SZEREZZONK ÖRÖMET A TESTVÉRNEK

1. Miért?

Nem pont azért, mert ő azt különösképpen is megérdemelné, nem is azért, mert ő vonz, hiszen jó részük úgy sem gyakorol rám ilyen hatást. Sem nem azért, mert ő rászorul — én úgy is hamar kész leszek az ítélettel, hogy nem szorul rá senki.

Hanem azért, mert ez, vagyis a testvérnek való örömszerzés igazán emberi, igazán keresztényi, igazán papi, és igazán apostoli cselekedet. Nézzük csak közelebbről!

Mekkora egyéni érték bontakozik ki ebben! Milyen fennkölt gondolkodás, milyen nagy önmegtadadottság, milyen nagy önzetlenség és milyen harmónia! Mennyi kegyelemnek forrása is, önmagam és mások számára.

És végül mennyire a kornak való: amikor ordít a szociális melegség hiánya. Milyen nagy dolog lenne az részünkről, ha a testvéreknek örömet szerző törekvéseink elé ezt a jelszót írhatnók: szociális vezeklésül a világért és szociális készülésül apostoli munkámra.

2. Hogyan?

Komolyan és öntudatosan! Tettekben! Legyen mosolyom is egy jótettem a testvér számára.

In Spiritu Sancto, vagyis az Ó szelíd és okos és szeretetteljes szellemében. És ne érzelegve!

102. SZÓLALJ MEG, HAMU ÉS BESZÉLJ NEKEM!

I. **Nem rejtheted magadba értékes beszédedet**, hiszen: testvérem vagy, Isten teremtménye vagy: tartsunk tehát össze, értsük meg egymást.

Csodás liturgikus szereped van a lelkek mentésére. Beszélj erről a hivatásodról.

Én foglak szentelni valamikor és hinteni, hát tudjam, mi vagy!

Én foglak prédikálni, hirdetni, — méltatni foglak, hadd értsenek tehát Téged!

Végül Veled egyforma fogok én is lenni, jó, ha már most barátságot kötünk.

II. A hamu válasza

Te megérdemled, hogy szóljak Neked. Igen sok ember ezt sem érdemli. Ne hidd azonban, hogy általában nagyon hallgatatag vagyok. Csak éppen beszédem csöndes, zajtalan: az összeszedett lelkek értik, qui habent aures audiendi . . .

Szólok tehát: érdekes sorsom van nekem: a dicsőség barkája voltam és most ime senki vagyok, és mégis megszentelt senki.

Mondanivalóim:

a) Minden szemerkém szeretne kacagni, hahotába törni a világkomikum fölött: hamu a végük az embereknek és mégis úgy élnek, mintha örökké élnének és soha hamuvá nem válnának.

b) Másik mondanivalómat inkább sírni szeretném a világtragikum fölött, hogy ugyanis a hamu-emberek örök kínban folytatják szerény, arasznyi életüket.

c) De van nekem vigasztalásom is. Elmondom, de ígérd meg, hogy rászolgálsz!

1) Ének vagyok, dal, himnusz: mi voltam én, egy ág, egy növény; egy ismeretlen semmi és mivé lettem!

2) Szimbolum: szeretném jelképezni és jelképezem is a megszentelt semmiket, senkiket.

3) Életgyökér: amint én nagyrahívtam akkor, amikor előbb hamuvá lettem, úgy te is, mint az evangéliumi mustármag, ha egyszer igazán meghaltál és porrá lettél, új életnek, örök életnek forrása lész, önmagad és más százak számára is.

Add, Uram Jézus, hogy a nagybőjtnek ezt az újjászületési kegyelmét kapjam osztályrészül!

103. MILYEN LEGYEN A PAP NAGYBŐJTI LELKÜLETE?

Legyen hűséges és tökéletes valósítása annak, amit az Egyház akar.

1. Mit akar az Egyház?

a) Közvetlenül: bűntől való elfordulást, vezeklést a bűnökért, Isten-nel való teljes kibékülést.

Ennek könnyítése Jézusnak előttünk ragyogó példája, aki teljes ártatlanságban is annyit szenvedett a bűnért s úgy vezetelt a bűnért és akinek olyan sokba került az Isten teljes kibékítése mivelünk.

b) E közvetlen célon keresztül lelki feltámadást akar az Egyház Krisztussal együtt. A husvétii alleluja, vagyis a feltámadás lelkes kicsendülése nemcsak Krisztusnak szól, hanem nekünk is. A mi Krisztusba-való tökéletes átalakulásunknak boldogító dala akar ez lenni.

Figyeljük az Egyház ezen szándékát a szentmisének és zsolozsmáknak szövegéből.

2. Az Egyház szándékának valósítása:

Más lesz annál, aki bűnökben él. Az ilyennél legsürgősebb a bűnbánat, a töredelem, a gyónás.

Más lesz annál, aki kegyelemben, sőt talán komoly erénygyakorlatokban Istennek él. Bizonyára ez utóbbi csoporthoz tartoznak a papok. Az ő teendőjük:

a) Általános nagybőjti beirányzás: álljanak előtérbe a bűnbánati erények és ezeket gyakoroljuk rendezetten, tervszerűen.

b) Két főszempont a cselekvésben:

aa) Az életszentségi, vagyis önmagunk javítása és önmagunkért való vezeklés. Önmagunk javítását illetőleg fontos, hogy küzdjünk kisebb hibáink és szenvedélyeink ellen is. Tudatosan értékeljük és gyakoroljuk a legkisebb keresztet is, a legkisebb nehézséget, kellemetlenséget is, a legkisebb önmegtágadást is. Forgassuk gyakran elménkben a praefatio gyönyörű szavait a nagybőjtre vonatkozólag:

vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia. Ezeket a csodás bőjti hatásokat az Egyház liturgiája hatékonyan mozdítja elő. Kapcsolódjam szándékkal szorosán az egész Anyaszentegyháznak ehhez a bőjti szelleméhez, kegyelmiségéhez, És örüljek is annak, hogy kisebb-nagyobb bűnbánati és vezeklési gyakorlatom majd megjavítja bennem

is, sőt kitördeli a bűnnek gyökérzetét, fölemeli az én lelkemet a krisztusi kegyelmiség tiszta légkörébe, fölékesít szépséges erényekkel és majd allelujás husvétii hangulatomban megéreztetni velem az örök értékek majdan megnyerő fönséges örökségét.

Jézusom, segíts olyan nagybőjti szellemre és gyakorlatra, amelyben Neked igazán örömed telik!

A nagybőjt a lélek fölfokozását jelenti. A nagybőjt szelleme és célja mindenkit kötelez.

bb) Az apostoli főszempont: másokért vezekelni.

E másokért való vezeklésnek

először aktív módja: vállalkozom saját jószántamból olyan tettekre, amelyek önmegtagadást, egy kis lemondást jelentenek, s éppen azért bünbánat, vezeklés, engesztelés jellegével bírnak. Nem kell nagy teljesítményre gondoljunk feltétlenül. A kis vállalkozások is nagyértékűek lehetnek, ha szándékuk szerint jól vannak beállítva. Bizony nagy dolog a sok apró „azért is“! Azért is friss leszek most, szolgálatkész, barátságos az ellen-szenves iránt is. Fegyelmezett rossz kedvemben, meggondolt nyelvem használatában.

Másodszor passzív módja: hűségesen elviselem azt, ami ér, vagy esetleg rámszakad, bizonyos általános jólelkű türéssel: ez az egyszerű mód. Vagy pedig tudatos készakart önfeláldozással: és ez a hősie s mód, amikor az ember áldozati ostyaként mindenre készen följánlja magát az Istennek. Ennek a hősie s önfeláldozásnak szelleme képesíti az embert arra, hogy vállalja vezeklés céljából mások bűn terhét is és mint mások bűneivel megrakott ember mondogatja fönséges papi könyörgését.

104. ÖNMEGTAGADÁS

1. Világszenzáció volna, ha valaki felfedezné a módját annak, hogy

a) egy rút személy hogyan alakulhatna át úgy, hogy a világ legszebb személyévé váljék.

Mit nem áldozna ezért rengeteg ember! Pláne, ha csak arra volna szükség ilyen átalakuláshoz, hogy szerezzék meg annak a legszebb személynek kép-mását és tükörbe nézve igazgassa hozzá saját vonásait; mondjuk pofozgassa hozzá; s akkor biztosan át fog alakulni.

b) pl. egy egészségtelen, csenevész, sír szélén álló emberke, hogyan lehetne pirospozsgás, életvidám, makkegészséges. Azt hiszem vaszegeket is szívesen nyelnék és epét is innék, ha mindezeknek ilyen hatása lenne.

c) egy pénzéhes ember hogyan lehetne könnyen milliomos.

A fenti érvelés az önmegtagadást, mint nagyon kívánatosat mutatta be.

2. Van azonban az önmegtagadásnak sokkal fontosabb iránya is, mint a kívánatosság. És ez az érvelési irány a **szükségesség**. Az önmegtagadás föltétlenül szükséges. Abban a világrendben, amelyben az embertermészet az eredendő bűn folytán úgy meggyöngült, annyi hibával és fékezetlen szenvedéllyel nehezedett meg az üdvösség útján, az értelmét és akaratát szabadon használó ember önmegtagadás nélkül nem boldogul. Az életszentesség útján pedig lépéseket alig tudunk tenni komoly önmegtagadások nélkül. A nagybőjtnek elsőrangú gyümölcse, a kereszténységnek egészen lényeges tényezője, a papi hivatásnak és a fejlődő papi kegyelmiségnek egyik legfőbb tényezője az **ö n m e g t a g a d á s**.

Imában is kérjük gyakran az önmegtagadás kegyelmét, de főleg vágjunk neki gyáva tétovázás nélkül. A nekivágásnál azonban legyünk takarékosak a mellévágásokkal, vagyis ne oda üssünk, ahol nem fáj.

Az életszentségnek ábécéjéhez tartozik, hogy az igazi önmegtagadásnak egyedül helyes munkája pont odairányul, ahol legjobban fáj, ahol egyéni-ségünknek, jellemünknek és kegyelmi életünknek sebei vannak. Ezeket van hivatva az önmegtagadás legalább is kitisztítani, ha egészen beheggeszteni nem képes. De a beheggesztés munkája is sikerül annak, aki a tisztítást egészen elvégzi. Igaz, hogy ehhez kegyelmi erő is kell, még pedig elég sok, de ez meg is lesz akkor, ha lesz bennünk elég bátorság és becsületesség önmagunkkal egészen szembenézni és legrejtettebb sebeinket is meggyógyítani.

105. A LÉLEK FEJLŐDÉSÉNEK IGEN HATÉKONY ESZKÖZE

- I. Prael: Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem. Ezt Krisztus mondta. Kempis pedig tételét így állítja fel: annyi előrehaladást fogsz tenni, amennyi önmegtagadást gyakorolsz.
- II. Prael: Kérjük azt a nagy kegyelmet, hogy tudjuk elsősorban nemcsak testünket, hanem főleg lelkünket böjtöltetni a szenvedélyektől, hibáktól, bűnöktől.

1. Az önmegtagadásnak hatékonysága

a) Mindannyiunkat nyom a múlt terhének tudata. Adósok vagyunk. Ime itt a gyors törlesztésnek lehetősége, amikor testünkből és lelkünkből szinte kiszakítva a fizetséget, törlesztjük.

b) Nyögünk a szenvedélyek járma alatt is. Ha ezek dühösesek, szelídítsük őket önmegtagadással. Ha égetnek, hűtsük le magunkat önmegtagadással.

c) Talán gyöngye az akaratunk is. Legjobb tréning az erős akarat kinevelésére az önmegtagadás.

d) Ha ragyog előttünk az eszmény, amelyet gyémánt jellemnek, nagy apostolnak, hűséges Jézus-követésnek és Istennel való egyesülésnek nevezünk, akkor lássunk neki szaporán az önmegtagadásnak: csiszoljuk magunkat vele, hogy lassan előálljon az igazi jellem; vezekeljünk általa, hogy a nagy apostol biztosan kibontakozzék; zokszavak és kesergések nélkül vigyük keresztünket, hogy valóban Jézus nyomában járjunk: és hozzunk áldozatokat komoly önmegtagadással is, hogy az Istennel való egyesülés is igazán reális legyen.

2. Egy-két gyakorlati szempont

Nagyon fontos az, hogy az önmegtagadásnak konkrét gyakorlatai létezzenek. Nap ne muljék el ilyen gyakorlat nélkül. Még fontosabb, hogy önmegtagadási gyakorlataink ne önbecsapások legyenek, hanem saját legégyénibb bűneinkre, hibáinkra, szenvedélyeinkre vonatkozó gyakorlatok. Ne hazudozzunk magunknak sohasem azzal, hogy önmegtagadást gyakorolunk, mikor legkényesebb problémáink egy állapotban vannak és kisűjünkkel is alig mozdítjuk azokat.

3. Igen fontos a közös életben nem mindenek után, hanem szinte mindennek előtt gyakorolni elsősorban azokat az erényeket önmegtagadás által, amelyek a közös életet nemcsak elviselhetővé, hanem a lelki fejlődés részére alkalmas talajjá teszik. Kiírtandók főleg azok a hibák:

1) Minden néven nevezendő nyugtalanság, mert ezzel Isten békéje nem fér össze,

2) kiírtandó minden vénkisasszonyos érzékenykedés,

3) kiírtandó minden aggleányos fecsegés, egymás hibái iránt való érdeklődés, azokról való szorgalmas tárgyalgatás egymás között, de gondos elhallgatása ott, ahol egyedül lehetne becsületesen beszélni róluk.

4) kiírtandó minden műveletlen társalgási stílus, korcsmai szellemre emlékeztető kifejezésmód.

5) kiírtandó minden felületes széltoló észjárás és viselkedés, amellyel Isten bővebb kegyelmei számára alkalmatlanná tesszük magunkat.

106. NAGYBÓJTI GONDOLATOK

A nagybójt két első vasárnapjának evangéliuma: Krisztus megkísértése és megdicsőülése.

Két gondolat. **A sátáni erőlködés és a krisztusi győzelem.** A mélypont, ahol Krisztusnak meg kell vívni a harcot, de utána megdicsőült az Ő megkísértése. Krisztus egyedül vívta meg a kibontakozásnak ezt a küzdelmét. Azok, akik Krisztus útján akarnak haladni, olyan keresztekkel kerülhetnek szembe, amelyeket feltétlenül el kell fogadniok, ha a megdicsőülés magasztalára el akarnak jutni. A Sátán minket is megkísérthet. Szünetedélyeink talaján kísért, — gondolati, akarati, — cselekedeti bűnökkel.

A nagybőjtben Krisztus szenvedésének ünneplése alatt nekünk fel kell venni ezt a nagy küzdelmet, törni kell a célunk, a krisztusi megdicsőülés, a kegyelemben való kibontakozás felé. Elsődleges feltétel a szabad és teljes akarati beirányozás és maga a minden erőnket igénybe vevő titáni küzdelem a Sátánnal. E hatalmas küzdelem legerősebb fegyvere a vállunkon fekvő kereszt, ha tudjuk azt állandóan erős lélekkel Krisztus keresztjéhez mérni. De bármilyen furcsán hangzik is, a mi keresztünk a Sátán eszköze is lehet, de csak akkor, ha mi azzá tesszük. Ha a keresztet, amely nekünk jogosan jár, s amelynek türelmes viselése tulajdonképpen a mi javunkat szolgálja — elvetjük magunktól, kibújunk alóla, ez esetben elmarad az érdemszerző győzelem is s elmarad a mi megdicsőülésünk. Nagypéntek nélkül nincsen húsvét, érdem nélkül nincs üdvösség!

Három különösebb jelleg bontakozik ki a nagybőjtben:

1. **A magunkbaszállás.** Erősebben, mélyebben, komolyabban, mint máskor. Az Egyház liturgiájában is érezhetően jelentkezik a magunkbaszállásra való rámutatás, a hangulati süllyedés, a mélyülés, a komolyodás. Az első komoly, mélyen bőjti nap sötét színekkel, nyomasztó mély csönddel, a hamvazószerda. Az orgona hallgat, az énekek hangja, a ruhaszínek sötétek, kék-violettzínűek; az oltárok díszzeit leszedik. Mindennek célja, hogy a nagybőjthöz szükséges magunkbaszállásra indítson, a bűnbánatra, a befeléfordulásra buzdítsa, hangolja az embert. Koncentrálásra hív fel. Amikor ez általánossá lesz, leárad a bűnös emberiség lelkére a megtérés kegyelme.

2. Ennek a magunkbaszállásnak Isten ajándékozta kegyelmi ajándéka a **bűnbánat**: saját csekélységünknek, értéktelenségünknek a felismerése és az értéktelenség, negatívság feletti őszinte és komoly bánat, szomorúság a lelkünkben. Csak akkor lesz igazi nagybőjtünk, — nagybőjt az Egyház szelleme szerint, — ha ennek az őszinte és komoly bűnbánatnak birtokosai leszünk.

3. A bűnbánat sajátos lényege a reparációs szándék, a **vezeklés szelleme**. Ez kiindul az Istentől való bocsánatkérésből és belendül kisebb-nagyobb megajánlásokba, áldozatokba, engesztelésekbe. Ezekkel mintegy elégtételt szeretnénk adni, amennyiben a mi gyengeségünktől telik, a megbántott Istennek.

107. JÓ A BŰNBÁNAT

I. Prael: A limpiászi Krisztus-feszületet nézem! Csodálatosan sikerült feszület ez! Rengeteg bűnös e csodálatosan faragott Krisztus képnek hatása alatt tért meg.

II. Prael: A bűnbánat, mint amely hamisítatlanul egyházi és krisztusi szellem.

1. **Jó a poenitentia!** Ha keserű is. Mint ahogy jó az orvosság, jó az operáció, jó a keserű burokból kihámozandó dió, ha mindezek keserűséggel vannak is összekötve.

Jó a halálból feltámadni. Amde akkor jó a poenitentia is, mert ez emeli ki a bűn halálából.

Jó meg nem halni mindörökké és nem égni örökké. Amde akkor jó a poenitentia is, mely bennünket megment a pokoltól.

Jó nem égni ideig-óráig sem. Amde akkor jó a poenitentia is, mely bennünket megment a tisztítóúttól.

Jó súlyos betegségből kigyógyulni, súlyos betegségbe soha nem esni. Amde akkor jó a poenitentia is, mely szenvedélyvilágunkból kiemel és megerősít bennünket.

Jó férfias, becsületes és fejlett egyéniséggé alakulni. Amde akkor jó a poenitentia is, amely megedz és erős gerincet teremt bennünk.

Jó az élet fenséges szent szabadságharcát megvívni és győztesen fölékerekedni a teremtmények lenyűgöző és szolgaságbaejtő hatalmának.

Jó igazi, szent papi életre eljutni, Krisztus barátjává válni. Amde akkor jó a poenitentia is, amely oly könnyen felemel bennünket erre a magaslatra.

Jó segíteni szenvedő, vergődő embertársainkon. Amde akkor jó a poenitentia is, amely oly közel visz bennünket az emberek megértéséhez.

Jó a társadalmi bomlás lavináját megakasztani. Amde akkor jó a poenitentia is, amely oly magas boldogságra tud emelni bennünket az égben.

2. **Hogyan gyakoroljam a nagybűnti vezeklést?**

a) Quantum potes, tantum aude! De beszélj meg.

b) Akármilyen csekély poenitentia is érték. Csak legyen lélek benne. Tárgyilag véve igen sok van mindenki életében az apró poenentiákból. Kapcsoljuk ezeket össze a szeretetből fakadó vezeklés motívumaival.

c) Ne feledjük Jézus Szíve engesztelését, amely szempont úgy meg tudja könnyíteni a vezeklés gyakorlatait.

d) Végül ne idegenkedjünk az egészen áldozattáválás hivatásától sem. Ez ugyan hősiességet kíván, de pap nem született arra, hogy a hősiesség életet megkerülje.

A hősiesség legszebb imája:

Parce Domine, parce populo tuo et noli mihi parcere!

108. A NAGYBÓJTI HIT

Egészen sajátos ideje a hit gyakorlatának.

1. **Negatív:** A hit világossága nélkül még magát a bűnt sem értjük, amint a szegény ember, aki úgy gondolja, hogy bűntől, amikor nincs mit ennie, vagy elrontja a gyomrát. Annál kevésbé azt a lélekbe menő és általános önfegyelmézést, amelynek jelképe akar lenni a bűnt, legkevésbé értjük pedig a hit világossága nélkül Krisztus keresztútját, amikor saját utunk is arrafelé vezet. S ez az oka annak, hogy a nagypénteki áldozat csodálatos kegyelmi világa idegen marad számunkra és a húsvéti átalakulás nagy kegyelmeit nem nyerjük belőle.

2. **Pozitív:** Csodálatos új fényt, új értelmet, új látást képes adni a krisztusi hit. Könnyedén irányít nemcsak az élet értelmére, hanem az élet fonákosságainak, apró keresztjeinek értelmére is. Szinte felemeli az emberi értelmet Isten mellé és onnan tájékoztatja az embert természetéről stb. S ami a legcsodálatosabb az egészben, legvilágosabbá teszi az élet legmélyebb rejtélyeit, a szenvedést, a megpróbáltatás titkait.

Oly megható az, amikor a legegyszerűbb falusi ember is olyan mély bölcsességgel értelmezi az élet legsötétebb alagútjait, legmélyebb megpróbáltatásait. Eszünkbe juthat itt Tauler koldusa! („Az történik, amit én akarok, mert mindig azt akarom, amit az Isten akar.”)

Csodálatos világ — az Egyház történelmén végig — a nagyhitű emberek világa. Érthető, hogy a kereszténységnek csak torzalakulatai vannak mindenütt és mindenki, ahol nincs meg ez az igazán életerős, viruló hit. (Trienti zsinat: „fundamentum et radix iustificationis est fides.”)

Gyakorlati következtetések:

1) Erdemes igazán tanulmányozni a valódi nagy hitet! Akarni mindenáron, megérteni, és akarni mindenáron elsajátítani. Új világot építő nagy tényező ez! A valódi nagy értékek egyetlen nagy fundamentuma.

2) Próbálgassuk a nagybűjt folyamán életünk apró-cseprő viszonylataiban ezt a hitet. Vessük fel mindenféle kicsiny dolgainkban a kérdést, hogy a n kell ezt néznünk a hit, az Isten szemével. A reggeli keléstől az esti lefekvésig, a legszebb cselekedettől a legrútabb cselekedetig, a legkönnyebb munkától a legterhesebbig, a legjobb kedvtől a legrosszabb kedvig, — egészségtől betegséig, élettől a halálig. Minden más gyakorlatra értékes és döntő jelentőségű gyakorlat ez.

109. A KERESZTÉNY BŰNBÁNAT REALIZMUSA

Nagy jelentősége az Ószövetségben (Jónás).

Ma is van bűn, korunk a bűn korszaka. Kitől várhatja a bűnbánatot az Egyház?

Az Egyház ehhez egy csodálatos motívumot ad: a halál gondolatát. Bűnbánatot tartani nemcsak a magam bűneiért, hanem embertársaimért is. Vezekelni is. Nemcsak szóval hirdetni, nemcsak mutatni. Ennek hatásaként kiirtani a bűnt és a bűn forrását.

Szenvedő Jézus! Irgalmazz nekünk!

1. A keresztény bűnbánat realizmusa

Nem elég a bűnt csak úgy nagyjából bánni, mintegy a bűnnek elvont fogalmát lebegtetve szemünk előtt. Habár ez is értékes dolog, ha valaki komolyan veszi. Ettől is meg lehet indulni a léleknek, lehet távolodni a bűntől és lehet közeledni Istenhez. Mégis a reális bűnbánat szinte az első lépésnél világosan látja, hogy saját konkrét bűneivel kell leszámolnia.

Éppen ezért a reális — keresztény bűnbánatnak néhány legfőbb jellemzője van, és pedig:

a) Szembő kell néznünk saját bűnkérdésünkkel. Itt a maradéktalanság a legfontosabb mozzanat, egyszerű fogalmazása ennek kb. ez:

Van annyi becsületem és van annyi bátorságom, hogy hajlandó vagyok, sőt föltétlenül akarok szembenézni saját bűneimmel, hibáimmal, lelki ferdeségeimmel. Enélkül a lelki magatartás nélkül még becsületes pogánynak sem mondható senki. A keresztény bűnbánati realizmus első lépésének azért mondjuk, mert annak is itt kell kezdenie.

Ha valaki azt egyszer jól megértette, az valósággal megdöbben attól a tényről, sőt lehetőségtől, hogy valaki, vagy valakik papok akarnak lenni és ehhez a nagy vállalkozáshoz még a pogány becsületesség első lépésével sem rendelkeznek.

Imádkozunk kölcsönösen egymásért, hogy a Szentlélek Isten erős kegyelme segítse rá kis közösségünket arra, hogy ne legyen benne senki, aki a pogány becsületesség ezen első adottságával sem rendelkezik.

Megérti azt akárki, ha kissé gondolkozik, hogy a dicstelen, vagy tisztességtelen, vagy igazán bűnös, vagy esetleg aljas emberi vonásokkal bátran szembenézni az életnek nem legkönnyebb ténye, de az a körülmény, hogy ez nehéz, nem ment föl senkit, — főleg nem a papi fejlődés síkján, — a pogány becsületességnek ettől az első tényétől.

Azt jegyezzük még meg, hogy a fejlettebb élet síkján, amilyen kétségtelenül a papi, egyáltalán nem elegendő a bűnokról alkotott olyan fogalmi készlet, amint azt a gyóntatószékek nagy halainál tapasztalják: nem öltöm,

nem loptam, nem gyűjtogattam, még csak nem is káromkodtam. Az olyan pap, akinek a kisebb bűnök, hibák és lelki ferdeségek iránt kellő érzéke nincs, első sorban ezért imádkozzék nagyon buzgón és ha az évek előhaladtával nincs kellő érzéke ezek iránt, az éppen elég világos jele papi alkalmatlanságának.

2. A bűnbánat veleje

Nehéz nekünk megértenünk azt is, hogy mi a bűn, mi annak a nagy rosszasága, mennyire éles föladata ennek a földi életnek a bűnnel való szembeszállás, a vele való megküzdés, főleg pedig a nehéz teljes megtisztulás, legalább is akaratumk világában a bűn mótelyétől való megtisztulás. Pedig ez a megváltásnak legsúlyosabb teendője.

Hogy jobban megértse a gyöngé elméjű ember, azért van annyira kiemelve a szentkönyvekben és Krisztus életében is a bűn, a bűnbánat, a megtisztulás.

Hogy pedig emberi szemléletünk számára a legmeghatóbb és legkézzelfoghatóbb formákban is előttünk álljon a bűn szörnyű hatalma, azért állította be a mennyei Atya és fogadta el Krisztus a kínszenvedés változatos, meg-rázó mozzanatait. A keresztény elmélkedő lélek nem tudott sohasem végére jutni a bűnök fölött való megdöbbenésének. A legutolsó századokban pedig az Úr Krisztus saját Szívére illesztette kínszenvedésének legfőbb jeleit és úgy mutatta be az emberiségnek, jelezni akarván ezzel a bűnnek és az Ó roppant szeretetének minden felfogásunkat meghaladó viaskodását.

Szíve fölött ott magaslik a kereszt, a szeretet lángjaitól körülveve, körül-fonja a töviskoszorú, nyitott oldalsebéből vér és víz folyik ki. Roppant föl-hívás ez az emberi lelkek felé, hogy értsék meg a bűn szörnyűségét és áll-janak szembe hatalmával bármí áron is. Itt nyitunk rá a keresztény küzdelem-nek, harcnak, viaskodásnak arra a területére, ahol minden rendes kereszténynek, főleg pedig a papnak meg kell vívnia a maga küzdelmét. Ez az a terület, ahol a Sátán is megfeszíti minden erejét, hogy legalább részben birtokában maradhasson a lélek.

Ha eddig nem értettük volna, ne csúrnjuk, csavarjuk a dolgot, hanem szegez-zük le férfiasan, hogy nekünk a bűn erejét meg kell tör-nünk ma gunkban még akkor is, ha nem volnánk papok, mint papoknak pedig a közösség érdeke szerint is. Mert az ő bűnük hatalmát, erejét is a papnak kell megtörnie. Emlékezzünk egy Vianney magatartására. A bűn erején itt nemcsak az aktuális bűnöket értjük, hanem azok közvetlen forrását a szenvedélyeket és azok legbensőbb forrását, a rosszrahajló természetet is.

Ezt a küzdelmet csak Krisztussal karöltve, az Ó szeretetével egyesülve, az Ó kegyelmének erejében tudjuk lefolytatni. Kiinduló pontja azonban igen egyszerű: maradéktalan jóakarattal kell akarnunk, vállalnunk a földi életnek ezt a küzdelmét. Aki ezt a maradéktalan jóakaratot hősiiesen meg tudja őrizni, az majd élete végén Krisztus Szívére borulva elmondhatja Szent Pál szavait: Jó harcot harcoltam!

Bűneinkkel való bátor szembenézés és a bűneinkkel való komoly küzdelem, amelyikről az előbbi két pontban volt szó, — ha azok valódiak, — szükségképpen megkövetelik a bűnbánatnak belső és külső gyakorlatait.

Az Egyház történetében nagyarányúan fejlődött ki a bűnbánati gyakorlat, vagyis igen sokféle alakban jelentkezett belsőleg is, külsőleg is. Minél egyszerűbb egy lélek, annál inkább csak arra gondol, hogy bűneit lelkében meg kell bánnia és ha külsőleg is hibázott, azt jóvá kell tennie. Ez a kis mérték nem helytelen, aki azonban a keresztyén élet teljessége felé óhajt menni, annak ezt a legkisebb mértéket ki kell fejlesztenie. Néhány fontosabb mozzanatot veszünk itt. Kapcsolódjunk be öntudatosan a szentmiseáldozat engesztelő és vezeklő jellegébe. Főleg a „Confiteor” alatt indítsuk fel alaposan a komoly bűnbánati lelkületet és egyesüljünk minden keresztyének mindenkori bűnbánatához kapcsolva az „Ó” szentmiseáldozatával, s együtt ajánljuk fel a Mennyei Atyának.

b) A szentségek közül az egyik sajátosan is a bűnbánat szentsége, Foróítsunk arra komoly gondot, hogy a szentgyónásnál igazán becsületesen szálljunk szembe bűneinkkel. A rendes pap nem halogatja gyónásait, bár megkísérti az elhanyagolás ösztöne, legalább is a felületes elintézés. Krisztus vére különösképpen itt hull a bűnös ember lelkére. Ne tékozzoljuk Krisztus vérért. Roppant jelentőségű ez!

c) Minthogy életünknek nemcsak halálos bűnei vannak, amelyeket egyszer le kell raknunk a gyóntatószékben, hanem sok más bűnünk is, amelyek talán bizonytalanok, vagy nem halálosak, s így nem szükségképpen tartoznak a bűnbánat szentségéhez; van aztán rengeteg hibánk, ösztönös szenvedélyünk és sokféle hibás hajlandóságunk; ezekkel a lelki nevelődésben, főleg annak, aki pappá akar lenni, meg kell küzdenie. Ez a küzdelem a tapasztalat szerint ott veszi kezdetét, hogy a pap halálosan komolyan veszi hibás énjét, illetve egyénisége mínuszait, fogyatkozásait és lelkivezetőjével ezeket igazán lelkiismeretesen megtárgyalja. A bűnbánati szellemnek ez az egyik legkomolyabb gyakorlata az Egyházban is, az is volt mindig és lesz mindig. Nem is lehet enélkül lelki kibontakozás. Minthogy itt bűnbánatról van szó, ha valakinek ezen a ponton komoly nehézsége lenne, próbálja bűnbánati szellemben áthidalni. Főleg hidalja át azt a veszélyt, amely az embert megkísérti: a saját hibáit nem bírja egészen komolyan venni, vagy látszat-munkával próbál rendes látszatot kelteni.

d) Külső és belső önfegyelmzés komoly küzdelme, amellyel a bennem föllépő rendezetlen ösztönösségeket, nyugtalan feszültségeket, lustaságokat és bűnre való hajlásokat megragadom, megfegyelmzem, egyensúlyba, összhangba hozom. Ez minden fejlődni akaró embernek, még ha pogány is, elengedhetetlen és nagyszerű feladata.

e) Az Istentől adott kereszték, megpróbáltatások készsége és türelmes viselése. Hogy mi jön Istentől, ahhoz nem kell kinyilatkoztatás. A hitből élő ember a körülményekből is kihámozza Isten akaratát. A lelkiségnek ez nagy teendője, kihámozni tudni: mi a körülményekben rejtőző Isten akarata?

f) Kötelességteljesítés egésze. A kötelességteljesítés rendszeren szürke világ, főleg a megszokás miatt. Többnyire az élet terhét és robotját jelenti, ha csak valakinek nem a kötelességteljesítés vonalán vannak a legnagyobb kielégülései, élvezetei, egyetemes boldogsága. A kötelességteljesítésben egyébként Isten tervei szerint van poenalitas is, vagyis büntetésjelleg. Ádám a bűnbeesés után büntetésként kapta, hogy keze munkájával és teste verejtékével művelje a földet, hogy tudjon élni. A bűnbánatban megjőzanodott ember-típus legkomolyabb eszmélései közé tartozik mindenkor a kötelességek pontos ismerete és pontos teljesítése. Legyünk ebben markáns, jellegzetesen becsületes ember-típusok.

g) Önként vállalt bűnbánati tények, vezeklések. Ha az engedelmisség rója ezeket ránk, akkor is fogjuk fel úgy, mint pl. a bűntöt, hogy önként vállaljuk szíves szeretetből. Egyébként sok lehetősége van mindenkinek önként vállalni egy-egy kis bűnbánati gyakorlatot. Az aszkétika önmegtágadás-fejezete ellgazít ezen a téren. Mutassunk Isten iránt bizonyos nagylelkűséget azzal, hogy erről a területről is vállalunk egyet-mást.

TARTALOM

Előljáróban	5
Advent I. vasárnapja	
1. A pap csodálatos hivatás részese	7
2. Pap volt	8
3. Non vos me elegistis . . .	10
4. Sed ego elegei vos	10
5. Attendite vocationem vestram	11
6. A reverenda jelképe, záloga Isten szent tervének	12
7. Dominus pars hereditatis meae . . .	14
Advent II. vasárnapja	
8. Istennek papjához való viszonya	14
9. A pap értéke	15
10. A papi rend	16
11. Hivatásbeli és papszentelési kegyelmek	17
12. A szeretet sodrában	18
13. Nincs boldogabb ember, különösen pap, mint az, kinek Jézus a mindene	18
14. Papi nagylelkűség Isten iránt	19
Advent III. vasárnapja	
15. Nagylelkűség imája és kifejtése	20
16. Az apostoli küldetés leglényegesebb mozzanata	22
17. A papi szeretethivatás offertóriumos nagy műve	24
18. Szent Gellért papisága: becsületes papiság	26
19. Szent Gellért papisága: áldozatos papiság	27
20. Szent Gellért papisága: szociális papiság	29
21. Prope est iam Dominus	30
Advent IV. vasárnapja	
22. Tanuljunk Keresztelő Szent Jánostól előkészületet	31
23. Tanuljunk a Boldogságos Szűztől előkészületet Jézusnak bennünk való Incarnálódására	32
24. A kis Jézus dobogó Szívéből vegyünk motívumot karácsonyi előkészületre	33

Karácsony

25. Betlehemben	34
26. Karácsonyi jászol-köszöntő	35
27. Mária és József lelkülete Jézus születésekor	37
28. A betlehemi barlang diadalmas világnézete	38
29. Betlehemi probléma	39
30. Donum Dei = Isten ajándéka	41
31. A világ fiainak és Isten gyermekeinek szelleme	44

Újév

32. Boldog újévet!	45
33. Jézus nevenapja	46
34. Egyetlen kifejező név	47
35. A napkeleti bölcsek és mi	48
36. A három király hite (I.)	49

Vizkereszt

37. A három király hite (II.)	51
38. Isten és a királyok hűsége	52
39. A három király ajándéka	53
40. A zsidó papok vaksága	54
41. „Miután álmukban utasítást kaptak . . .“	55
42. A három királynak Krisztus-eszménye	56

Vizkereszt utáni I. vasárnap

43. A Szent Család Egyiptomban	58
44. A papnak is sokszor kijut Egyiptom	59
45. Nagy hivatások alagútjai	60
46. A hűség	61
47. Názáret	63
48. Csodálatos harmincéves napfogyatkozás	64
49. A rejtett élet leple alatt rendkívüli értékek rejtőznek	65

Vizkereszt utáni II. vasárnap

50. A názáreti rejtett élet beszédes csöndje	65
51. Jézus názáreti rejtett apostolkodásának leghősiesebb ténye	67
52. Az Isten akaratához simuló élet néhány jelzője	69
53. Jézusnak a megvetettek felé néző szeretete	70
54. Jézus munkás életének példájával megszentelte a munkát.	72
55. Jézus legfőbb munkamotívuma	73
56. Jézus engedelmissége Názáretben	74

Vizkereszt utáni III. vasárnap

57. Jézus további életének engedelmissége	75
58. Jézus elindul apostoli útjára	77
59. Jézus és Szűz Anyja közvetlenül az apostoli út előtt	78
60. A Názáretből kiszakadó Jézus áldozata	78
61. Csakugyan olyan fontos a lemondás, az áldozat, az apostol elindulásánál?	79
62. A pap egész sorsa az áldozatos lelkület függvénye	81
63. Találkozás Jézussal a pusztában	82

Vizkereszt utáni IV. vasárnap

64. Vajjon miért akarhatta a Mennyei Atya Jézusnak ezt a pusztai vezeklését?	83
65. Jézus 40 napi imájával, vezeklésével és megkísértésével kizárólag a lelkeknek akart használni	84
66. Jézus negyven napi imájával . . . (II. r.)	85
67. A főparancs gyakorlati kidolgozása egyéni életünkben	87
68. Negatív érvek	89
69. B) Akaratunk munkájával	90
70. Hogyan használt Jézus a lelkeknek az ő pusztai életével és megkísértésével?	91
70/a. Hogyan vezekeljünk?	93

Vizkereszt utáni V. vasárnap

71. Hogyan használt Jézus megkísértésével a lelkeknek?	93
72. 2. Legyőzte a Sátánt	95
73. Fölismerjük Jézusnak a Sátánnal vívott párviadalában a sátán cselvetéseit	96
74. Szent Pál egyénisége	97
75. Az Isten-ember szent Pál életében	98
76. Jézus világhódító katonája	99
77. Szent Pál szegénysége	100

Vizkereszt utáni VI. vasárnap

78. Szent Pál tisztasága	102
79. Szent Pál alázata	104
80. Szent Pál imaélete	105
81. Szent Pál felebaráti szeretete és szolgálatkészsége	106
82. Szent Pál szenvedései	107
83. A Szent Pál-i lélekalkat legfőbb összetevői	108
84. Szent Pál öröme	109

Hetvened vasárnap

85. A Szent Pál-i lélek legsajátosabb vonásai	110
86. Az életszentség nyitja és kialakítása az igazi jóakarat	111
86/a. Minden munkát megér a bona voluntas kialakítása	112
87. Orate fratres!	113
88. Hogyan imádkozzunk?	114
89. Nos autem orationi . . . instantes erimus	115
90. Hogyan leszünk igazi imádkozók, amilyenek a nagy apostolok voltak?	117
91. Az elmélkedésről	118

Hatvanad-vasárnap

92. A Magvető	120
93. Az isteni magnak szerencsétlen sorsa	121
94. 2. „A kőszikla talajba . . .”	122
95. Némely mag jó földbe esett	123
96. Százszorosán termő talajjává válás	124
97. Konkoly	125
98. A konkolynak lényege és fajtái, irtásának eszközei	127

Ötvened-vasárnap

99. Valaki engem végtelenül szeret	129
100. A pap szórakozása	129
101. Szerezzünk örömet a testvérnek	130
102. Szólalj meg hamu és beszélj nekem (Hamvazószerda)	131
103. Milyen legyen a pap nagybőjti lelkülete?	132
104. Önmegtagadás	133
105. A lélek fejlődésének igen hatékony eszköze	134

Nagybőjt I. vasárnapja

106. Nagybőjti gondolatok	135
107. Jó a bűnbánat	136
108. A nagybőjti hit	138
109. A keresztény bűnbánat realizmusa	139
110. 3. bűnbánati gyakorlatok	141

